

Jaarstukken 2017

Voorwoord

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2017 aan, waarin wij verantwoording afleggen over het beleid dat gerealiseerd is in 2017 en welke middelen daarvoor zijn ingezet. Zo kunnen bestuurders, burgers, maatschappelijke instellingen en organisaties zien in hoeverre het gerealiseerde beleid en de ingezette middelen in 2017 afwijken van wat we daar in de begroting 2017 voor hadden geraamd. Ook lichten wij toe wat de redenen voor deze afwijkingen zijn.

College van burgemeester en wethouders gemeente De Bilt,

de secretaris
F.G. Wietses

de burgemeester
mr.S.C.C.M.Potters

Inhoudsopgave

Inleiding		7
1	Algemeen	8
1.1	2017 op hoofdlijnen	8
1.2	Over te hevelen budgetten van 2017 naar 2018	12
2	Programma's	13
2.1	Programma 1: Bestuurlijke aangelegenheden	13
2.2	Programma 2: Dienstverlening	16
2.3	Programma 3: Openbare veiligheid	20
2.4	Programma 4: Economische ontwikkeling en innovatie	24
2.5	Programma 5: Verkeer en bereikbaarheid	27
2.6	Programma 6: Ruimtelijke ordening	30
2.7	Programma 7: Volkshuisvesting	34
2.8	Programma 8: Beheer openbare ruimte	38
2.9	Programma 9: Milieu en Watertaken	42
2.10	Programma 10: Jeugd en Educatie	48
2.11	Programma 11: Maatschappelijke ondersteuning	54
2.12	Programma 12: Werk en inkomen	59
2.13	Programma 13: Kunst, cultuur en cultuurhistorische waarden	64
2.14	Programma 14: Sport en sportaccommodaties	69
3	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	74
4	Paragrafen	77
4.1	Lokale heffingen	78
4.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	83
4.3	Onderhoud kapitaalgoederen	92
4.4	Financiering	96
4.5	Bedrijfsvoering	99
4.6	Verbonden partijen	102
4.7	Grondbeleid	116
4.8	Subsidies op sociaal maatschappelijk terrein	118
5	Overzicht baten en lasten in de jaarrekening	122
5.1	Recapitulatiestaat	122
5.2	Incidentele baten en lasten en reservemutaties	124
5.3	Beloning gemeentelijke topambtenaren	126
6	Balans en toelichting	127
6.1	Grondslagen	127
6.2	Balans per 31 december 2017	132
6.3	Toelichting op de balans	134
6.4	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	146
7	Single Information Single Audit (SISA)	147
8	Controleverklaring	150

Overzicht bijlagen		151
Bijlage 1	Reserves en voorzieningen	152
Bijlage 2	Doorgeschoven kredieten	154
Bijlage 3	Af te sluiten kredieten	156
Bijlage 4	Ombuigingen	157
Bijlage 5	Analyse begrotingsrechtmatigheid	158
Bijlage 6	Kerngegevens	160
Bijlage 7	Samenstelling Bestuur	161
Bijlage 8	Dashboard	163
Bijlage 9	EMU-saldo	168
Bijlage 10	Bijlage Taakvelden	169
Bijlage 11	Bijlage Verplichte beleidsindicatoren	173

Inleiding

Aanleiding

De belangrijkste functie van de jaarstukken is het afleggen van verantwoording door het college van burgemeester en wethouders over de realisering van het voorgenomen beleid en de middelen die daarvoor zijn ingezet.

Het uitgangspunt voor deze jaarstukken is de begroting 2017, die is bijgesteld bij de voorjaarsnota en bij de najaarsnota. De jaarstukken bestaat uit een jaarverslag en een jaarrekening. Deze jaarstukken voldoen aan de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Leeswijzer

Het eerste deel van deze jaarstukken is het jaarverslag, het tweede deel is de jaarrekening. Het jaarverslag begint in hoofdstuk 1 met een algemeen beeld over het verslagjaar 2017 en de verzoeken tot overheveling van budgetten naar 2018. In hoofdstuk 2 leggen wij verantwoording af over de realisatie van het voorgenomen beleid binnen de 14 programma's. De algemene dekkingsmiddelen komen in hoofdstuk 3 aan de orde. De acht paragrafen vormen samen hoofdstuk 4.

In de programmaverantwoording is, net als voorgaande jaren, de toelichting op afwijkingen tussen begroting (na wijziging) en realisatie opgenomen. Wij hebben daarbij een kolom toegevoegd met 'incidentele baten en lasten', overeenkomstig de definities van de commissie BBV. In de toelichting op de afwijkingen hebben we daarom de aanduiding 'structureel' of 'incidenteel' achterwege gelaten. Deze aanduidingen waren niet in overeenstemming met het BBV.

Het tweede deel van deze jaarstukken, de jaarrekening, begint in hoofdstuk 5 met de recapitulatie van de gerealiseerde baten en lasten binnen de 14 programma's en de algemene dekkingsmiddelen en de opsomming van de incidentele baten en lasten. In hoofdstuk 6, de balans, wordt de financiële positie van de gemeente toegelicht en worden de waarderinggrondslagen van de balans vermeld. De Single information, Single audit (SiSa) komt aan de orde in hoofdstuk 7 gevolgd door de controleverklaring van de accountant in hoofdstuk 8. Tot slot treft u diverse bijlagen aan.

1 Algemeen

1.1 2017 op hoofdlijnen

Collegeprogramma

Aan het einde van de raadsperiode 2014 – 2018 kunnen wij constateren dat belangrijke doelen uit het collegeprogramma zijn gerealiseerd. De financiële positie van de gemeente is versterkt. Nagenoeg alle bezuinigingstaakstellingen zijn gerealiseerd en in verschillende budgetten is evenwicht gecreëerd tussen noodzakelijke en beschikbare middelen. Dit geldt bijvoorbeeld voor het planmatig onderhoud van de gemeentelijke gebouwen. De uitholling van de reservepositie is tot staan gebracht en inmiddels groeit de algemene reserve weer in de richting van de door ons vastgestelde ondergrens van € 3 miljoen.

In 2017 zijn belangrijke projecten uit het collegeprogramma tot een afronding gekomen. Met de vernieuwde Vierstee beschikt de Maartensdijkse samenleving weer voor jaren over een passende multifunctionele accommodatie. De tunnel onder de Leijenseweg is in gebruik genomen en daarmee is de verkeersveiligheid en de doorstroming van het verkeer sterk verbeterd. Met nieuwbouw van het zwembad Brandenburg kan worden gestart. Uw raad heeft het krediet beschikbaar gesteld en de vergunning is verleend. De opdracht is aanbesteed en inmiddels verleend. Na de aanbesteding is de uitwerking van de plannen voortvarend ter hand genomen. Daarmee zijn de voorwaarden geschapen voor start van de bouw in 2018. Gedurende de periode van bouwactiviteiten, in mei 2018 kan met de bouw worden gestart, zal het huidige zwembad open blijven, onvoorzien omstandigheden voorbehouden. Zodra het nieuwe zwembad open gaat, wordt het huidige zwembad gesloopt. Ook op het gebied van onderwijshuisvesting zijn mooie projecten gerealiseerd. Het Nieuwe Lyceum wordt grondig opgeknapt en na vele jaren van voorbereiding kon nieuwbouw van de Nijepoort school in Groenekan in december worden overgedragen.

De vernieuwing van het centrum van Bilthoven heeft in 2017 verder vorm gekregen. Zo is een koopovereenkomst afgesloten met de eigenaar van de Kwinkelier voor de verkoop van het stuk gemeentegrond waarop voorheen de sporthal en de muziekschool waren gevestigd. Daarnaast is de omgevingsvergunning verleend voor de tweede fase van de renovatie van de Kwinkelier. Er wordt volop gebouwd aan de tweede fase, naar verwachting zal eind 2018 de nieuwe supermarkt zijn deuren openen. Tevens wordt er ook door lokale ondernemers flink geïnvesteerd in het centrum.

Duurzaamheid heeft een vaste plaats gekregen in ons beleid. Met verschillende maatschappelijke partners is het Bilts Energie Akkoord gesloten. Wij streven naar een energie neutrale gemeente in 2030. Samen met de energiecoöperatie BENG! worden hiertoe verschillende initiatieven ontwikkeld en ondersteund.

Sinds 2015 zijn wij het eerste aanspreekpunt voor inwoners die hulp nodig hebben op het gebied van maatschappelijke ondersteuning (WMO), jeugdhulp (Jeugdwet) en voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt (Participatiewet). Deze nieuwe taken hebben een enorme inzet gevraagd van de gemeente, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Na dit derde jaar ontstaat een steeds scherper beeld van de vraag, van een passende organisatie en van de financiële effecten van deze nieuwe taken. Het financiële beeld wordt langzamerhand duidelijk, nu de uitvoering op orde komt en de bezuinigingen van het rijk op de overgehevelde budgetten zijn verwerkt. Net als in 2016 zien wij een overschot op het budget voor nieuwe taken op het gebied van WMO en een tekort op het budget voor Jeugdhulp. Het financiële effect van die ontwikkelingen wordt echter ongunstiger. Nadat we in de eerste jaren per saldo een overschot binnen het sociaal domein konden noteren, komen we in 2017 circa € 2 miljoen tekort. Dit betekent dat we in de komende periode scherpe keuzes moeten maken om de lasten beheersbaar te houden.

Door de economische en financiële crisis van de afgelopen jaren was de woningbouw nagenoeg stil komen te liggen. In 2017 zien wij een sterke opleving van de economie en dat de woningbouw ook aantrekt. De verwachting is dat we in de komende jaren een inhaalslag in de woningbouw zullen maken. Dit moet leiden tot een verlichting van de druk op de woningmarkt en verlaging van de wachttijden voor sociale huurwoningen.

Wij zien steeds meer initiatieven uit de samenleving ontstaan en op ons afkomen. De eerdergenoemde energiecoöperatie BENG! is hiervan een goed voorbeeld. Deze veranderende rol van de overheid in relatie tot de samenleving vraagt aanpassingen in het bestuur en in de ambtelijke organisatie.

In 2016 is ambtelijk een ontwikkeling in gang gezet naar een flexibele en adaptieve organisatie. Dit heeft in 2017 geresulteerd in een nieuw organisatie-model, waarin de vragen vanuit de samenleving centraal staan. Vanaf 2018 gaan we in dit nieuwe model werken, waarmee beoogd wordt dat veel vragen van inwoners en producten die wij leveren snel en efficiënt kunnen worden afgedaan. Daarnaast komen veel complexe vraagstukken op de gemeente af, die een multidisciplinaire benadering vragen. In het organisatie-model is hierin voorzien door onder andere een gebiedsgerichte indeling en het vrijmaken van personeelsformatie voor gebiedsmakelaars. Deze collega's hebben primair als taak om de verbinding met de Biltse samenleving te zoeken. Deze organisatieverandering heeft veel capaciteit gevraagd van de ambtelijke organisatie, terwijl het dagelijkse werk gewoon doorging. De werkdruk in de organisatie is dan ook hoog en de medewerkers verdienen een groot compliment voor hun inzet en betrokkenheid!

Financieel Resultaat

In onderstaande tabel is het resultaat weergegeven.

	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017
Totaal programma's	-50.545.873	-52.070.166
Totaal algemene dekkingsmiddelen	50.968.715	51.020.578
Resultaat voor bestemming	422.842	-1.049.588
Toevoeging aan reserves	-2.267.287	-2.870.048
Onttrekking aan reserves	1.998.286	2.291.386
Resultaat na bestemming	153.841	-1.628.251

Het resultaat na bestemming bestaat uit een nadelig saldo op Sociaal Domein van afgerond € 2.000.000 en een voordeel in de exploitatie van afgerond € 450.000.

Ten opzichte van de begroting en de compensatie via de decentralisatie-uitkering jeugdzorg in het gemeentefonds is een tekort ontstaan van € 3 miljoen. Dit wordt gedeeltelijk gecompenseerd door een overschot op de uitvoering van de WMO. Hieronder wordt het resultaat binnen het sociaal domein nader toegelicht. Daarnaast zijn na het opstellen van de najaarsnota een aantal wijzigingen ontstaan. De decembercirculaire van het gemeentefonds laat een voordeel zien. In lijn met de verwachting in de najaarsnota is op bouwleges een voordeel gerealiseerd. Uit voorzichtigheid was dit voordeel nog niet in de cijfers verwerkt. Op het budget voor de opvang van statushouders resulteert een flink overschot, doordat pas laat in het jaar duidelijk werd wat de bijdrage van het rijk voor deze taak was. In de programmaverantwoording en het hoofdstuk algemene dekkingsmiddelen worden de verschillen tussen jaarrekening en najaarsnota uitgebreid toegelicht.

Overeenkomstig de begroting 2017 hebben wij aan de algemene reserve € 788.136 toegevoegd om onze reservepositie te verstevigen. Dit is de stijging van de algemene uitkering als gevolg van herverdeeffecten door groot onderhoud aan het gemeentefonds.

Resultaat Sociaal domein (Chinese muur)

Hieronder volgt een tabel met het financiële resultaat op het sociaal domein. Binnen de programma's hebben wij de budgetten geselecteerd, die binnen de Chinese muur van het sociaal domein vallen.

Sociaal Domein (Chinese muur)	Resultaat
Programma 10 Jeugdhulp	-3.083.439
Programma 11 Maatschappelijke ontwikkeling deel AWBZ	1.504.513
Programma 11 Maatschappelijke ontwikkeling deel WMO oud	-350.940
Programma 12 Werk en Inkomen deel Participatie	-26.092
Nadeel met betrekking tot 2017	-1.955.958
Waarvan nadeel afrekening 2015/2016 Jeugdhulp afgewikkeld in 2017	-579.005
Waarvan nadeel afrekening 2015/2016 WMO afgewikkeld in 2017	-547.975

Bestemming resultaat

Na vaststelling van het financiële resultaat van de jaarrekening wordt een besluit genomen over de bestemming van dat resultaat, door toevoeging of onttrekking aan reserves. Wij stellen voor om het resultaat als volgt te bestemmen:

Resultaatbestemming	
Nadelig resultaat jaarrekening na mutaties reserves	1.628.251
Nadelig resultaat Sociaal domein (te onttrekken uit reserve sociaal domein)	1.955.958
Voordelig resultaat jaarrekening (exclusief Sociaal Domein)	327.707
Onttrekking algemene reserve voor resttaken 2017	268.511
Saldo jaarrekening 2017 toe te voegen aan de algemene reserve	59.196

Sociaal domein

Sinds 2014 is het overschot op het sociaal domein toegevoegd aan de reserve, met het oog op te verwachten tekorten als de afname van de bijdrage van het rijk volledig is gerealiseerd. De reserve sociaal domein is hiermee opgelopen tot € 3.850.465. Op de uitvoering van taken in het sociaal domein resulteert in 2017 een tekort van € 1.955.958. Wij stellen voor om dit tekort te onttrekken uit de reserve sociaal domein.

Resttaken 2017

In de volgende paragraaf stellen wij voor om een aantal restant budgetten uit 2017 over te hevelen naar 2018, zodat de beoogde doelen alsnog kunnen worden gerealiseerd. In totaal betreft dit een bedrag van € 268.511. Via begrotingswijziging komen deze budgetten in 2018 weer beschikbaar door onttrekking uit de algemene reserve.

Reserves en voorzieningen

De reserves en voorzieningen komen na bovenstaande mutaties als volgt uit te zien:

	Rekening 2016	Rekening 2017	Na bestemming
Reserves	18.517.191	20.038.379	18.410.127
Voorzieningen	1.452.214	1.614.172	1.614.172
Totaal reserves en voorzieningen	19.969.405	21.652.550	20.024.299

In bijlage 1 vindt u een toelichting van de mutaties op de reserves en voorzieningen.

Financiering

Het totaal van de vaste geldleningen is ultimo 2017 € 78.429.454. In 2017 is aan reguliere aflossingen een bedrag van € 6.954.454 voldaan. Daarnaast is voor herfinanciering en financiering van nieuwe investeringen een geldlening aangetrokken tot een bedrag van € 12.500.000 met een looptijd van 10 jaar. Hiermee is de solvabiliteit afgenomen van 17,3% naar 16,4%.

Weerstandsvermogen

Het integrale weerstandsvermogen komt uit op 1,10. Het structurele deel van het weerstandsvermogen is 0,42 en het incidentele deel is 1,30. De positieve ontwikkeling van het weerstandsvermogen heeft zich hiermee in deze jaarrekening voortgezet. Voor de toelichting verwijzen wij naar paragraaf 4.2: Weerstandsvermogen.

Verbonden partijen

Het totaal van aan de gemeenschappelijke regelingen betaalde bedrag in 2017 is € 19,6 miljoen. Een uitsplitsing van dit bedrag vindt u in paragraaf 4.6 Verbonden partijen.

Grondexploitaties

Omschrijving	Boekwaarde	Boekwaarde
	31-12-2016	31-12-2017
Julianalaan 1-3 *	957.444	0
Grondexploitatie - Bedrijvenpark Larenstein	2.683.291	2.247.995
Grondexploitatie - Centrumgebied Bilthoven	5.812.147	7.823.591
Grondexploitatie - Melkweg	3.379.987	3.543.119
Grondexploitatie-De Leyen Zuid	4.532.696	1.924.508

- Julianalaan 1-3 is in bovenstaand staatje samengevoegd met Centrumgebied Bilthoven. De aankoop - jaren geleden - was ten behoeve van deze grondexploitatie en heeft sindsdien in het staatje apart gestaan.

Om de risico's binnen de grondexploitaties op te kunnen vangen hebben wij in het verleden voorzieningen getroffen voor verlieslatende exploitaties. De verliesvoorziening voor het Centrumplan bedraagt € 6,9 mln. en voor De Leijen-Zuid € 3,1 mln. Deze verliesvoorzieningen zijn op de in de tabel opgenomen boekwaardes in mindering gebracht. Uit de jaarlijkse actualisatie van de exploitatieberekeningen in het kader van deze jaarrekening blijkt geen aanleiding voor aanpassing van de verliesvoorziening.

Financiële kengetallen

Een uitgebreide toelichting op deze kengetallen kunt u vinden onder de paragraaf weerstandsvermogen.

Financiële kengetallen	Rek. 2015	Rek. 2016	Begr. 2017	Rek. 2017	Begr. 2018
Netto schuldquote	107,0%	97,6%	96,9%	95,6%	107,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	106,6%	97,4%	96,5%	94,8%	107,0%
Solvabiliteitsratio	16,57%	17,27%	16,47%	16,4%	17,00%
Structurele exploitatieruimte	1,80%	4,50%	1,55%	-1,95%	0,62%
Grondexploitatie	7,0%	19,3%	7,1%	16,8%	10,0%
Belastingdruk	140,3%	138,4%	140,0%	140,0%	140,9%

1.2 Over te hevelen budgetten van 2017 naar 2018

PROGRAMMA 6 Ruimtelijke ordening

Structuurplannen/Visies

€ 49.232

Het betreft hier gelden van de provincie welke gereserveerd dienen te blijven in verband met een terugbetalingsverplichting. In overeenstemming met artikel 4:44 van de Awb en artikel 14 van de AsvpU moeten wij uiterlijk 31 december 2018 een aanvraag tot vaststelling van de subsidie bij de provincie indienen. Hierbij geven wij aan in hoeverre de realisatie-indicatoren zijn gerealiseerd. Op basis van de mate waarin de realisatie-indicatoren zijn gerealiseerd en op basis van de gevraagde bestuursverklaring wordt de subsidie vastgesteld tot ten hoogste het bedrag van de verleende subsidie. Wij verzoeken u dan ook het restantbudget over te hevelen naar 2018.

PROGRAMMA 9 Milieu en watertaken

Inzameling en verwerking huishoudelijke afval

€ 58.559

Conform voorwaarden van Stichting Afvalfonds Verpakkingen mogen de bedragen die niet zijn uitgegeven, worden meegenomen naar een volgend jaar. Als wij deze middelen niet benutten, moeten wij deze bedragen teruggeven aan het Afvalfonds

PROGRAMMA 11: Maatschappelijke ondersteuning

Asielinstroom/Opvang statushouders

€ 159.721

Tijdens de raadsvergadering van 23 februari 2017 is via motie M1 gesteld om de niet bestede gelden met betrekking tot dit onderwerp tot en met 2018 te reserveren.

2 Programma's

2.1 Programma 1: Bestuurlijke aangelegenheden

1 OMSCHRIJVING PROGRAMMA

Dit programma gaat over de relatie tussen burgers, politiek en bestuur en hoe het gemeentebestuur hier vorm en inhoud aan geeft.

2 WAT WILDEN WE BEREIKEN?

2A Gewenste maatschappelijke effecten

1. Waardering door de inwoners van het woon- en leefklimaat in de gemeente.
2. Tevredenheid van de inwoners over het gemeentebestuur.
3. De betrokkenheid van de inwoners bij beleidsontwikkeling en planvorming voor hun eigen woonomgeving, hetgeen blijkt uit betrokkenheid bij de eigen woonkern
4. Vermindering van administratieve lasten van gemeentelijke regelgeving voor burgers, bedrijven en instellingen.
5. Tevredenheid van de inwoners over de gemeentelijke informatievoorziening.

2B Operationele doelstellingen

1. Bewaken van de samenwerking tussen raad, college en gemeentelijke organisatie.
2. Waarborgen van de toegankelijkheid en kwaliteit van de informatie via de gemeentelijke website en de Biltsche Courant (huis aan huis).
3. Bevorderen van actief burgerschap en burgerparticipatie in het kader van gebiedsgericht werken.
4. Waarborgen van de positie van de gemeente De Bilt binnen de regio door bestuurlijke samenwerking binnen het U10-verband en andere gemeentelijke regelingen of samenwerkingsverbanden.

2C Effectindicatoren

Effectindicator	2013	2014	2015	2016*	2017
1.1 Opkomst (gemeenteraads)verkiezingen	Nvt	62,92%	Nvt	Nvt	Nvt
1.2 Rapportcijfer van inwoners voor gemeentebestuur	6,0	Nvt	6,6	Nvt	6,6
1.3 Rapportcijfer inwoners voor woon en leefklimaat	7,5	Nvt	7,8	Nvt	7,8
1.4 Percentage inwoners dat zich betrokken voelt bij de eigen woonkern	54%	Nvt	53%	Nvt	52%
1.5 Rapportcijfer inwoners voor gemeentelijke informatievoorziening	6,6	Nvt	6,8	Nvt	6,8

* De gemeentelijke beleidsmonitor heeft in 2016 niet plaatsgevonden. Deze vindt om het jaar plaats.

3 WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

3a Activiteiten

1. Beleidscommunicatie en Participatie

Met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen en beheer is er veel tijd geïnvesteerd in de communicatie rondom de aanleg van de onderdoorgang bij de Leyenseweg, het VCP De Bilt en de uitvoering van het afvalbeleid.

Binnen het sociaal domein was er vooral aandacht voor het helder en begrijpelijk communiceren van aangepaste en nieuwe regelingen.

In het kader van de organisatieontwikkeling is er ook veel aandacht geweest voor zorgvuldige interne communicatie.

In 2017 heeft ook het afhandelen van vragen en reacties die via Social Media bij de gemeente binnen komen, een doorontwikkeling meegemaakt.

Er is software aangeschaft om het proces van goede afhandeling te faciliteren en webcare is geborgd in de organisatie. Daarmee biedt de gemeente een aantal nieuwe kanalen voor klantcontact.

2. Gebiedsgericht Werken

In 2017 is in de pilotgebieden Hollandsche Rading, Westbroek (Wateroverlast en Verkeersveiligheid) en De Bilt (Omgevingsvisie) veel nuttige ervaring opgedaan met de gebiedsgerichte aanpak. In Westbroek zijn werkgroepen met bewoners, ondernemers, waterschap en gemeente aan de slag gegaan met onderwerpen die volgens het dorp prioriteit hadden (vraaggericht werken).

In Hollandsche Rading is samen met Samen voor Hollandsche Rading (SVHR) gezocht naar een nieuwe manier van samenwerken. De contacten met het gebied zijn nauw, waardoor er sneller geschakeld kan worden en er betere communicatie over en weer plaatsvindt over ontwikkelingen in het gebied. Daarnaast heeft SVHR in 2017 een gebiedsbudget ontvangen om initiatieven te stimuleren die bijdragen aan de leefbaarheid van het dorp. Bij de Omgevingsvisie De Bilt is gekozen voor een andere aanpak. De aanpak is erop gericht om onderwerpen gerelateerd aan de Omgevingsvisie meer samen met het gebied te bespreken (interviews, gebiedsconferentie, internetconsultatie).

3b Prestatie indicatoren

Prestatie indicator		2014	2015	2016	2017
1.1	Bezwaar en beroep (aantal):	70	154	80	74
	• percentage ontvankelijk	90%	90%	80%	85%
	• percentage gegrond	4%	15%	7%	11%
1.2	Aantal klachten	21	12	20	16
	• percentage ontvankelijk	100%	90%	100%	100%
	• percentage gegrond	90%	85%	90%	62
	Afhandeling klachten	100%	100%	100%	100%
	• binnen 6 weken	90%	85%	90%	88%
	• binnen 10 weken	0%	15%	5%	12%

3c Verbonden partijen

In onderstaande overzicht is aangegeven welke verbonden partijen op welke wijze een bijdrage hebben geleverd aan de beleidsdoelstellingen van dit programma.

In de Paragraaf Verbonden partijen wordt nadere informatie over de betreffende verbonden partij gegeven.

Verbonden partijen	Bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen	Risico's in uitvoering
Vereniging Nederlandse Gemeenten	Het collectief en individueel bijstaan van haar leden bij het vervullen van haar bestuurstaken.	geen

4 KADERSTELLELENDE NOTA'S

Nota/plan

- Burgerpeiling De Bilt 2015
- Gedragscode gemeentebestuur De Bilt 2014
- Beleidskader communicatie 'De Bilt in beeld' van 2010

5 GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Incidenteel gerealiseerd in 2017
BESTUURLIJKE SAMENWERKING	142.438	142.438	115.149	
BESTUURSONDERSTEUNING	457.080	474.540	506.378	
COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS	752.105	989.105	966.925	
COMMISSIE BEZWAAR- EN BEROEPSCHRIFTEN	118.138	118.138	118.524	
COMMUNICATIE	225.357	225.357	226.484	
DUALE GEMEENTE	196.297	207.497	197.830	
KLACHTENBEHANDELING	14.576	14.576	4.548	
PROGRAMMABEGROTING EN –VERANTWOORDING	161.232	161.232	164.749	
PUBLIEKSCOMMUNICATIE	188.932	188.932	192.416	
RAAD EN RAADSCOMMISSIE	533.874	569.101	512.856	
RELATIE BURGER EN BESTUUR	40.392	43.362	49.202	
UITKERINGEN VOORMALIG PERSONEEL	200.020	374.845	456.298	
WIJKGERICHT WERKEN	407.063	407.063	390.824	
Lasten	3.437.504	3.916.186	3.902.182	0
COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS	0	12.500	12.482	
Baten	0	12.500	12.482	0
Saldo	3.437.504	3.903.686	3.889.700	0

Bestuurlijke samenwerking

Het voordeel wordt veroorzaakt door een terugaaf van compensabele BTW door de VNG.

18 V

Raad en Raadscommissies en duale gemeente

De raad alsook de griffie heeft in 2017 het budget niet volledig aangewend.

66 V

Uitkeringen voormalig personeel

Er is een hoger bedrag uitgekeerd aan voormalig personeel dan waar in de begroting rekening mee was gehouden.

81 N

Overige verschillen

11 V

Totaal programma Bestuurlijke aangelegenheden

14 V

2.2 Programma 2: Dienstverlening

1 OMSCHRIJVING PROGRAMMA

Dit programma richt zich op de dienstverlening van de gemeente aan individuele burgers, ondernemers en vertegenwoordigers van instellingen als afnemers van gemeentelijke diensten en producten.

2 WAT WILDEN WE BEREIKEN?

2A Gewenste maatschappelijke effecten

1. Tevredenheid bij burgers, ondernemers en vertegenwoordigers van instellingen over de gemeentelijke dienstverlening omdat een snelle beantwoording van hun vraag centraal staat, de afhandeling van die vraag geen onnodige inspanningen van ze vraagt en zij met persoonlijke aandacht en respect benaderd worden.

2B Operationele doelstellingen

1. De dienstverlening en de daaraan gerelateerde werkprocessen zijn ingericht op een optimale afhandeling van de vraag van de burger/ondernemer/vertegenwoordiger instelling.
2. De dienstverlening is voorspelbaar en betrouwbaar, zodat de burger/ondernemer/instelling weet wat hij kan verwachten en wanneer.
3. De burger/ondernemer/instelling kan diensten en producten afnemen via verschillende kanalen (mail, brief, balie, telefoon). De burger ontvangt onafhankelijk van het kanaal dezelfde antwoorden.
4. De burger/ondernemer/instellingen kan met zijn vragen terecht bij een klantcontactcentrum waar ca. 80% van zijn vragen beantwoord wordt.

2C Effectindicatoren

Effect indicator	2014**	2015	2016**	2017
2.1 Klanttevredenheid over balie dienstverlening		8,3		8,2
2.2 Klanttevredenheid over wachttijden balie		8,5		8,2
2.3 Klanttevredenheid over schriftelijke dienstverlening		*		*
2.4 Klanttevredenheid over telefonische dienstverlening		7,9		7,5
2.5 Klanttevredenheid over digitale dienstverlening		6,8		7,0

* In 2015 is er geen klanttevredenheidsonderzoek over schriftelijke dienstverlening geweest.

** In 2014 en 2016 is er geen klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd

3 WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

3a Activiteiten

1. Implementatie Omgevingswet

2017 heeft voor de Omgevingswet in het teken gestaan van verdere bewustwording en uitwerking van de opgaven waar we als gemeente mee aan de slag moeten.

In de vorm van een programma is in beeld gebracht welke acties en opgaven er de komende jaren aangepakt moeten worden, om bij het moment van invoering van de wet te kunnen voldoen aan de doelstellingen en ambities van de wet zelf en van onze gemeente, zoals vastgesteld in het Koersdocument.

In 2017 is vanuit de doelstellingen van de Omgevingswet vooral ingezet op aansluiting op de ingezette organisatieontwikkeling. Zowel de ontwikkelingen in structuur van de organisatie als in houding en gedrag van onze medewerkers in het omgaan met initiatieven uit de samenleving sluiten hierop heel goed aan.

Parallel is gestart met een pilot voor een omgevingsvisie voor kern De Bilt. Uitgangspunt hierbij is dat de omgevingsvisie samen met bewoners, bedrijven, instellingen en professionals tot stand komt. De fase waarin duidelijk wordt wat de vraagstukken zijn die spelen in de maatschappij is afgerond. Om deze vraagstukken goed tegemoet te treden wordt in 2018 gezamenlijk de visie én het bijbehorend strategisch beleid opgesteld. De pilot geeft veel inzicht in het werken in de geest van de nieuwe omgevingswet en integreert bij de uitvoering de doelen van de Omgevingswet met onze ambities voor het Gebiedsgericht werken en de organisatieontwikkeling die is ingezet.

In het kader van bewustwording en uitwerking is naast inzet op de ambtelijke organisatie tijdens een uitgebreide raadsavond ook een start gemaakt met het gesprek met de raad over de veranderende rolinvulling die past bij de implementatie van de Omgevingswet.

Zowel in het nationale als het regionale netwerk van organisaties betrokken bij de invoering van de Omgevingswet heeft onze gemeente een nadrukkelijke bijdrage geleverd aan het ontwikkelen, delen en uitdragen van kennis en inzichten met betrekking tot de invoering en het werken in de geest van de Omgevingswet.

De kopgroep van de raad voor de omgevingswet is nauw bij de pilot en de voorbereiding op de raadsavond betrokken.

2. Verkiezingen

De verkiezingen voor de Tweede Kamer zijn goed verlopen.

3. Klant Contact Centrum

In de programmabegroting 2018-2021 noemden wij bij dit onderwerp de ontwikkelingen ten aanzien van burgerzaken in de nabije toekomst. De afname in workload en legesinkomsten die wij voorzien gaan spelen vanaf 2019. Het financiële resultaat over 2017 staat in contrast met deze ontwikkelingen, we zien een stevig voordeel.

4. Verbetering (digitale) dienstverlening

Onze website is een toptakensite. Hiermee kunnen we de bezoeker snel informatie bieden over de meest gevraagde onderwerpen. Dit vraagt een doorlopende actualisering. De informatie en digitale formulieren zijn we continu aan het meten, verbeteren en uitbreiden.

Er zijn technische aanpassingen aan de website doorgevoerd waardoor we voldoen aan de veiligheidseisen van de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). Ook is er continu gewerkt aan het (beter) toegankelijk maken van de website voor mensen met een beperking.

Voor sociale media is een organisatietool aangeschaft en geïmplementeerd (OBI4wan). Hiermee kunnen we beter in de gaten houden wat er op sociale media gebeurt en kunnen we de dienstverlening via deze kanalen adequater organiseren.

3b Prestatie-indicatoren

Prestatie indicator		2014	2015	2016	2017
2.1	Aantal uren per week dat unit Klantcontact is geopend	29,5	33	30,5	33
2.2	Aantal uren per week dat Informatiebalie is geopend	44,5	44,5	44,5	44,5
2.3	Gemiddelde wachttijd op afspraak	< 1 min	< 1 min	< 1 min	< 1 min
2.4	Gemiddelde wachttijd bij vrije inloop in de zomermaanden (mei t/m augustus)	< 10 min	< 7 min	< 10 min	**
2.5	Gemiddelde wachttijd bij vrije inloop (rest van het jaar)	< 8 min	< 6 min	< 5 min	**
2.6	Percentage telefonische bereikbaarheid (toekomstig KCC)	> 89%	> 94%	> 95%	>92%
2.7	Percentage telefonische contacten waarbij KCC-medewerker direct antwoord weet (zonder doorverbinden)	*	*	> 75%	>84%
2.8	Percentage klanten dat:				
	• digitaal een afspraak maakt	20%	37%	50%	84%
	• digitaal een product afneemt, vergunning aanvraagt of bezwaar indient	25%	39%	40%	65%
2.9	Gemiddelde doorlooptijd van een Wabo-aanvraag				
	• standaard aanvraag (weken) > w.t.	8 wk	8 wk	8 wk	8 wk
	• bijzondere aanvraag (weken) > w.t.	26 wk	26 wk	26 wk	26 wk
2.10	Gemiddelde doorlooptijd APV-vergunningen (weken) > w.t.	8 wk	8 wk	8 wk	8 wk
2.11	Gemiddelde doorlooptijd drank- en horeca-vergunningen (weken) > w.t. Vanaf 2013 Grote evenementenvergunningen	8 wk	8 wk	8 wk	8 wk
2.12	Gemiddelde doorlooptijd bij WMO-aanvragen:				
	• leefvoorzieningen > w.t.	8 wk	8 wk	8 wk	8 wk
	• woonvoorzieningen > w.t.	8 wk	8 wk	8 wk	8 wk
2.13	Gemiddelde doorlooptijd bij subsidie-aanvragen				
	• structurele subsidie > w.t.	28 wk	28 wk	28 wk	28 wk
	• incidentele subsidie > w.t.	8 wk	8 wk	8 wk	8 wk

w.t. Wettelijke termijn

* nog niet meetbaar in de nieuwe telefonie omgeving

** we werken niet meer met vrije inloop, de gemeente De Bilt werkt uitsluitend op afspraak

4 KADERSTELLENDENOTA'S

Nota/plan

- Servicenormen gemeente De Bilt 2013 en Burgerpeiling 2015
- Klanttevredenheidsonderzoek 2015
- Informatiebeheerplan 2008-2012

5 GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Incidenteel gerealiseerd in 2017
BEVOLKINGSREGISTER	25.000	25.000	19.938	
BURGERLIJKE STAND	163.573	163.573	168.637	
BURGERZAKEN	411.758	417.758	439.879	
REISDOCUMENTEN EN RIJBEWIJZEN	295.162	295.162	367.404	
VERKIEZINGEN	66.185	66.185	77.965	
Lasten	961.678	967.678	1.073.823	0
BEVOLKINGSREGISTER	45.000	45.000	53.125	
BURGERLIJKE STAND	73.500	73.500	98.009	
BURGERZAKEN	3.036	3.036	1.014	
REISDOCUMENTEN EN RIJBEWIJZEN	630.000	630.000	788.241	
Baten	751.536	751.536	940.389	0
Saldo	210.142	216.142	133.434	0

Burgerlijke stand

120 V

Er zijn het afgelopen jaar meer huwelijken voltrokken dan verwacht. Voordeel € 16.000

Vijf jaar geleden is de mogelijkheid tot bijschrijving van kinderen in het paspoort van de ouders vervallen. Dit heeft toen geleid tot een stormloop van kinderen op reisdocumenten en die moesten nu, 5 jaar later, vernieuwd worden. Voordeel € 35.000

Het rijbewijs is in 2006 een pasje geworden, in 2016 en ook 2017 zijn daardoor veel rijbewijzen vernieuwd die 10 jaar geleden i.v.m. het nieuwe pasje waren aangevraagd. Voordeel 56.000

Er zijn meer verklaringen omtrent gedrag (VOG's) aangevraagd dan verwacht, hetzelfde geldt voor uittreksels in het algemeen en nalatenschappen.

Tenslotte waren er ook meer legalisaties i.v.m. uitnodigingen buitenland. Voordeel € 13.000

Verkiezingen

12 N

Door de Tweede Kamerverkiezingen zijn de kosten hoger dan begroot. Een deel van deze kosten worden gecompenseerd door een hogere algemene uitkering bij de Decemercirculaire 2017.

Overige verschillen

25 N

Totaal programma Dienstverlening

83 V

2.3 Programma 3: Openbare veiligheid

1 OMSCHRIJVING PROGRAMMA

Het programma Openbare Veiligheid heeft als doel een zodanig beleid te voeren dat de inwoners van gemeente De Bilt veilig zijn en zich veilig voelen. De zorg voor veiligheid is een kerntaak van de gemeentelijke overheid. Deze kerntaak kan niet zonder een integrale aanpak. De gemeente kan de objectieve en subjectieve veiligheid echter niet alleen verbeteren. Daar zijn ook anderen voor nodig, waaronder de inwoners zelf.

2 WAT WILDEN WE BEREIKEN?

2A Gewenste maatschappelijke effecten

1. Uit de Burgerpeiling De Bilt 2015 blijkt dat 93% van de inwoners zich altijd of meestal veilig voelt in de buurt. Ongeveer 7% voelt zich niet altijd veilig, waarvan 1% zich niet of bijna nooit veilig voelt in de buurt. Het gemiddelde rapportcijfer dat de gemeente De Bilt krijgt op het gebied van veiligheid is een 7,7. Naar de veiligheidsbeleving in 2013 is op een andere manier gevraagd en daarom is het niet exact vergelijkbaar. In 2013 gaf 81% van de respondenten aan zich zelden tot nooit onveilig te voelen in de eigen buurt, 1% gaf aan zich vaak onveilig te voelen. In het Integraal Veiligheidsplan 2014-2017 hebben wij als doel gesteld dat het onveiligheidsgevoel zoals dat in 2011 is gemeten via de Veiligheidsmonitor (2%) in 2018 gestabiliseerd is.

2B Operationele doelstellingen

1. Rampenbestrijding en crisisbeheersing: de doelstelling van deze functie is het coördineren, ondersteunen en versterken van de gemeentelijke processen rampenbestrijding/crisisbeheersing.
2. Openbare orde: sinds 2014 werken wij met het Integraal Veiligheidsplan 2014-2017 waarin speerpunten benoemd worden. Door het toezicht en handhaving bij evenementen en activiteiten wordt de veiligheid van bezoekers op feesten, markten, evenementen, kermis etc. bevorderd. Door handhaving kan er aan onveilige situaties een einde worden gemaakt. Daarnaast moet de gemeente voldoen aan wettelijke zorgplicht voor gevonden dieren.
3. Integrale Veiligheid: op basis van het jaarlijks vast te stellen uitvoeringsprogramma vanuit het Integraal Veiligheidsplan wordt concreet uitvoering gegeven aan het veiligheidsbeleid in de gemeente.

2C Effectindicatoren

Effect indicator	2014	2015	2016	2017
3.1 Percentage bevolking dat zich veilig voelt in de eigen buurt	*	93%	*	91%

* De Gemeentelijke beleidmonitor vindt om het jaar plaats.

3 WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

3a Activiteiten

1. Hennepconvenant

Hennepkwekerijen zijn actief opgespoord en ontmanteld en de daders zijn integraal aangepakt. Daarnaast zijn inwoners voorgelicht en gevraagd om het te melden als zij vermoeden dat er ergens een hennepkwekerij is. Aanpak van georganiseerde hennepsteelt is geprioriteerd in de Regionale Veiligheidsstrategie 2015-2018. Een effectieve aanpak van deze vorm van georganiseerde ondermijnende criminaliteit vraagt van de overheid eenheid, snelheid en slagkracht. Door de samenvoeging van de drie voormalige regio's - Flevoland, Gooi- en Vechtstreek en Utrecht - bij de politie is ook een nieuwe eenduidige manier van werken op hennep noodzakelijk. Daarom is het 'Hennepconvenant Midden-Nederland' opgesteld. Dit convenant is in alle Districtelijke Veiligheidscolleges van februari 2015 vastgesteld. Ook woningcorporatie SSW ondertekent dit stuk. In 2017 is er middels dit Hennepconvenant verder ingezet op het ontmoedigen en signaleren van hennepsteelt.

2. Veiligheidshuis

De Bilt is aangesloten bij het Veiligheidshuis door het aanstellen van een districtelijke informatiemakelaar. Het Veiligheidshuis heeft zich ook in 2017 gericht op Top X-ers, huiselijk geweld en de coördinatie nazorg van ex-gedetineerden. In het Veiligheidshuis werken verschillende instellingen uit de zorg en veiligheid in de regio samen aan het terugdringen van overlast, huiselijk geweld en criminaliteit. Op lokaal niveau coördineert onze PGA-expert samen met lokale partners zoals politie, sociaal team, CJG etc. veelplegers en overlastgevers aan in een lokale Persoonsgerichte Aanpak (PGA). De meest complexe casussen die verantwoordelijk zijn voor ernstige overlast en criminaliteit melden wij aan bij het Veiligheidshuis Utrecht. Vervolgens stelt het Veiligheidshuis in samenspraak met regionale partners, waaronder het OM, een effectieve persoonsgerichte aanpak per individu op. Gezamenlijk hebben we ook in 2017 verder gewerkt aan een betere aansluiting tussen de justitiële keten en de zorgketen bij de aanpak van criminaliteit.

3. Toezicht en handhaving

De samenwerking met de gemeenten Baarn, Bunschoten en Soest op het gebied van toezicht en handhaving van de Drank- en Horecawet kan niet geëvalueerd worden, aangezien deze gemeenten al geruime tijd niet aan hun inspanningsverplichtingen in het kader van die samenwerking kunnen voldoen. Onder deze omstandigheden is een reële evaluatie weinig zinvol. Om die reden zal in de nabije toekomst hoogstwaarschijnlijk meer gebruik worden gemaakt van de regionale poule van toezichthouders.

4. Burgernet

Burgernet heeft, op peildatum 31 december 2017, 4208 deelnemers. Dit is 10 % van de bevolking. Daarmee hebben we ons doel voor dit jaar behaald.

5. Politiekeurmerk Veilig Wonen

Ook in 2017 hebben gemeente en politie in samenwerking met de woningbouwvereniging SSW bij renovatieprojecten de eisen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen als uitgangspunt gehanteerd.

6. Digitaal Opkoopregister

Voor een effectieve aanpak van woninginbraken is het van belang voor een integrale ketenaanpak te zorgen. Verstoring van de helingmarkt middels invoering van het Digitaal Opkopers Register (DOR) is hier een stap in. Effect van het DOR is het verlagen van het aantal woninginbraken door verstoring van de afzetmarkt, vereenvoudiging van de opsporing van gestolen goederen en van opsporing en vervolging helers en stellers door politie en OM en het verhogen van het oplossingspercentage van woninginbraken. Door capaciteitstekort en andere prioritering hebben we het DOR niet in kunnen voeren in 2017.

7. Veiligheidsregio Utrecht

Het streven van de VRU om door te groeien naar een kostenefficiënte en effectieve hulpverleningsorganisatie is in 2017 verder vormgegeven, onder meer door het afsluiten van de TaakUitvoeringsOvereenkomst(TUO)2017.

3b Prestatie-indicatoren

Prestatie indicator		2014	2015	2016	2017
3.1	Percentage daling (-) of stijging (+) veel voorkomende criminaliteit:				
	• auto-inbraak	-6%	+50%	-34%	+24%
	• fietsendiefstal	-0.5%	-3%	-36%	+14%
	• vernielingen	6%	+8%	-23%	-36%
	• jeugdoverlast	18%	-9%	+11%	+16%
	• Woninginbraak	-19%	0%	-10%	-22%

3c Verbonden partijen

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen op welke wijze een bijdrage hebben geleverd aan de beleidsdoelstellingen van dit programma.

In de Paragraaf Verbonden partijen wordt nadere informatie over de betreffende verbonden partij verstrekt.

Verbonden partijen	Bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen	Risico's in uitvoering
Halt Regio Utrecht	Halt levert een bijdrage aan de preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit. Daarnaast is Halt actief op het gebied van advisering, voorlichting en de ontwikkeling en uitvoering van preventieprojecten.	Geen
Veiligheidsregio Utrecht	Het doel van de veiligheidsregio is burgers beter te beschermen tegen risico's en beoogt een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en versterking van bestuurlijke en operationele slagkracht onder één regionale bestuurlijke regie.	Laag
Bureau Regionale Veiligheidsstrategie	Bureau RVS versterkt de uitvoering van de Regionale Veiligheidsstrategie, door gemeenten en alle andere veiligheidspartners te inspireren en ondersteunen bij diverse veiligheidsprojecten. Voorbeelden hiervan zijn, radicalisering, de aanpak van overlastgevend hanggroepen en woninginbraak. Het doel van deze inspanningen is om de subjectieve- en objectieve veiligheid in de regio en in De Bilt te vergroten.	Geen

4 KADERSTELLENDENOTA'S

Nota/plan

- Integraal Veiligheidsplan 2014-2017
- Burgerpeiling 2015
- Programmabegroting 2016 VRU
- Crisisplan Regionaal Crisisbeheersingsplan 2015-2019
- Nota Integrale Handhaving 2014-2017
- Onderzoek effectieve aanpakken woninginbraken in de gemeente De Bilt 2014

5 GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Incidenteel gerealiseerd in 2017
APV/BIJZONDERE WETTEN	2.357	2.357	1.029	
BRANDWEERCENTRALES	174.576	174.576	162.706	
INTEGRALE VEILIGHEID	156.796	156.796	141.520	
POLITIE-AANGELEGENHEDEN	178.294	178.294	180.139	
RAMPENBESTRIJDING	66.036	66.036	64.867	
TOEZICHT OMGEVINGSVERGUNNINGEN	31.154	31.154	31.765	
VEILIGHEIDSREGIO UTRECHT	2.375.969	2.465.905	2.421.619	
Lasten	2.985.182	3.075.118	3.003.644	0
APV/BIJZONDERE WETTEN	33.100	33.100	38.963	
POLITIE-AANGELEGENHEDEN	0	0	450	
Baten	33.100	33.100	39.413	0
Saldo	2.952.082	3.042.018	2.964.230	0

Brandweercentrales en Veiligheidsregio Utrecht

53 V

Het voordeel wordt veroorzaakt door lagere kapitaallasten (€ 39.000) en het onderhouden van brandweerputten (€ 14.000).

Overige verschillen

25 V

Totaal programma Openbare Veiligheid

78 V

2.4 Programma 4: Economische ontwikkeling en innovatie

1 OMSCHRIJVING PROGRAMMA

Het versterken van de economische infrastructuur – met specifieke aandacht voor de sporen uit het Bilts Manifest: kennis, innovatie en recreatie – ten dienste van werkgelegenheid en behoud en zo mogelijk versterking van de vitaliteit van de kernen.

2 WAT WILDEN WE BEREIKEN?

2A Gewenste maatschappelijke effecten

1. Een sterke concurrentiepositie voor de gemeente en voor de regio met een optimaal ondernemersklimaat door het behouden en versterken van de ruimtelijke/economische vestigingsvoorwaarden, waarbij er specifieke aandacht is voor kennis, innovatie en recreatie.
2. Leefbare en vitale kernen door het behouden en zo mogelijk versterken van detailhandel (centra) als drager en onderdeel van de voorzieningen.
3. Een vitaal platteland met voldoende en nieuwe economische dragers naast of in de plaats van de agrarische bedrijvigheid als pijler voor het behoud van het groene en waardevolle buitengebied.
4. Versterking van de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen ondernemers en tussen ondernemers en gemeente gericht op een goede en gedragen economische ontwikkeling.

2B Operationele doelstellingen

1. Ontwikkeling van de Life science as Berg en Bosch – Utrecht Science park/De Uithof als onderdeel van de science regio in het oosten van Utrecht.
2. Het bieden van voldoende en aantrekkelijke vestigingsmogelijkheden voor bedrijven.
3. Het verbeteren van de bereikbaarheid.
4. Het scheppen van voorwaarden voor behoud en versterking van de detailhandel in de gemeente.
5. Het onderzoeken van ruimtelijk beleid voor flexibelere regelingen binnen de centrumbestemming zodat kan worden ingespeeld op de veranderende omstandigheden in de detailhandelsbranche en de gevolgen daarvan voor het functioneren van winkelgebieden.
6. Versterking van de recreatieve en toeristische functie in de gemeente m.n. gericht op het Noorderpark gebied en het gebied Lage Vuursche.
7. Ruimtelijk mogelijk maken van agrarische nevenfuncties en in het buitengebied passende niet-agrarische functies (positieve lijst agenda Vitaal Platteland).
8. Het gezamenlijk met het bedrijfsleven stimuleren van de economische ontwikkeling in de gemeente.
9. Intensiveren van de contacten met individuele bedrijven via het bedrijvenloket door een sterkere inbedding van de bedrijfscontactfunctionaris als communicatiespil voor de bedrijfsbelangen.

2C Effectindicatoren

Effect indicator	2014	2015	2016	2017
4.1 Bedrijfsvestigingen	5.200	5.505	4.477	4.622
4.2 Aantal starters / startende ondernemingen	250	19	53	Nb
4.3 Percentage leegstand bedrijfsruimten	10%	Nb	Nb	Nb
4.4 Tevredenheid inwoners over winkelveorzieningen	60%	Nb	Nb	72%

3 WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

3a Activiteiten

1. Nota Economisch Beleid 2020

De contacten met de nieuwe eigenaren van het Berg en Boschterrein zijn geïntensiveerd evenals die met het USP (De Uithof) over de doorontwikkeling van het USP-Bilthoven. In het proces Utrecht-Oost is een ruimtelijke ontwikkelstrategie uitgewerkt voor het USP met satellietlocaties. Voor De Bilt zijn het USP-Bilthoven en het Berg en Boschterrein in die strategie opgenomen en beschreven. Het nieuwe detailhandelsbeleid beoogt de winkelcentra te versterken en toekomstbestendig te maken. Het bedrijfsleven is actief betrokken bij het realiseren van maatschappelijke doelstellingen. In het kader van lokaal arbeidsmarktbeleid en duurzaamheid via BENG en door het houden van meet and greet bijeenkomsten samen met het werkgeversservicepunt en de gemeentelijke bedrijfsaccounthouder. Het aantrekken van de economie en de vastgoedmarkt is duidelijk merkbaar in de belangstelling voor opties op en verkoop van kavels op Larenstein.

2. Uitvoeren van de intentieovereenkomst met de Ministeries van VWS en EL&I, de Provincie Utrecht en het Utrecht Science Park over de doorontwikkeling van AL-t / Schapenweide

Het in 2012 ingezette proces om het Antonie van Leeuwenhoek terrein (AL-t) verder te ontwikkelen als satelliet van het Utrecht Science Park (USP) heeft in 2017 zijn beslag gekregen met de ondertekening van de overeenkomst tussen de Stichting USP en de Poonawalla Science Park bv. Aanvullend hebben de Stichting USP, de bv PSP, Provincie Utrecht en gemeente De Bilt een ondersteunend convenant ondertekend. Sinds 11 mei 2017 is het AL-t officieel Utrecht Science Park Bilthoven. Het doel van de samenwerking is de ontwikkeling van het USP Bilthoven als specifieke cluster voor productresearch, product ontwikkeling en productie met name op gebied van immunologie en vaccinologie. De ontwikkeling van het USP-B sluit aan bij het regionale kenniscluster rond gezondheid, één van de speerpunten in de ontwikkeling van het Utrecht Science Park en de ontwikkeling van de kennisregio Utrecht-Oost.

3. Detailhandel

De nieuwe detailhandelnota is in december 2017 vastgesteld en geeft handvatten om de centra in onze gemeente te versterken, leegstand te voorkomen en zo mogelijk maatwerk te bieden voor individuele ondernemers. Alle partijen vastgoedeigenaren, winkeliers en gemeente wordt gevraagd ieder vanuit hun rol bij te dragen aan de uitvoering van de in de nota opgenomen maatregelen. Wij zullen dat doen in nauwe samenwerking met het middenstandoverleg. Met de middelen die beschikbaar zijn gesteld zal middels een "centrummanager" uitvoering aan het vastgestelde beleid worden gegeven. Na beëindiging van de pilot koopzondagen is ook in onze gemeente de koopzondag ingevoerd.

4. Uitvoeren van de nota voor recreatie en toerisme/Vitaal platteland

Er is uitvoering gegeven aan het programma Vitaal Platteland om te komen tot een recreatieve en economische versterking van het buitengebied. Een aantal projecten uit het uitvoeringsprogramma is inmiddels gerealiseerd. Het betreft bijvoorbeeld klompenpad 'het Zoddenpad'. Andere projecten zoals faciliteiten voor mensen en ruiters en de recreatieve kaart in relatie tot streekproducten en verbrede landbouw bevinden zich in de uitwerkingsfase.

3b Prestatie indicatoren

Prestatie indicator		2014	2015	2016	2017
4.1	Direct uitgeefbare bedrijventerreinen (voorraad, in m2)	10.237	10.971	10.971	8.521
4.2	Uitgifte bedrijventerreinen (in m2)	2.241	0	0	2.450
4.3	Gerevitaliseerd bedrijventerrein (in ha)	0	0	0	0

Door introductie van de optieovereenkomst in 2016 hanteren we een ander criterium of een bepaalde kavel wel of uitgegeven is. Daardoor wijken de cijfers van 2017 af van voorgaande jaren.

4 KADERSTELLEDE NOTA'S

Nota/plan

- Ruimte voor een Vitaal platteland
- Nota duurzaamheid
- Bilts Manifest
- Structuurvisie (Life Science as)
- Nota detailhandel en horeca gemeente De Bilt 2017
- Bestemmingsplan Larenstein en het Plan van aanpak voor de ontwikkeling van Larenstein van 2005
- Nota Economisch beleid 2020 "Dynamiek binnen groene kaders".
- Bestemmingsplan Rembrandtlaan 2014
- Startnotitie Detailhandel - en horecabeleid 2016

5 GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Incidenteel gerealiseerd in 2017
MARKTEN EN STANDPLAATSEN	37.879	37.879	43.792	
OVERIGE HANDEL EN AMBACHT	168.501	168.501	170.303	
Lasten	206.380	206.380	214.095	0
MARKTEN EN STANDPLAATSEN	32.261	32.261	45.013	
Baten	32.261	32.261	45.013	0
Saldo	174.119	174.119	169.082	0

Overige verschillen

5 V

Totaal programma Economische ontwikkeling en innovatie

5 V

2.5 Programma 5: Verkeer en bereikbaarheid

1 OMSCHRIJVING PROGRAMMA

Het programma richt zich op het verantwoord en veilig maken van het personen- en goederenverkeer. In dit programma besteden we aandacht aan het aanleggen van infrastructuur en het reguleren van verkeers- en vervoerstromen. De hoofddoelstellingen van dit programma zijn het verbeteren van het verblijfsklimaat in woongebieden, het handhaven van de bereikbaarheid voor het gemotoriseerd verkeer en het verbeteren van de verkeersstructuur gericht op doorstroming van het verkeer op de verkeersaders.

2 WAT WILDEN WE BEREIKEN?

2A Gewenste maatschappelijke effecten

1. Het verbeteren van de bereikbaarheid van de gemeente De Bilt. Inwoners en bezoekers van de gemeente De Bilt moeten zich veilig en zonder al te veel oponthoud kunnen verplaatsen.
2. Het verbeteren van de verkeersveiligheid.
3. Het stimuleren en faciliteren van langzaam verkeer.
4. Het stimuleren en faciliteren van openbaar vervoer.
5. Het verbeteren van de verkeersaders voor veiligheid en verkeersafwikkeling.

2B Operationele doelstellingen

1. Een daling van het aantal verkeersslachtoffers. De ambitie is om het aantal van 37 in 2016 terug te dringen naar 25 in 2017.
2. Reistijd met de auto in de spits is op de hoofdroutes maximaal 1,5 keer de reistijd in daluren in 2020.
3. Maximale omrijfactor van hoofd fietsroutes is hemelsbreed niet groter dan 1,3 in 2020.
4. Van de inwoners van de gemeente De Bilt moet 80% een ov-halte binnen een straal van 500 meter in de buurt hebben in 2020.
5. Het fietsgebruik is in 2020 met 5% toegenomen voor verplaatsingen < 7,5 km (huidig is 52%) en 2% voor verplaatsingen > 7,5 km (huidig is 17%).

2C Effectindicatoren

Effect indicator	2014	2015	2016	2017*
5.1 Verkeersveiligheid (alle wegen binnen de gemeente):				
• aantal ongevallen	262	293	227	210
• aantal verkeersdoden	0	0	3	0
• aantal verkeersgewonden	48	50	49	65
5.2 Verkeersveiligheid (gemeentewegen):				
• aantal ongevallen	160	165	140	120
• aantal verkeersdoden	0	0	1	0
• aantal verkeersgewonden	38	40	37	40

*ongevallen 2017 is op dit moment een schatting. In de loop van 2018 komen de gedetailleerde ongevallencijfers beschikbaar.

3 WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

3a Activiteiten

1. Verkeersinstallaties en verkeersvoorzieningen

In 2017 zijn de volgende grotere projecten opgeleverd:

- 2^e fase corridorstudie; Holle Bilt/Dorpsstraat en doorstroming gemeentehuis
- Dr. Letteplein
- Ondertunneling Leijense-weg (zie punt 2).

De projecten zijn uitgevoerd binnen de vastgestelde budgetten en provinciale subsidies.

De voorbereiding van andere grote projecten zoals fietsroute Jan Steenlaan, ontsluiting Asserweg, busstrook Blauwkapelseweg, westelijke doorfietsroute, parkeren Dorpsstraat, en herontwikkeling Melkweg is gestart.

2. Ondertunneling Leijenseweg

In 2017 is de onderdoorgang afgebouwd. Op 27 juli 2017 is de onderdoorgang opengesteld voor alle verkeer. Op 19 september 2017 is, samen met de inwoners uit de directe omgeving en de wijk De Leijen de oplevering van de onderdoorgang feestelijk gevierd. Eind 2017 heeft de aanplant van het groen plaatsgevonden conform het met de omgeving opgestelde groenplan.

3. Verbreding snelwegen A27 en A28

In het kader van de verbreding van de snelwegen A27 en A28, zijn er diverse werkgroepen aan de slag met het uitwerken van de plannen en de mogelijke compenserende dan wel mitigerende maatregelen die genomen moeten worden als bestaande waarden worden aangetast. Wij zijn vertegenwoordigd in deze werkgroepen en brengen de belangen op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie en leefklimaat in bij Rijkswaterstaat, opdat zij deze binnen de projecten behouden en waar nodig en mogelijk herstellen en versterken. Zo blijft de impact op de ecopassage onder de Universiteitsweg beperkt en is er voor het totaal aan groencompensatie voor beide projecten een positief saldo. Speciale aandacht is er voor het goed blijven functioneren van het OV en de fietsverbindingen.

3b Prestatie-indicatoren

Prestatie indicator	2014	2015	2016	2017
5.1 Aantal deelnemers:				
• verkeersexamens (aantal scholen)	18	19	19	19
• verkeersexamens (aantal leerlingen)	Theorie: 605 Praktijk: 578	Theorie: 633 Praktijk: 578	Theorie: 591 Praktijk: 560	Theorie: 554 Praktijk: 524

4 KADERSTELLELENDE NOTA'S

Nota/plan

- 'Duurzaamheidsprogramma Groene meters maken 2015-2018'
- Gemeentelijk Verkeer- en vervoerplan 2012
- Structuurvisie 2012
- Verkeerscirculatieplan
- Mobiliteitsvisie Provincie Utrecht (2014)
- Corridor studie Soestdijkseweg (2014)
- Fietsprioriteitenplan (2016)
- OV streefbeeld tot 2020 (BRU-Prov Utrecht)
- 'Duurzaamheidsprogramma Groene meters maken 2015-2018'

5 GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Incidenteel gerealiseerd in 2017
VERKEERSBELEID	288.046	390.960	361.227	
VERKEERSVOORZIENINGEN	369.189	667.189	563.685	172.089
Lasten	657.235	1.058.149	924.912	172.089
VERKEERSVOORZIENINGEN	12.840	220.840	182.495	152.217
Baten	12.840	220.840	182.495	152.217
Saldo	644.395	837.309	742.417	19.872

Verkeersbeleid

23 V

In 2017 is er minder beroep gedaan op externe expertise.

Verkeersvoorzieningen

69 V

Dit jaar is er voor lokaal maatwerk voor € 126.000 minder uitgegeven waardoor er voor € 88.000 minder aan subsidie is aangevraagd bij de Provincie. Per saldo een voordeel van € 38.000. Tevens is er een extra opbrengst ontvangen voor de overdracht van Abri's en reclamevitrites (€31.000).

Overige verschillen

3 V

Totaal programma Verkeer en bereikbaarheid

95 V

2.6 Programma 6: Ruimtelijke ordening

1 OMSCHRIJVING PROGRAMMA

Het programma spreekt zich uit over de ruimtelijke ontwikkeling van de gehele gemeente en heeft als doel de verschillende belangen zorgvuldig af te wegen. Hierbij gaat het om het behoud en waar mogelijk versterken van de zes kwaliteiten uit het Bilts Manifest; Ruimte en groen, historische landschappen, hoogwaardige kennis, krachtige kernen, topper in sport en centrale ligging.

Binnen dit programma is de Structuurvisie 'gemeente De Bilt 2030' richtinggevend.

Het programma geeft kwalitatief de ruimtelijke uitgangspunten en richting voor verdere uitwerking van andere programma's die ingrijpen in de fysieke ruimtelijke omgeving. Binnen dit programma worden kaders opgesteld (Bilts Manifest, Structuurvisie, gebiedsvisies, ruimtelijke randvoorwaarden, woonvisie), verschillende belangen afgewogen en zorg gedragen voor de uitvoering van werkzaamheden aan de openbare ruimte en gebouwen. Ter bevestiging van een jarenlange handelwijze is in 2013 bij vaststelling van onze Nota Grondbeleid de voorkeur uitgesproken voor faciliterend grondbeleid. Dit betekent dat de daadwerkelijke uitvoering vaak door derden wordt opgepakt. De waardering van de ruimtelijke kwaliteit en het woonmilieu wordt mede bepaald door de mate van betrokkenheid van o.a. inwoners, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties.

2 WAT WILDEN WE BEREIKEN?

2A Gewenste maatschappelijke effecten

1. Het bieden van inspiratie voor en richting geven aan de toekomstige inrichting van de gemeente De Bilt langs de sporen innovatie, creatie, recreatie en vitalisatie, uitgaande van onze zes kernkwaliteiten (krachtige kernen, historische landschappen, hoogwaardige kennis, centrale ligging, ruimte en groen en topper in sport)..
2. Het behouden en versterken van de kernkwaliteiten van de gemeente waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende belangen (wonen, economie, leefbaarheid, onderwijs, verkeer, ecologie en recreatie).
3. Het actief betrekken van particulieren/eigenaren, belanghebbenden en bewoners bij de keuzes die wij maken op het gebied van de ruimtelijke kwaliteit.

2B Operationele doelstellingen

1. Uitwerking geven aan de zes speerpunten uit de structuurvisie:
 - a. Het landschap als duurzame onderlegger
 - b. een sterk sociale cohesie
 - c. zes kernen met een eigen gezicht
 - d. Life-science As als groene loper van De Uithof
 - e. Goed bereikbaar en leefbaar
 - f. een recreatief buitengebied van formaat
2. Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen vindt een zorgvuldige belangenafweging plaats op basis van een goede ruimtelijke ordening binnen het kader van de structuurvisie.
3. Particuliere initiatieven de ruimte geven/stimuleren om gemeentelijk beleidsambities te realiseren.
4. Meer integrale, flexibele en vraaggerichte gebiedsontwikkeling waarmee we ook voorsorteren op de nieuwe omgevingswet.
5. Actuele en gedigitaliseerde bestemmingsplannen voor het gehele grondgebied binnen de gemeentegrenzen.

2C Effectindicatoren

Effect indicator	2014	2015	2016	2017
6.1 Rapportcijfer inwoners voor woon en leefklimaat	n.v.t.	7,8	n.v.t.	7,8

De Burgerpeiling vindt om het jaar plaats.

3 WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

3a Activiteiten

1. Uitvoering geven aan de structuurvisie

Het Rijksvastgoedbedrijf heeft in het najaar van 2016 aangegeven de gronden van de Schapenweide te verkopen via een zogenaamde biedboek procedure. Wij hebben een samenwerkingsovereenkomst gesloten met het Rijksvastgoedbedrijf om te komen tot een ontwikkelperspectief. In 2017 heeft een eerste consultatie met inwoners plaatsgevonden.

2. Actualiseren en digitaliseren ruimtelijke plannen

Het bestemmingsplan voor het laatste deel van het centrumgebied (Centrumkerk e.o.) is vastgesteld. Er is gewerkt aan de 1e herziening van het Buitengebied Noord Oost. Naar verwachting kan deze het eerste kwartaal van 2018 ter inzage worden gelegd.

Daarnaast is de Correctieve herziening bestemmingsplannen De Bilt vastgesteld en is het bestemmingsplan Buitengebied Maartensdijk 2012 na de uitspraak van de Raad van State geheel onherroepelijk geworden.

In 2017 zijn diverse partiële herzieningen vastgesteld: De Werkschuit, Tolakkerweg 218-222, Lindenlaan 63, A27, Corridor 2x, Moskee.

Met een aantal plannen (zoals Golfbaan Ruigenhoek), gemeentelijke herontwikkelingslocaties (zoals Holsblokkenweg), Utrechtseweg 341 (voormalig Hessingerrein), Holle Bilt (van der Valk), KNMI, Tolakkerweg 138, Voordorpsdijk 67, Achterweteringseweg 10-14 is gestart.

3. Particuliere Initiatieven; van buiten naar binnen

De pilot organische ontwikkeling Molenkamp heeft niet tot concrete resultaten geleid. Een beperkt aantal partijen is verder gegaan met het verkennen van mogelijkheden voor een nieuwe ontwikkeling.

Voor de kern De Bilt zijn wij gestart met de pilot omgevingsvisie Kern De Bilt. In afwachting van de resultaten van deze pilot zijn de werkzaamheden voor het bestemmingsplan dan wel omgevingsplan opgeschort.

Uitgangspunt is dat de omgevingsvisie samen met bewoners, bedrijven, instellingen en professionals tot stand komt. Afgelopen jaar zijn hiertoe onder meer interviews gehouden met deze partijen en is een drukbezochte gebiedsconferentie gehouden waarbij ook deze partijen meehielpen in de (inhoudelijke) voorbereiding en uitvoering. Hierdoor is duidelijk geworden wat de vraagstukken zijn die spelen in het gebied. Deze fase is eind 2017 afgerond met een internetconsultatie om zo breed mogelijk inzichtelijk te krijgen wat mensen belangrijk vinden in hun fysieke leefomgeving. De pilot geeft veel inzicht in het werken met de nieuwe omgevingswet en integreert bij de uitvoering het werken volgens het nieuwe gemeentelijke organisatiemodel. De kopgroep van de raad voor de omgevingswet is nauw bij de uitvoering van de pilot betrokken.'

4. Gemeentelijke eigendommen

In 2017 zijn de gebouwde en niet-gebouwde eigendommen geïnventariseerd en is besloten om Grond- en vastgoedbeleid samen te voegen. Voor de verschillende objecten is een eerste portefeuillestrategie geformuleerd. Gemeentelijke eigendommen kunnen actiever worden ingezet voor het ontwikkelen van bijvoorbeeld de bouw van woningen.

In 2018 wordt op basis van het recent opgestelde MJOP het jaarplan onderhoud opgesteld en uitgevoerd. Het bestemmingsplan Werkschuit is in 2017 vastgesteld en de aanbesteding van het gebouw vindt in het eerste kwartaal van 2018 plaats. Het verkoopproces voor de kavels op de voormalige van Everdingenschool en Akoteh locaties start in januari 2018.

Voor de Oude Theresiaschool zijn wij gestart met het bewonersproces omtrent de herontwikkeling.

Voor de gewenste groene ontwikkeling rond de Twisslaan is in lijn met het proces van het plan van aanpak een concept ruimtelijk kader opgesteld. Dit wordt eerst besproken met de provincie en belanghebbenden voordat het ter besluitvorming aan uw raad zal worden voorgelegd.

Voor de omgeving H.F Wittecentrum zijn wij gestart met het ontwikkelen van het programmatische en ruimtelijke kader voor ontwikkeling van sociale woningbouw. Hiertoe hebben wij tijdens de gebiedsconferentie De Bilt in een tweetal workshops voor een eerste reactie met buurtbewoners gesproken. Daarnaast hebben wij samen met de SSW een inspiratiebijeenkomst gehouden, waarin de verschillende programmatische en ruimtelijke mogelijkheden zijn besproken.

5. Ruimtelijke agenda gemeente De Bilt en provincie Utrecht

In 2017 hebben wij gewerkt aan de ontwikkelopgave en acties van de ruimtelijke agenda, zoals bijvoorbeeld te Twisslaan en het realiseren van faunapassages bij de Werken van Griffenstein en Biltse Rading.

6. Energie en duurzaamheid

Meer informatie over acties in kader van duurzaamheidsbeleid voor 2017 is opgenomen in programma 9.

3b Prestatie-indicatoren

Prestatie indicator	2014	2015	2016	2017
6.1 Aantal locaties voor woningbouw	21	38	39	38
6.2 Waarvan aantal gemeentelijke woningbouwlocaties	4	10	9	11
6.3 Waarvan aantal particuliere woningbouwlocaties	16	28	30	27
6.4 Indicatie aantal woningen op deze locaties	588	506	466*	795
6.5 Aantal locaties voor bedrijvenbouw	2	2	2	2
6.6 Aantal lopende projecten	13	16	20	27

* Dit is inclusief 6 achterblijvende locaties gemeentelijk eigendom

4 KADERSTELLEDE NOTA'S

Nota/plan

- Bilts Manifest 2010
- Structuurvisie Gemeente De Bilt 2030 'behoud door ontwikkeling' 2012
- Duurzaamheidsprogramma 2015-2018
- Ruimte voor een Vitaal Platteland 2006
- Meerjarig Ontwikkelingsprogramma Stedelijke vernieuwing.
- Nota Economisch Beleid 2020 "Dynamiek binnen groene kaders" 2008
- Woonvisie 2013 - 2020
- Visie Westbroek 2010
- Visie Groenekan 2009
- Gebiedsvisie De Bilt West
- Gebiedsvisie De Bilt Zuid
- Nota Grondbeleid 2013

5 GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Incidenteel gerealiseerd in 2017
BESTEMMINGSPANNEN	507.803	507.803	507.445	
BOUWGRONDEXPLOITATIE	53.276	53.276	42.213	
Grondexploitatie - Bedrijvenpark Larenstein	1.792.158	1.792.158	769.642	
Grondexploitatie - Centrumgebied Bilthoven	1.445.569	1.480.912	1.301.647	
Grondexploitatie-De Leijen Zuid	0	9.032	2.942.111	129.000
Grondexploitatie - Melkweg	1.412.412	1.412.412	163.132	
STRUCTUURPLANNEN/VISIES	243.584	243.584	284.490	41.000
Lasten	5.454.802	5.499.177	6.010.680	170.000
BOUWGRONDEXPLOITATIE	52.125	52.125	38.298	
Grondexploitatie - Bedrijvenpark Larenstein	1.792.158	1.792.158	769.642	
Grondexploitatie - Centrumgebied Bilthoven	1.445.569	1.445.569	1.301.647	
Grondexploitatie-De Leijen Zuid	0	0	2.942.111	
Grondexploitatie - Melkweg	1.412.412	1.412.412	163.132	
STRUCTUURPLANNEN/VISIES	0	0	85.000	85.000
Baten	4.702.264	4.702.264	5.299.829	85.000
Subtotaal	752.538	796.913	710.850	85.000
<i>Mutatie reserves</i>				
Reserve Programma 06	0	0	0	
Lasten	0	0	0	0
Reserve Programma 06	0	0	292.500	292.500
Baten	0	0	292.500	292.500
Subtotaal	0	0	292.500	292.500
Saldo	752.538	796.913	418.350	-207.500

Structuurplannen/Visies

44 V

Het betreft hier gelden van de provincie welke gereserveerd dienen te blijven in verband met een terugbetalingsverplichting. In overeenstemming met artikel 4:44 van de Awb en artikel 14 van de AsvpU moeten wij uiterlijk 31 december 2018 een aanvraag tot vaststelling van de subsidie bij de provincie indienen. Hierbij geven wij aan in hoeverre de realisatie-indicatoren zijn gerealiseerd. Op basis van de mate waarin de realisatie-indicatoren zijn gerealiseerd en op basis van de gevraagde bestuursverklaring wordt de subsidie vastgesteld tot ten hoogste het bedrag van de verleende subsidie.

Overige verschillen

42 V

Totaal programma Ruimtelijke ordening

86 V

2.7 Programma 7: Volkshuisvesting

1 OMSCHRIJVING PROGRAMMA

Het zorgen voor een optimale woonsituatie voor alle inwoners en voor woningzoekenden die aanspraak op woonruimte in de gemeente De Bilt kunnen maken. Dit doen we door een initiërende, regisserende en begeleidende rol bij nieuwbouw en herstructurering, bevordering van doorstroming en woonruimteverdeling. Het scheiden van wonen en zorg is van invloed op de huisvesting van onze (oudere) inwoners. Wij willen ervoor zorgdragen dat de (oudere) inwoners prettig en verantwoord kunnen wonen.

2 WAT WILDEN WE BEREIKEN?

2A Gewenste maatschappelijke effecten

1. Het op verantwoorde wijze bouwen door te letten op veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en welstand. Het verbeteren van de leefomgeving. Het bevorderen van maatregelen ter beperking van het energiegebruik, in relatie tot het terugbrengen van de CO²-emissie.
2. Het bereiken van een evenwichtig woningaanbod dat aansluit bij de vraag, met meer keuzemogelijkheden voor zowel starters als jonge gezinnen op de Biltse woningmarkt met als doel een gedifferentieerde opbouw van de samenleving.
3. Versterking van de kleine kernen door het vergroten van de huisvestingsmogelijkheden in die kernen.

2B Operationele doelstellingen

1. Een adequate woonruimteverdeling faciliteren.
2. Het verbeteren van de doorstroming binnen de woningmarkt
3. Gemiddeld 30% sociale woningbouw van de nieuwbouw in de gemeente over de coalitieperiode 2014-2018.
4. Het inzetten op duurzame oplossingen zodat (oudere) inwoners op een prettige en verantwoorde wijze (zelfstandig) kunnen blijven wonen
5. Het toepassen van het beleid voor duurzaam bouwen.
6. De woningvoorraad uitbreiden.

2C Effect indicatoren

Effect indicator	2014	2015	2016	2017
7.1 Wachtijd sociale huurwoning aanbodstelsel (in jaren)	8,8	9,0	8,5	9,9
7.2 Percentage sociale huurwoningen	29%	29%	25,2%*	25%*
7.3 Percentage sociale woningen (van totale voorraad)	29%	29%	29%	29%
7.4 Aantal inwoners (per 1-1)	42.036	42.100	42.753	42.847
· Percentage inwoners jonger dan 20 jaar	23,43%	23,3%	23,3%	23,3%
· Percentage inwoners ouder dan 20 en jonger dan 40 jaar	17,06	17,3%	17,7%	17,9%
· Percentage inwoners ouder dan 40 en jonger dan 60 jaar	30,05%	29,3%	28,8%	28,3%
· Percentage inwoners ouder dan 60 en jonger dan 80 jaar	22,28%	22,8%	22,8%	23,1%
· Percentage inwoners ouder dan 80 jaar	7,16%	7,3%	7,4%	7,4%

*Hierbij is enkel het bezit van SSW meegenomen

3 WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

3a Activiteiten

1. Woonbeleid

In april 2017 is de Uitvoeringsnotitie sociale woningbouw opgesteld. Daarin is een groot aantal acties opgenomen om invulling te geven aan de ambitie om huishoudens die behoren tot de doelgroep van de woningcorporaties, mensen met een urgentie en statushouders financieel passende huisvesting te bieden.

In cofinanciering met de provincie is een aanjager/kwartiermaker aangesteld om tot een versnelling te komen bij de realisatie van 450 sociale huurwoningen in de periode 2016-2030. Onderdeel van het project is het in beeld brengen van alle (potentiële) locaties van gemeente en SSW (incl. transformatie), het opstellen van scenario's en in te zetten instrumentarium.

Bij alle lopende bouwprojecten zijn stappen gezet in de richting van realisatie. Voor de Schapenweide is het Plan van aanpak Ontwikkelperspectief Schapenweide (nadere uitwerking Structuurvisie) tot stand gekomen. Onder leiding van een procesbegeleider wordt dit plan uitgevoerd. Er is een samenwerkingsovereenkomst getekend met het Rijksvastgoedbedrijf en er heeft een eerste bewonersavond plaatsgevonden.

Gecoördineerd door gemeente De Bilt is samen met 24 gemeenten uit de regio's Utrecht en Amersfoort bij het (toenmalige) Ministerie van I&M een aanvraag ingediend in het kader van de Crisis- en herstelwet om (onder meer) een wettelijke basis te verkrijgen voor publiekrechtelijke borging van doelgroepen en gebruiksoppervlak in de woningcategorie middenhuur (huurprijs € 710,- - €1.000,-).

Met SSW en Woonspraak is gewerkt aan de uitvoering van de (meerjarige) prestatieafspraken 2017-2021. Voor 2018 is het werkprogramma geactualiseerd. Met Woonzorg Nederland en Bewonerscommissie De Bremhorst zijn meerjarige prestatieafspraken (2018-2022) overeengekomen.

Om te komen tot een maximaal doorstromingsresultaat bij de oplevering van de 99 sociale huurwoningen in De Leijen Zuid (najaar 2018) is een pakket van maatregelen in voorbereiding.

De uitvoering van het plan van aanpak Huisvesting statushouders (juni 2016) heeft geleid tot het geheel inlopen van de in 2015 opgelopen achterstand bij het huisvesten van statushouders. Door inspanningen van SSW is ook de taakstelling 2017 geheel gerealiseerd.

In het kader van de regionale ketenaanpak asiel en integratie hebben alle U16-gemeenten een plan van aanpak vastgesteld dat in 2018 tot versnelling van de integratie van nieuwkomers moet leiden. In maart 2017 hebben alle U16-gemeenten het convenant Uitstroom Maatschappelijke Opvang en Begeleid Wonen ondertekend, waaraan de komende jaren invulling zal worden gegeven.

Samen met de regiogemeenten en de provincie Utrecht is in co-design gewerkt aan een Actie Agenda voor de woningmarktopgave. In regionaal verband is een locatie-onderzoek woningbouw gestart, en zijn afspraken gemaakt over de groei (3%) van de sociale woningvoorraad de komende jaren. Op 1 juli 2017 is een aangepaste regionale Huisvestingsverordening in werking getreden. Samen met de regiogemeenten en de provincie is een in 2018 uit te voeren regionaal woningbehoefteonderzoek in voorbereiding.

2. MJOP

Een eerste portefeuillestrategie is vastgesteld. Voor sommige gemeentelijke gebouwen is een Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) opgesteld, welke vervolgens zijn samengevoegd in een Jaarplan Onderhoud. Via de begroting is te zien welk onderhoud aan welke gebouwen is ingepland. Bij de uitvoering van het onderhoud wordt aandacht besteed aan het 'verduurzamen' van ons vastgoed en een betere toegankelijkheid.

3. Bouwleges

De huidige wijze van het ramen van bouwleges, op basis van een "ijzeren voorraad", heeft op dit moment geen aanpassing.

In de Najaarsnota 2016 hebben wij een nadeel van € 200.000 aan u gemeld in verband met het doorschuiven van een groot project. Voor dit project is alsnog in 2017 een vergunning verleend, in lijn met de verwachting die wij reeds uitspraken in de Najaarsnota 2017. Hierdoor hebben wij de geraamde baten in 2017 ruimschoots gerealiseerd.

3b Prestatie-indicatoren

Prestatie indicator	2014	2015	2016	2017
7.1 Aantal opgeleverde nieuwe woningen*	6	25	43	20
7.2 Hiervan het:				
• percentage sociale huurwoningen	0%	0%	11,6%	0%
• percentage sociale woningen (sociale huur en koop)	0%	0%	11,6%	0%

* Hierin worden alleen bouwprojecten meegenomen waarbij tenminste vijf woningen worden gerealiseerd.

4 KADERSTELLEDE NOTA'S

Nota/plan

- Bilts Manifest 2010
- Woonvisie 2013 - 2020
- Uitvoeringscontract Regionaal Structuurplan 2005-2015
- Samenwerkingsagenda provincie Utrecht; "Samen maken wij Utrecht mooier" 2008
- 'Duurzaamheidsprogramma Groene meters maken 2015-2018' Convenant duurzaam bouwen 2010
- Regionale woonvisie BRU 2009
- Huisvestingsverordening regio Utrecht 2015- gemeente De Bilt
- Regionale huisvestingsverordening 2013
- De ontwikkelingsvisie Noordvleugel (Eindbalans NV-Utrecht) 2015-2030
- Structuurvisie De Bilt 2012
- Aanvullend woonbeleid van woningwet naar gemeentelijk beleid

5 GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Incidenteel gerealiseerd in 2017
EXPLOITATIE BEDRIJFSTERREINEN	71.765	71.765	72.206	
OMGEVINGSVERGUNNINGEN	918.419	918.419	1.029.136	
OVERIGE WONINGBOUW	894	894	0	
VASTGOEDBEH.GEMEENTE-EIGENDOMMEN (GEBOUWEN)	679.147	679.147	769.816	
VASTGOEDBEHEER GEMEENTE-EIGENDOMMEN (GROND)	214.894	214.894	218.533	
WONINGEXPLOITATIE	34.422	34.422	10.897	
WOONRUIMTEZAKEN	47.706	197.706	89.956	45.000
WOONWAGENS	22.960	22.960	25.985	
Lasten	1.990.207	2.140.207	2.216.527	45.000
LEGES OMGEVINGSVERGUNNINGEN	845.230	845.230	1.179.210	
VASTGOEDBEH.GEMEENTE-EIGENDOMMEN (GEBOUWEN)	203.250	203.250	161.530	
VASTGOEDBEHEER GEMEENTE-EIGENDOMMEN (GROND)	81.903	81.903	93.404	
WONINGEXPLOITATIE	42.078	42.078	18.473	
WOONRUIMTEZAKEN	3.014	3.014	358	
WOONWAGENS	30.963	30.963	27.118	
Baten	1.206.438	1.206.438	1.480.093	0
Saldo	783.769	933.769	736.434	45.000

Omgevingsvergunningen

223 V

Voordeel op bouwleges van € 334.000 vanwege een groot aantal aanvragen dat is afgehandeld. Daar staat een nadeel van € 111.000 tegenover, omdat in verband met de hogere workload extra personeel ingehuurd moest worden.

Vastgoedbeheer Gemeente-Eigendommen (Gebouwen)

119 N

Door vertraging in het afstoten dan wel hergebruiken van de verschillende gebouwen ontstaat er een nadeel op onder meer gebouwgebonden kosten zoals gas, elektra, water, belastingen (€ 77.000) en lagere huurinkomsten (€ 42.000).

Woonruimtezen

105 V

Op dit product is een voordeel ontstaan van € 105.000. Voor verdere informatie verwijzen wij u naar programma 11

Overige verschillen

12 N

Totaal programma Volkshuisvesting

197 V

2.8 Programma 8: Beheer openbare ruimte

1 OMSCHRIJVING PROGRAMMA

Het programma richt zich op het beheer en onderhoud van de gehele infrastructuur van de openbare ruimte. Het gaat dan om de zorg voor de wegen en de bijbehorende wegvoorzieningen zodat deze hun functie adequaat kunnen blijven vervullen. Daarnaast gaat het om betrokkenheid bij en verantwoordelijkheid over beheer en onderhoud van groen, bomen, speelplaatsen, natuur & landschap en een deel van de ondergrondse infrastructuur, zoals kabels en leidingen van openbare verlichting.

2 WAT WILDEN WE BEREIKEN?

2A Gewenste maatschappelijke effecten

1. Realiseren en in stand houden van de openbare ruimte zodat bewoners, ondernemers en bezoekers zich prettig en thuis voelen.
2. Optimaal beheer van de openbare ruimte in relatie tot de gewenste ruimtelijke kwaliteiten.

2B Operationele doelstellingen

1. Realisering van de gewenste kwaliteits- en onderhoudsniveaus voor de voorzieningen in de buitenruimte zoals deze zijn vastgelegd in de beheerplannen voor groen, wegen, rioleringen, verlichting, kunstwerken en speelvoorzieningen. Samen vormen deze IBOR; Integraal Beheer Openbare Ruimte.
2. Het versterken en verbeteren van de ecologische hoofdstructuur en het in stand houden van de gemeentelijke bossen.
3. Het berijdbaar houden van wegen en in stand houden van bermen.
4. Vermindering van energieverbruik voor openbare verlichting
5. Duurzaam beheer van gemeentelijke bomen.
6. Veilige, schone en zo mogelijk gevarieerde speelplekken binnen de normafstanden van de doelgroepen.

2C Effectindicatoren

Effect indicator	2014*	2015	2016*	2017
8.1 Tevredenheid over onderhoud openbare ruimte		53%		52%
8.2 Tevredenheid inwoners over onderhoud openbare ruimte per kern				
• De Bilt		52%		53%
• Bilthoven		56%		54%
• Maartensdijk		46%		43%
• Hollandsche Rading		63%		60%
• Groenekan		59%		63%
• Westbroek		51%		36%
8.3 Aantal schadeclaims:	44	38	47	
• Wegenbeheer	16	9	21	20
• Bomenbeheer	7	6	3	2

* de tevredenheidsmetingen worden slechts tweejaarlijks uitgevoerd

3 WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

3a Activiteiten

1. Onderhoud buitenruimte

In het afgelopen jaar hebben inwoners en bedrijven weer meer groen geadopteerd. De evaluatie van het groenverkoopbeleid is dit jaar niet uitgevoerd, in verband met de beperkte ambtelijke capaciteit.

2. Uitvoeren van aanleg, herstel en onderhoud van kleine landschapselementen

Wij hebben ons ingezet voor de uitvoering van onze samenwerkingsovereenkomst met provincie Utrecht, gemeente Utrecht en stichting Utrechts Landschap voor de realisatie van een drietal faunapassages. Ons aandeel in deze overeenkomst, verbetering van de bestaande faunapassage onder de Utrechtseweg nabij Vollenhoven – Den Eik, hebben wij gerealiseerd en naast waarnemingen van diverse soorten zoogdieren, amfibieën, insecten, vogels en vissen zijn ook de sporen van reeën gesignaleerd. De samenwerkende partijen hebben inmiddels besloten tot realisatie van hun aandeel, te weten de realisatie van de ecopassages onder de Utrechtseweg bij Griffenstein en onder de Biltse Rading net over onze gemeentegrens met Utrecht. De bespreking ten behoeve van de daadwerkelijke aanleg van de beide ecopassages is bijna succesvol afgerond.

3. Wegenbeheerplan

Conform het meerjarenperspectief voor groot onderhoud wegen hebben wij werkzaamheden aan de Burg. Huydecoperweg, fietspaden Koningin Wilhelminaweg, Jachtlaan, Eikensteeg, Schaapsdrift, gedeelte Soestdijkseweg-Noord en de parkeerplaats ter hoogte van de ijsbaan uitgevoerd. De reconstructiewerkzaamheden in de wijk Overbosch zijn inmiddels gestart en voeren we vanwege de omvang van het project gespreid over aantal jaren uit.

4. Openbare verlichting

In juni 2017 is het convenant samenwerking openbare verlichting samen met gemeente Soest en gemeente Bunnik getekend. De gezamenlijke Europese aanbesteding van de beheer- en uitvoeringstaken en de meerjarenvervangingen is gestart en wordt in februari 2018 afgerond. Gemeente De Bilt treedt hierbij op als penvoerder.

5. Onderhoud speelvoorzieningen

In september 2017 is de renovatie van de speelplaats aan de Anne Franklaan afgerond. De omwonenden zijn nauw betrokken bij de uitvoering. Het concept van het geactualiseerde speelruimtebeleid is opgesteld, maar moet nog worden besproken met onze inwoners en andere belanghebbenden.

6. Geografische informatievoorziening

In de laatste maanden zijn diverse Geo gerefereerde zaken gecontroleerd, opgestart of afgerond. Zo is gestart om de basisregistraties BAG/BGT op elkaar af te stemmen. De BGT is conform de wettelijke verplichting geactualiseerd en uitgebreid in verband met de informatiebehoefte. Deze en ander zaken horen bij het programma 'Data op orde' en zijn een opmaat voor de Omgevingswet.

3b Prestatie indicatoren

Prestatie indicator	2014	2015	2016	2017
8.1 Aantal gerenoveerde kilometer gemeentelijke wegen	7,0	7,4	6,5	6,0
8.2 Aantal m2 gerenoveerde openbare ruimte / groen	10.000	13.000	14.000	10.000
8.3 Aantal maanden dat 80% van de gemeentelijke openbare ruimte voldeed aan haar beeldkwaliteit	10	10	10	10

3c Verbonden partijen

In onderstaande overzicht is aangegeven welke verbonden partijen op welke wijze een bijdrage hebben geleverd aan de beleidsdoelstellingen van dit programma.

In de Paragraaf Verbonden partijen wordt nadere informatie over de betreffende verbonden partij verstrekt.

Verbonden partijen	Bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen	Risico's in uitvoering
Stuurgroep Kromme Rijnlandschap	Deze samenwerking richt zich op het verbeteren van natuur en landschap in het gebied van de Kromme Rijn. Zij doet dit onder andere door het maken van plannen voor de aanleg van paden, erf- en laanbeplantingen, de aanleg en onderhoud van landschapselementen en het aanvragen van verschillende subsidiemogelijkheden.	geen

4 KADERSTELLEDE NOTA'S

Nota/plan

- Beeldkwaliteitsplan 2014
- Wegen- en kunstwerkenbeheersplan 2006
- Groenstructuurplan 2014
- Bomenbeleidsplan 2005 en Bomenbeheerplan 2009
- Speelruimteplan 2003
- Ecologiescan 2005

5 GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Incidenteel gerealiseerd in 2017
BEHEER WEGEN	2.446.995	2.451.995	2.421.508	
BOOMVERZORGING	367.215	367.215	384.162	
GLADHEIDSBESTRIJDING	108.006	123.006	299.633	
NATUURBESCHERMING	110.738	110.738	116.898	
OPENBAAR GROEN	1.380.539	1.380.539	1.201.702	
OPENBARE VERLICHTING	597.964	597.964	590.291	
REINIGEN OPENBARE RUIMTE	747.298	747.298	695.724	
SPEELVOORZIENINGEN	231.174	231.174	228.175	
WET INFORMATIE UITWISSELING	4.778	4.778	4.930	
Lasten	5.994.707	6.014.707	5.943.021	0
BEHEER WEGEN	88.050	88.050	86.077	
BOOMVERZORGING	8.096	8.096	20.776	
OPENBARE VERLICHTING	15.000	15.000	12.740	
REINIGEN OPENBARE RUIMTE	483.965	483.965	453.002	
Baten	595.111	595.111	572.595	0
Saldo	5.399.596	5.419.596	5.370.426	0

Gladheidsbestrijding**178 N**

In het kader van de organisatieontwikkeling zijn de taken ten aanzien van de gladheidsbestrijding in november 2017 uitbesteed aan een marktpartij. De financiële tekorten voor 2017 ten aanzien van de gladheidsbestrijding hebben twee oorzaken, namelijk;

- 1: voorbereidingskosten voor aanbesteding van de uitbesteding gladheidstaken;
- 2: in december is de aannemer extra uitgerukt vanwege sneeuwval.

Openbaar groen**179 V**

In 2017 hebben wij door capaciteitsproblemen niet alle opdrachten tot renovatieprojecten kunnen realiseren.

Overige verschillen**48 V****Totaal programma Beheer Openbare Ruimte****49 V**

2.9 Programma 9: Milieu en Watertaken

1 OMSCHRIJVING PROGRAMMA

Het programma richt zich op het in stand houden en verder verbeteren van een duurzame, veilige en gezonde woon- en werkomgeving met een zo laag mogelijke belasting voor het milieu en toekomstige generaties. Daaronder valt ook de zorgplicht voor watertaken. Deze zorgplicht bestaat uit een afvalwaterzorgplicht, een hemelwaterzorgplicht en een grondwaterzorgplicht.

2 WAT WILDEN WE BEREIKEN?

2A Gewenste maatschappelijke effecten

1. Een energieneutrale gemeente in 2030.
2. Een circulaire economie waarbij het maximaliseren van het hergebruik van producten en grondstoffen in onze gemeente centraal staat.
3. Inwoners, bedrijven en instellingen voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor het verlagen van hun onnodige belasting op de levenskwaliteit van de toekomstige generaties en dragen bij aan duurzame leefomgeving door energiegebruik te verminderen en productie van afval minimaliseren.
4. Doelmatige, veilige en maatschappelijk verantwoorde afvoer van afval- en hemelwater en een goede (grond)waterkwaliteit.

2B Operationele doelstellingen

1. Stimuleren en faciliteren van inwoners, bedrijven en organisaties op het gebied van duurzame energie en circulaire economie. Concrete activiteiten hiervoor zijn benoemd in het Duurzaamheidsprogramma en opgenomen in het Projectenboek.
2. Optimale organisatie van geluid-, lucht- en bodemtaken.
3. Voldoen aan de streefcijfers voor de maximale hoeveelheden afval zoals genoemd in het Landelijk Afvalstoffen Plan en verzorgen van goede dienstverlening bij de inzameling van afval, huis-aan-huis en op de milieustraat. Concreet betekent dit het percentage hergebruik waardevolle grondstoffen vergroten naar 75% in 2020, dit komt overeen met circa 100 kg restafval per inwoner per jaar.
4. Verzorgen van voldoende capaciteit en goede dienstverlening op de gemeentelijke begraafplaatsen
5. Optimale en functionele instandhouding van het rioolstelsel.
6. Vermindering van de hoeveelheid regenwater in het rioolstelsel.
7. Verbetering samenwerking provincie, waterschappen en regiogemeenten op het gebied van watertaken.

2C Effectindicatoren

Effect indicator	2014*	2015	2016*	2017
9.1 Tevredenheid over ophalen huisvuil	n.v.t.	84%	n.v.t.	65%
9.2 Percentage bronscheiding (bij inzameling gescheiden afval)	67%	68%	68%	67%
9.3 Aantal lozingen via overstort (in m3)	40	40	45	70

* de tevredenheidsmetingen worden slechts tweejaarlijks uitgevoerd.

3 WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

3a Activiteiten

1. Duurzaamheid

De voortgang van de ambities van de partners van het Bilts Energie Akkoord zijn gemonitord. Vrijwel alle partners ondernemen actief stappen naar duurzaamheid maar een versnelling is nodig om de doelstelling energie neutraal in 2030 te halen.

In december 2017 hebben ook drie architecten (namens zes Biltse architecten) het Bilts Energie Akkoord ondertekend.

Op basis van een door de raad aangenomen motie zijn de voorbereidingen getroffen om in 2018 met inwoners in gesprek te gaan over de energietransitie. In 2017 is opdracht gegeven tot het opstellen van een warmtevisie.

2. Circulaire economie

In de loop van 2017 zijn we gestart met de gefaseerde uitvoering van de gewijzigde afvalinzameling. Er zijn voor de leveringen van de nieuwe klike's en de nieuwe ondergrondse container twee aanbestedingen uitgevoerd. De bewoners hebben in december een PMDKlike gekregen en een nieuwe restafvalklike. In de eerste maanden van 2018 worden de nieuwe ondergrondse containers geplaatst. Evaluatie van alle wijzigingen staat gepland na de zomer van 2018.

Samen voor De Bilt heeft een aantal bijeenkomsten georganiseerd voor scholen, sportverenigingen en bedrijven over circulaire economie.

De nadruk lag hierbij op drie thema's: circulair inkopen, afvalvrije scholen en circulair bouwen.

3. Begraafplaatsen

In 2016 zijn de voorbereiding van de uitbesteding van de begraafplaatstaken afgerond, passend in ons beleid op weg naar een regisserende gemeente.

Het aanbestedingstraject is inmiddels opgestart.

De verwachting was uiterlijk begin 2017 deze uitbesteding te realiseren. Door capaciteitsproblemen is dit niet gelukt.

4. Gemeentelijke waterhuishouding

Voor 2017 zijn, op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan, de volgende rioolvervangingen uitgevoerd: Aardelaan, Leeuweriklaan, gedeelte Lassuslaan, Albert Cuijplaan, Lathyrusstraat en een gedeelte Spechtlaan. In het kader van duurzaamheid is het afkoppeltraject in de wijk Overbosch gestart. Vanwege de omvang wordt de uitvoering het project uitgesmeerd over aantal jaren.

Vanwege de slechte staat van de beschoeiingen van de watergang aan de Groenekansweg hebben we circa 300 meter hiervan vervangen. Deze onderhoudswerkzaamheden worden in 2018 verder opgepakt.

In het voorjaar van 2017 is de nieuwe samenwerkingsovereenkomst getekend tussen de WINNET-partners. In de nieuwe samenwerkingsovereenkomst (SOK) zijn een aantal organisatorische wijzigingen doorgevoerd. Eén daarvan is opheffen van het Bestuurlijk platform en het invoeren van een bestuurlijke Water- en klimaattafel. Deze Water- en klimaattafel komt twee keer per jaar bijeen. Binnen deze samenwerking zijn we gestart met de voorbereidingen van concrete projecten op het gebied van duurzaamheid, kwetsbaarheid en assetbeheer.

5. Toekomstige wet- en regelgeving

Op het vlak van het fysieke domein krijgen gemeenten de komende jaren te maken met wet- en regelgeving die in meer of mindere mate ingrijpende gevolgen heeft voor de gemeenten. In 2017 is echter grote vertraging ontstaan met de implementatie van zowel de Wet Private Kwaliteitsborging als de Omgevingswet.

Het wetsvoorstel voor de Wet Private Kwaliteitsborging is door de minister teruggetrokken. Pas in 2018 zal een nieuw voorstel naar de Tweede Kamer worden gezonden. De Omgevingswet is door de minister uitgesteld tot 2021. De verwachting is dat beide wetten op z'n vroegst in 2021 in werking treden. Daarnaast moeten we rekening houden met de Wet vergunningverlening, toezicht en handhaving, die op 14 april 2016 in werking is getreden. Deze Wet stelt kwaliteitseisen aan de dienstverlening op het gebied van de vergunningverlening en toezicht/handhaving. Omdat er tot 2021 niets verandert zal de gemeente ook de komende jaren hieraan moeten voldoen. Het is opportuun om de gevolgen van deze wet- en regelgeving, zowel op organisatorisch vlak als in financiële zin, spoedig in beeld te hebben. Daarom zal in 2018 een VTH Omgevingsbeleidsplan worden opgesteld met als doel om de efficiëntie op het gebied van vergunningverlening en handhaving te verbeteren. Hierbij zal ook de rol die de Omgevingsdienst Regio Utrecht in dit verband speelt meegenomen worden.

Verder zal in 2018 geactualiseerde wetgeving op het gebied van asbest in werking treden. Cruciaal in deze Wet is het verbod op asbestdaken per 1-01-2024. In ODRU verband zijn 21 gemeenten in 2017 gestart met de inventarisatie van asbestdaken in hun gemeente. Recent zijn de eerste resultaten bekend geworden, in de gemeente De Bilt zijn ongeveer nog 2400 verdachte locaties in beeld. Samen met de ODRU wordt nu bekeken welke vervolgstappen gezamenlijk ondernomen kunnen worden. Gedacht wordt aan een gezamenlijk actieplan asbestdaken met voorlichting, promotie van saneringsprojecten op gebiedsniveau etc. In 2018 zal de Raad hiervan verder op de hoogte worden gesteld.

6. Omgevingsdienst

Inmiddels zijn gemeenten wettelijk verplicht om het toezicht op het bedrijfsmatig saneren van asbest over te hevelen naar de Omgevingsdienst. Om hier uitvoering aan te geven is de gemeente in overleg met de ODRU. Naar verwachting zal dit begin 2018 zijn beslag krijgen.

3b Prestatie indicatoren

Prestatie indicator		2014	2015	2016	2017
9.1	Afkoppeling regenwater van rioolsysteem (in m)	15.000	5.000	2.000	15.000

3c Verbonden partijen

In onderstaande overzicht is aangegeven welke verbonden partijen op welke wijze een bijdrage hebben geleverd aan de beleidsdoelstellingen van dit programma.

In de Paragraaf Verbonden partijen wordt nadere informatie over de betreffende verbonden partij verstrekt.

Verbonden partijen	Bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen	Risico's in uitvoering
Afvalverwijdering Utrecht (AVU)	Het doel van deze gemeenschappelijke regeling is het verzorgen van een doelmatige en verantwoorde uitvoering van het afvalstoffenbeleid in de provincie Utrecht.	Alle in enig jaar gemaakte kosten worden aan de deelnemers doorberekend. De kans op tegenvallers is niet groot doordat de tarieven tot en met 2018 zijn vastgesteld.
Commissie milieuhygiëne voor het luchtvaartterrein Hilversum	Overleg te voeren en voorlichting te geven omtrent de milieuhygiëne rond het luchtvaartterrein Hilversum.	geen
Vuilstortplaats Maarsbergen	Met deze gemeenschappelijke regeling worden de belangen behartigd van de deelnemende gemeenten, die bestaan uit het voorkomen en zoveel mogelijk beperken van schadelijke effecten op het fysieke milieu ter plaatse en in de omgeving van de gesloten stortplaats te Maarsbergen.	geen
Omgevingsdienst regio Utrecht	De ODRU werkt samen met gemeenten aan een veilige, duurzame en gezonde fysieke leefomgeving voor inwoners en bedrijven. Dit wordt gedaan met een breed scala aan producten en diensten op het terrein van o.a. bodem, bouw- en woningtoezicht, vergunningen en meldingen, geluid en lucht, klimaat, energie en duurzaamheid, natuur- en milieueducatie, ruimtelijke ordening en toezicht en handhaving.	laag

4 KADERSTELLENDENOTA'S

Nota/plan

- Meerjarenbeleidsplan milieu
- Beheersverordening begraafplaatsen 2011
- Afvalinzamelingsplan 2016-2020
- Duurzaamheidsprogramma Groene meters maken 2015-2018
- Routekaart gemeente De Bilt energieneutraal 2030
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2010 – 2014
- Bestuurlijk Afvalwaterakkoord

5 GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Incidenteel gerealiseerd in 2017
BEGRAAFPLAATSEN	321.954	487.582	506.397	
DUURZAAMHEID	121.320	121.320	101.323	
INCASSO AFVALSTOFFENHEFFING	78.581	78.581	78.581	
INCASSO RIOOLRECHTEN	81.796	81.796	81.796	
INZAMELING EN VERWERKING HUISHOUDELIJK AFVAL	4.081.316	4.140.775	4.116.407	
MILIEUBELEID	766.384	766.384	1.248.873	
RIOOLBEHEER	5.161.142	5.199.382	4.726.561	
TOEZICHT EN HANDHAVING	223.342	87.714	83.692	
WERKZAAMHEDEN WATERWEGEN EN SLOTEN	70.243	70.243	62.230	
Lasten	10.906.078	11.033.777	11.005.860	0
AFVALSTOFFENHEFFING	3.859.897	3.859.897	3.825.495	
BATEN BEGRAAFPLAATSRECHTEN	511.047	461.047	407.083	
INZAMELING EN VERWERKING HUISHOUDELIJK AFVAL	300.000	300.000	471.174	
MILIEUBELEID	0	0	192.500	
REINIGINGSRECHT	0	0	60.169	
RIOOLBEHEER	115.333	115.333	109.090	
RIOOLHEFFING	5.165.845	5.165.845	5.230.645	
WERKZAAMHEDEN WATERWEGEN EN SLOTEN	30.000	30.000	30.000	
Baten	9.982.122	9.932.122	10.326.156	0
Subtotaal	923.956	1.101.655	679.704	0
<i>Mutatie reserves</i>				
Reserve Programma 09	0	0	531.378	
Lasten	0	0	531.378	0
Reserve Programma 09	0	0	0	
Baten	0	0	0	0
Subtotaal	0	0	-531.378	0
Saldo	923.956	1.101.655	1.211.082	0

Inzameling en verwerking huishoudelijk afval

193 V

Van de stichting afvalfonds (Nedvang) is er een vergoeding voor gescheiden afval ontvangen over 2015 en 2016 van € 134.000.

Van de Stichting Afvalfonds Verpakkingen ontvangen wij een bijdrage. De bijdrage is bestemd voor aanvullende maatregelen ten behoeve van de bestrijding van zwerfafval. Wanneer de bijdrage niet volledig wordt benut moet dit worden meegenomen naar een volgend jaar. Na afloop van de regeling moeten de niet bestede middelen worden teruggestort aan het afvalfonds. Bij resultaatbestemming stellen wij dan ook voor om dit voordeel van € 59.000 over te hevelen naar 2018.

Rioolbeheer

467 V

Lagere kosten omdat door andere prioritering diverse voor 2017 geraamde projecten nog niet zijn afgerond of aangevangen. Dit leidt tot een nadeel bij de algemene dekkingsmiddelen als gevolg van een lagere afrekening van het BCF.

Rioolheffing

65 V

De inkomsten rioolheffing waren hoger dan begroot.

Milieubeleid	292 N
Wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de verplaatsing van milieuhinderlijke bedrijven van de Hessenweg naar Larenstein in 2017 heeft plaatsgevonden. Dit bedrag is onttrokken aan de reserve Grondexploitatie.	
Baten begraafplaatsrechten	51 N
De baten in 2017 zijn achtergebleven bij de geraamde inkomsten. Het aantal begrafenissen is in 2017 gedaald. Verder zijn er minder koopgraven voor 20 jaar uitgegeven.	
Duurzaamheid	20 V
Op dit moment zien wij dat de toepassingen van duurzaamheid in de (gebouwde) omgeving, door inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, een hoge vlucht neemt. En met name deze initiatieven lopen vertraging omdat de juridische consequenties (nog) niet helder zijn (o.a. vergunningetraject). Dit geldt ook voor de gemeentelijke initiatieven. Zo heeft het band-op-spanning vertraging opgelopen vanwege de juridische consequenties.	
Overige verschillen	20 V
Totaal programma Milieu en watertaken	422 V

2.10 Programma 10: Jeugd en Educatie

1 OMSCHRIJVING PROGRAMMA

Het programma gaat over een resultaatgericht en integraal jeugdbeleid, met daaraan gekoppeld lokaal onderwijs(achterstanden)beleid en onderwijshuisvestingsbeleid.

Het programma jeugd en educatie kent overlap met de transformatie-agenda De Bilt 2016-2017. Deze agenda is opgenomen in het projectenboek.

2 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

2A Gewenste maatschappelijke effecten

1. Jeugdigen in de gemeente De Bilt groeien gezond en veilig op, ontwikkelen en ontplooiën zich maximaal en behalen minimaal een startkwalificatie mits dit haalbaar is binnen hun mogelijkheden.

2B Operationele doelstellingen

1. *Jeugdbeleid:*
We realiseren een samenhangend jeugdbeleid voor de periode 2016 tot en met 2019, gericht op jeugdigen in de leeftijd van -9 maanden tot 23 jaar en hun ouders, met specifieke aandacht voor kinderen en jongeren bij wie de sociale, emotionele en/of fysieke ontwikkeling in het gedrang komt. We betrekken jeugdigen, ouders en professionals actief bij de ontwikkeling en uitvoering van het beleid zodat het aansluit op de behoeften van jeugdigen en hun ouders.
2. *Jeugd en Gezin:*
Transformatie van de jeugdhulp waarbij de nadruk meer komt te liggen op preventie, eigen kracht, normaliseren, hulp en begeleiding in de eigen omgeving met als uitgangspunt '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur'. Ouders en jeugdigen zijn tevreden over de informatie en het advies dat ze hebben gekregen en de geboden jeugdhulp. Het is minder vaak noodzakelijk om specialistische 2^e lijns jeugdhulp in te zetten dan wel jeugdigen te plaatsen in een residentiële instelling.
3. *Gezondheid en Welzijn:*
Het merendeel van de jeugdigen is tevreden met hun leven, heeft een actieve vrijetijdsbesteding en volgt een gezonde leefstijl.
4. *Onderwijs:*
Er is sprake van een doorgaande leerlijn van voorschool tot startkwalificatie. Peuters met een VVE-indicatie volgen een kwalitatief goed VVE-programma. Er is een dalende trend in het aantal thuiszitters en het schoolverzuim.
Kinderen worden opgevangen in voldoende en adequate huisvesting van scholen voor basisonderwijs, voor speciaal en voortgezet onderwijs, voor kinderopvang en buitenschoolse opvang. De accommodaties voldoen aan wettelijke eisen, rekening houdend met onderwijskundige, maatschappelijke, demografische en bouwkundige ontwikkelingen.
5. *Werk*
Jongeren zitten òf op school of zijn aan het werk. Jongeren die niet meer naar school gaan, zijn gekwalificeerd voor de arbeidsmarkt en hebben een baan verkregen met behulp van hun eigen leerweg.
6. *Veiligheid en justitie*
We bevorderen de veiligheid in het gezin en verminderen grensoverschrijdend gedrag van jongeren door vroegsignalering te stimuleren, waar nodig corrigerend op te treden en passende hulp en ondersteuning te bieden.

2C Effectindicatoren

Effect indicator	2014	2015	2016	2017
10.1 Aantal geregistreerde jongeren zonder werk	34	43	48	45
10.2 Percentage jeugd met overgewicht: *				
• leeftijdscategorie 5 – 6	9%	Nb	8%	6%
• leeftijdscategorie 9 – 11	12%	Nb	7%	10%
• leeftijdscategorie 13 - 14	10%	Nb	13%	11%
10.3 Percentage jeugd dat geen lid is van sportvereniging	12%	Nb	Nb	Nb
10.4 Percentage doelgroepkinderen dat deel neemt aan een VVE-traject t.o.v. het aantal doelgroepkinderen	100%	100%	100%	100%
10.5 Aantal nieuwe voortijdige schoolverlaters	37	34	21	25

* Deze informatie wordt verkregen via de jaarlijkse rapportage Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg van de GGD.

** De cijfers in 2015 en 2016 betreffen de werkelijke cijfers voor het schooljaar 2014/2015 en 2015 / 2016 zoals vermeld in de monitor VVE

3 WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

3a Activiteiten

1. Jeugdbeleid

Er is in 2017 verder gewerkt aan de uitvoering van het jeugdbeleid.

2. Jeugd en Gezin

Er is uitvoering gegeven aan het jaarplan 2017 van het CJG. Om de samenwerking tussen CJG en onderwijs verder te versterken is er gestart met een pilot met drie basisscholen in de gemeente De Bilt. De overdracht van 18- naar 18+ is versterkt in samenwerking met het sociaal team van Mens De Bilt. Ook is er een samenwerking tot stand gekomen met het lokale team van de Regionale Sociale Dienst. Het maatjesproject Samen Oplopen is uitgevoerd en Ouders Lokaal is van start gegaan. Beide projecten zijn er op gericht om ouders te stimuleren zich voor elkaar in te zetten. Het cliëntervaringsonderzoek jeugdhulp is uitgevoerd; het CJG scoort op bijna alle onderdelen hoger dan de benchmark.

Het onderzoek naar de rechtsvorm van het CJG is afgerond en de voorbereidingen voor de nieuwe vormgeving is gestart. Dit gaat leiden tot een betere sturing en verdere professionalisering van het CJG.

Binnen de jeugdhulp is in 2017 een aanpak ontwikkeld om te komen tot het zoveel als mogelijk voorkomen van crisissituaties en het waar mogelijk ambulantisieren van de crisiszorg.

Ook is door SVMN en de onderaannemers William Schrikker Stichting en Leger des Heils uitvoering gegeven aan jeugdbescherming, jeugdreclassering en Veilig Thuis volgens de SAVE-methode.

Om te kunnen voldoen aan de wettelijke eisen rond aanbesteding, zijn de jeugdhulpregio's in de provincie Utrecht in 2017 gestart met de voorbereidingen van aanbesteding van de taken jeugdbescherming, jeugdreclassering en Veilig Thuis. De aanbesteding vindt plaats in 2018. De uitvoering van de taken volgt vanaf 2019 voor meerdere jaren.

3. Gezondheid en welzijn

We hebben uitvoering gegeven aan het plan van aanpak gezondheidsbeleid 2016-2019. In het kader van gezonde leefstijl is uitvoering gegeven aan het programma 'Wat beweegt jou' in het basisonderwijs in twee wijken in de kern De Bilt. Rode draad in alle activiteiten van de buurtsportcoaches en schoolsportcoaches is het stimuleren van bewegen en gezonde voeding.

Er is voorlichting gegeven over de gezonde sportkantine.

Er is in Zuidoost Utrecht een samenwerkingsovereenkomst gesloten rond "Grenzeloos actief". Vervolgens is in de gemeente De Bilt het beweegaanbod in kaart gebracht voor mensen met een beperking.

Op regionaal niveau zijn afspraken gemaakt over het terugdringen van alcoholgebruik bij 16- tot 18-jarigen.

Vervolgens is binnen de gemeente De Bilt geïnventariseerd welke maatregelen al worden genomen door de verschillende betrokken partijen zoals het voortgezet onderwijs en mogelijke vervolgstappen.

4. Onderwijs

Onderwijshuisvesting

De Regenboog

De start van de nieuwbouw stond gepland voor medio 2018. Door een niet gelukte aanbesteding zal dit niet gehaald worden.

Nijepoort

Het schoolgebouw en -terrein is opgeleverd en overgedragen aan het schoolbestuur, waarmee het project is afgerond.

Onderwijsachterstanden

In het jaar 2017 hebben we uitvoering gegeven aan het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid 2017-2021. In het laatste kwartaal van 2017 is de aanbesteding VVE afgerond. Vanaf 1 januari 2018 wordt VVE aangeboden door drie kinderopvangorganisaties in de Gemeente De Bilt. Hiermee is de keuzevrijheid van ouders vergroot en kunnen ouders van kinderen met een VVE-indicatie zelf de keus maken voor een kinderopvangorganisatie.

Er is in 2017 uitvoering gegeven aan de notitie 'aanbod voor alle peuters'. Dat betekent dat peuteropvang beschikbaar werd gesteld voor 2 dagdelen. Deze werd onder andere gekoppeld aan het in bezit zijn van een U-pas. Na een evaluatie van het beleid in november 2017 is gebleken dat tot op heden slechts beperkt gebruik is van gemaakt van de peuteropvang. De gemeente heeft het beleid geëvalueerd en heeft ervoor gekozen de doelgroep te verruimen. Vanaf 1 januari zal het gebruik van peuteropvang voor éénverdieners niet langer gekoppeld zijn aan een U-pas, maar zal het inkomen van ouders de hoogte van de ouderbijdrage bepalen. Door de verruiming van de doelgroep, zullen meer peuters in de gemeente gebruik kunnen maken van de peuteropvang.

Passend Onderwijs

In 2018 dienen zowel de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs als de gemeenten nieuwe beleidskaders op te stellen voor de komende vier jaar. Vooruitlopen hierop is door de gemeenten in de regio Zuidoost Utrecht en de Samenwerkingsverbanden gestart met het gezamenlijk formuleren van gezamenlijke kaders: onderwijs en jeugdhulp; leerlingenvervoer; onderwijshuisvesting; thuiszitters. Daarnaast zijn in alle gemeenten pilots onderwijs/jeugdhulp gestart en is een gezamenlijke procedure rond Ernstige enkelvoudige dyslexie ontwikkeld.

5. Werk

We geven uitvoering aan het Actieplan Jeugdwerkloosheid. We versterken de ketensamenwerking tussen onderwijs, arbeidsmarkt, Jongerenloket, jongerenwerk, Mens en CJG. Zie programma 12.

6. Veiligheid en Justitie

Er is een werkgroep gevormd met SAVE, VT, GGD en CJG rondom het onderwerp huiselijk geweld en kindermishandeling.

Binnen het basisteam CJG is iemand opgeleid tot aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling.

Binnen het CJG is aandacht voor het onderwerp tijdens casuïstiek bespreking, werkbegeleiding en intervisie is er ook steeds aandacht voor dit onderwerp.

Het CJG is een van de partijen bij de aanpak van groepen jongeren op straat die overlast veroorzaken, waaronder de Top X-aanpak.

3b Prestatie-indicatoren

Prestatie indicator		2014	2015	2016	2017
10.1a	Aantal begeleide gezinnen met opvoedingsproblemen door CJG basisteam (trajecten)	79**	71**	56	163
10.1b	Percentage Jeugdigen tot 18 jaar met jeugdhulp tov alle jeugdigen tot 18 jr*		7,9%	8,8%	nb
10.1c	Percentage jeugdigen tot 18 jaar met jeugdbeschermingsmaatregel*		0,8%	0,7%	nb
10.1 ^d	Percentage jongeren van 12 tot 23 jaar met een jeugdreclasseringsmaatregel*		0,2%	0,3%	nb
10.2a	Aantal VVE plaatsen	53	53	53	53
10.2b	Aantal peuters die VVE programma volgen	70	55	53	53
10.2c	Aantal kindplaatsen bij kinderopvang	2.278	2.379	2.500	2.475
10.2d	Kinderopvang**				
	• Aantal uitgevoerde controles (KDV/BSO/GOB) / locaties (2015 en 2016)	61	69	45	60
	• Aantal uitgevoerde controles (gastouders)	4	37	5	32
	• Aantal inschrijvingen	18	18	20	19
10.2e	Aantal brede scholen	3	3	3	3
10.2f	Aantal begeleide kinderen door leerplicht:				
	• Kwalificatie plicht ****	75	83	70	68
	• Leerplicht (RMC) ****	341	400	400	395
	• Leerplicht 18+ (RMC) ****	173	196	190	200
10.2g	Gemiddelde aantal dagelijks vervoerde kinderen in het kader van leerlingenvervoer	177	155	125	135

* Dit zijn vanaf 2017 landelijk verplichte indicatoren

** De cijfers voor 2015 zijn aangepast in verband met de ontvangst van de werkelijke cijfers

**** De cijfers in 2015 en 2016 zijn aangepast in verband met de werkelijke cijfers en betreffen het schooljaar 2015/2016 en 2016/2017.

4 KADERSTELLEDE NOTA'S

Nota/plan

- Nota Onderwijsachterstandenbeleid 2017 – 2020 Gemeente De Bilt
- Nota Jong De Bilt 2015 – 2019
- Gezondheidsnota 2016 – 2020. Bewust en gezond De Bilt.
- Jeugdhulp Route Zuidoost. Regionaal beleidskader transitie jeugd Zuidoost Utrecht en lokaal beleidskader transitie jeugd gemeente De Bilt
- Beleidsverkenning integraal huisvestingsplan onderwijshuisvesting 2016
- Subsidieprogramma 2017

5 GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Incidenteel gerealiseerd in 2017
ALGEMENE VOORZIENING JEUGDHULP	0	0	522.424	
BIJZONDER VOORTGEZET SPECIAAL ONDERWIJS	49.049	49.049	32.085	
BIJZONDER BASISONDERWIJS	113.000	113.000	101.084	
BIJZONDER VOORTGEZET ONDERWIJS	23.000	23.000	23.000	
CENTRUM VOOR JEUGD EN GEZIN	550.147	0	-3.481	
CJG - JEUGDGEZONDHEIDSZORG 0-19 GGDrU	0	970.630	946.925	
EERSTELIJNSLOKET JEUGDHULP	0	952.433	906.662	
GEMEENSCHAPPELIJKE TAKEN VAN HET ONDERWIJS	39.660	39.660	30.291	
GYMNASTIEK OPENBAAR ONDERWIJS	17.437	0	0	
HUISVESTING BIJZ.(VOORTGEZET) SPECIAAL ONDERWIJS	184.288	184.288	225.619	
HUISVESTING BIJZONDER BASISONDERWIJS	2.287.774	2.287.774	2.216.004	
HUISVESTING BIJZONDER VOORTGEZET ONDERWIJS	1.258.143	965.193	958.411	
HUISVESTING OPENBAAR BASISONDERWIJS	213.455	213.455	200.021	
INDIVIDUELE VOORZIENINGEN NATURA JEUGD	0	5.824.920	6.698.208	
JEUGD- EN JONGERENWERK BELEID	78.004	111.504	43.761	
JEUGD- EN JONGERENWERK UITVOERING	396.824	385.529	385.529	
JEUGDGEZONDHEIDSZORG (UNIFORM) BELEID	545.542	0	0	
JEUGDGEZONDHEIDSZORG (UNIFORM) UITVOERING	7.837	0	0	
JEUGDGEZONDHEIDSZORG MAATWERKDEEL (2007)	1.959	0	0	
JEUGDGEZONDHEIDSZORG MAATWERKDEEL UITVOERING	38.426	0	0	
KINDEROPVANG BELEID	25.209	25.209	35.071	
KINDEROPVANG UITVOERING	38.896	38.896	28.591	
LEERPLICHT- EN LEERLINGENADMINISTRATIE	116.636	124.316	131.712	
ONDERWIJSACHTERSTANDENBELEID	326.653	446.178	493.836	
ONDERWIJSBEGELEIDING	32.323	40.766	39.762	
OVERIG OPENBAAR ONDERWIJS	12.665	30.102	32.913	
PEUTERSPEELZAALWERK	69.880	69.880	69.485	
PGB JEUGDHULP	0	85.748	387.308	
VEILIGHEID, JEUGDRECLASSERING EN OPVANG JEUGD	6.203.401	0	774.832	
VERVOER VAN SCHOOLKINDEREN	415.815	415.815	413.684	
Lasten	13.046.023	13.397.345	15.693.738	0
BIJZONDER BASISONDERWIJS	17	17	15,88	
HUISVESTING BIJZ.(VOORTGEZET) SPECIAAL ONDERWIJS	500	500	322	
HUISVESTING BIJZONDER BASISONDERWIJS	36.000	36.000	50.305	
HUISVESTING BIJZONDER VOORTGEZET ONDERWIJS	16.000	16.000	0	
HUISVESTING OPENBAAR BASISONDERWIJS	1.500	1.500	2.119	
JEUGD- EN JONGERENWERK UITVOERING	20.980	20.980	21.796	
KINDEROPVANG UITVOERING	7.903	7.903	28.646	
ONDERWIJSACHTERSTANDENBELEID	146.361	146.361	194.536	
OVERIG OPENBAAR ONDERWIJS	12.768	12.768	11.673	
VERVOER VAN SCHOOLKINDEREN	0	0	7.172	
Baten	242.029	242.029	316.586	0
Saldo *	12.803.994	13.155.316	15.377.152	0

* De afwijking tussen de begroting na wijziging en de vastgestelde Najaarsnota is toegelicht onder de tabel van paragraaf 5.2.

Huisvesting bijzonder basisonderwijs en bijz. (voorgezet) speciaal onderwijs	36 V
Het voordeel wordt met name veroorzaakt door lagere kapitaallasten.	
Bijzonder (voortgezet) speciaal onderwijs	17 V
Het voordeel wordt door een tweetal zaken veroorzaakt: Er wordt gebruik gemaakt van een goedkopere sportaccommodatie en een deel van de kosten die betrekking hebben op 2017 zijn op 2016 geboekt.	
Gemeenschappelijke taken van het onderwijs	9 V
Er is in 2017 minder uitgegeven aan externe advieskosten.	
Jeugd- en jongerenwerk	69 V
Het betreft hier het budget dat specifiek is gereserveerd voor de uitvoering van het jeugdbeleid. Door andere prioritering heeft de volledige uitvoering van de taken niet geheel plaatsgevonden in 2017 en zijn deze doorgeschoven naar 2018.	
Jeugdhulp	2.852 N
De begroting is gebaseerd op de decentralisatie-uitkering van het Rijk die de gemeente ontvangt voor de uitvoering van de Jeugdwet. De zorgkosten van circa € 9 mln zijn fors hoger dan de Rijks-uitkering van circa € 6 mln. In oktober heeft het college de Raad reeds op de hoogte gesteld van een verwacht tekort van circa € 2,0 mln. Dat het tekort nog een miljoen hoger ligt, is veroorzaakt door afrekening van 2016 en een verdere instroom van cliënten.	
Overige verschillen	20 V
Totaal programma Jeugd en educatie	2.222 N

2.11 Programma 11: Maatschappelijke ondersteuning

1 OMSCHRIJVING PROGRAMMA

Het programma maatschappelijke ondersteuning vormt samen met de programma's 10 (jeugd en educatie) en 12 (werk en inkomen) het hart van de transformatie in het sociaal domein. In elk programma zijn onderdelen opgenomen van de transformatie agenda 2016-2017 die sociaal domein breed wordt opgepakt. Daarnaast zijn er ook onderdelen die specifiek behoren tot het betreffende programma.

Dit programma gaat over de wijze waarop de gemeente de zelfredzaamheid en de participatie van kwetsbare inwoners bevordert zoals voortvloeit uit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015).

Het programma maatschappelijke ondersteuning kent overlap met de transformatie-agenda De Bilt 2016-2017. Deze agenda is opgenomen in het projectenboek.

2 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

2A Gewenste maatschappelijke effecten

1. Het resultaat van de gemeentelijke ondersteuning in het sociaal domein is gericht op het zo lang mogelijk zelfstandig (blijven) functioneren in de eigen leefomgeving.

2B Operationele doelstellingen

1. Het organiseren van samenhang en integraliteit binnen de gemeentelijke taken in het sociaal domein en afstemming zoeken voor wat betreft de zorgtaken waarvoor de zorgverzekeraars verantwoordelijk zijn;
2. Het versterken van de civil society;
3. Het vernieuwen van de (informele) zorg en ondersteuning;
4. Het uitbreiden van de signalering en de preventie;
5. De cliëntparticipatie inzetten voor de kwaliteitsverbetering van de maatschappelijke ondersteuning;
6. Het uitgangspunt één inwoner/gezin, één plan, één regisseur doorvoeren door afstemming tussen het Centrum voor Jeugd en gezin, het Sociaal Team en de Regionale Sociale Dienst.

2C Effectindicatoren

Effect indicator	2014	2015	2016	2017
11.1 Klantervaring over uitvoering WMO	7,8	n.v.t.	n.v.t.*	n.v.t.
11.2 Aantal meldingen huiselijk geweld	80	48	33	39
11.3 Maatschappelijke waarde (beursvloer) matches (in euro's)	110.000	118.350	**	**
11.4 Percentage zelfstandig wonende ouderen	93%	93%	93%	93%

* klantervaring is in 2017 wel onderzocht maar niet in een rapportcijfer uit te drukken. Klanttevredenheid mag in de Wmo 2015 niet meer onderzocht worden

** In 2016 en 2017 is er geen beursvloer gehouden, wel maatschappelijk diner. Is (nog) niet in geld uit te drukken.

3 WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

3a Activiteiten

1. Maatschappelijke ondersteuning

De aanbesteding Hulp bij het Huishouden is afgerond. Door het hogere uurtarief voor hulp bij het huishouden 2 (HH2) zijn de kosten toegenomen. Omdat de dienstverlening volgens deze aanbesteding in het tweede kwartaal is geïmplementeerd heeft het hogere tarief geen betrekking op het totale jaar 2017.

In juli 2017 heeft er een Cao-aanpassing plaatsgevonden voor alle hulpen bij het huishouden die in schaal 10 zijn ingeschaald. Deze hulpen worden vanaf ingangsdatum cao ingeschaald in schaal 15. Op grond van de Algemene maatregel van Bestuur dat gemeenten reële kostprijzen moeten betalen betekent dit dat het uurtarief hulp bij het huishouden 1(HH1) met ingang van 01-01-2018 met € 1,57 wordt verhoogd. De verwachte kostenstijging van HH1 zal ± € 25.000,- per jaar bedragen.

Sociaal Team

Het verwachte aantal meldingen van 1700 is met ± 300 meldingen overschreden. We zijn in gesprek met Mens De Bilt over de formatie van het Sociaal Team.

2. Regiotaxi

Het contract Regiotaxi is door de provincie met instemming van de gemeenten verlengd tot augustus 2020. Er loopt nu een onderzoek naar combinatie van de verschillende vervoersstromen, waarvan de uitkomst medio 2019 beschikbaar komt. Afhankelijk van de uitkomst van dit onderzoek zullen vervolgstappen ten aanzien van het collectief WMO-vervoer worden bepaald.

3. Gezondheid

In het kader van "Bewegen op recept" is in de kern De Bilt door het gezondheidscentrum, buurtsportcoaches en sport- en beweegaanbieders een ketenaanpak ontwikkeld om mensen met een chronische aandoening te stimuleren te bewegen. Dit programma wordt uitgevoerd.

Wat betreft gezonde leefstijl zie programma 14.

4. Veilig Thuis

Veilig Thuis wordt uitgevoerd door Samen Veilig Midden Nederland. In 2017 is in navolging van SAVE 18- gestart met de invoering van de SAVE-methode voor Veilig Thuis 18+. Op basis van de ervaringen van de afgelopen periode zijn de producten en bijbehorende ureninzet van Veilig Thuis geëvalueerd en bijgesteld.

3b Prestatie-indicatoren

Prestatie indicator	2014	2015	2016	2017
11.1 Aantal meldingen Frontoffice Sociaal Team	550	0	1.500	2000
11.2 Aantal beschikkingen BackOffice Wmo	670	n.v.t.	600	720
11.3 Aantal vacatures geplaatst bij vacaturebank	170	160	165	180
11.4 Aantal (beursvloer)matches maatschappelijk betrokken ondernemen	93	70	115	85
11.5 Aantal leerlingen van VO-scholen in De Bilt die maatschappelijke stage doen	203	343	560	392
11.6 Aantal maatschappelijke organisaties uit De Bilt dat maatschappelijke stageplaats(en) beschikbaar stelt	60	105	65	89

* dit betreffen PGB-beschikkingen en het aantal cliënten met een lopende zorg in natura voorziening per 1-1-2016 jeugd.

3c Verbonden partijen

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen op welke wijze een bijdrage hebben geleverd aan de beleidsdoelstellingen van dit programma.

In de Paragraaf Verbonden partijen wordt nadere informatie over de betreffende verbonden partij verstrekt.

Verbonden partijen	Bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen	Risico's in uitvoering
Gemeenschappelijke regeling Gezondheids Dienst regio Utrecht	Het openbaar lichaam heeft als doelstelling de belangenbehartiging van de deelnemers op het gebied van de openbare gezondheidszorg.	Onderdeel van de bestuursagenda 'GGDrU in beweging' 2016-2019 is het project 'de basis op orde'. In de vergadering van het algemeen bestuur van 29 juni 2017 heeft het bestuur voor de financiering daarvan de eerste uitwerking van het ombuigingsplan 2018-2021 vastgesteld. Samenvattend kan op basis van de update van het ombuigingsplan 2018-2021 geconcludeerd worden dat de ombuiging binnen de bestaande middelen van GGDrU kan plaatsvinden maar dat rode draad wel blijft dat er daardoor geen ruimte in de exploitatie is om tegenvallers op te vangen

4 KADERSTELLEDE NOTA'S

Nota/plan

- Transformatie- agenda De Bilt 2016-2017
- Subsidieprogramma 2017
- Startnotitie Wmo 2015
- Beleidsnotitie Wmo 2015
- Visienotitie maatschappelijke ondersteuning
- Beleidskader wet maatschappelijke ondersteuning 2015

5 GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Incidenteel gerealiseerd in 2017
ALGEMENE VOORZIENINGEN WMO EN JEUGD	-879.155	0	0	
ALGEMENE VOORZIENING WMO HUISHOUDELIJKE HULP	0	-1.999.141	738.826	
ALGEMENE WELZIJNSTAKEN	341.610	143.025	146.148	
EERSTELIJSLOKET WMO	0	856.431	851.805	
EERSTELIJSLOKET WMO EN JEUGD	50.000	0	0	
EMANCIPATIE	52.992	36.393	31.274	
INDICATIESTELLING/ZORGLOKET	173.063	0	0	
MAATSCHAPPELIJK WERK	736.758	1.752.313	1.870.879	
MAATWERKVOORZIENINGEN NATURA IMMATERIEEL WMO	6.712.867	6.657.381	4.403.912	
MAATWERKVOORZIENINGEN NATURA MATERIEEL WMO	1.828.055	1.139.890	1.080.290	
OPENBARE GEZONDHEIDSZORG BELEID	487.785	194.165	221.534	
OPENBARE GEZONDHEIDSZORG UITVOERING	132.373	147.973	125.524	10.000
ASIELINSTROOM / OPVANG STATUSHOUDERS	295.953	661.623	243.354	
OUDERENWERK	578.109	88.246	87.943	
PARKEERVOORZIENING WMO	0	14.877	14.375	
PGB WMO	0	550.000	540.588	
PGB WMO EN JEUGD	635.748	0	0	
STELPOST WELZIJNSPROGRAMMA	-328.526	57.350	57.350	
VOLWASSENENEDUCATIE	7.680	0	0	
WIJKSERVICECENTRA	175.467	0	0	
Lasten	11.000.779	10.300.526	10.413.803	10.000
EIGEN BIJDRG. MAATWERKVOORZGN. NATURA IMMATERIEEL	1.073.000	673.000	438.945	
MAATWERKVOORZIENINGEN NATURA MATERIEEL WMO	38.150	40.150	26.012	
OPENBARE GEZONDHEIDSZORG UITVOERING	5.333	5.333	18.155	11.000
ASIELINSTROOM / OPVANG STATUSHOUDERS	5.000	40.968	123.225	
OUDERENWERK	51.646	12.600	0	
PARKEERVOORZIENING WMO	17.500	17.500	20.118	
Baten	1.190.629	789.551	626.454	11.000
Subtotaal	9.810.150	9.510.975	9.787.349	-1.000
<i>Mutatie reserves</i>				
Reserve Programma 11	0	536.625	536.625	536.625
Lasten	0	536.625	536.625	536.625
Reserve Programma 11	0	0	0	
Baten	0	0	0	0
Subtotaal	0	-536.625	-536.625	-536.625
Saldo *	9.810.150	10.047.600	10.323.974	535.625

* De afwijking tussen de begroting na wijziging en de vastgestelde Najaarsnota is toegelicht onder de tabel van paragraaf 5.2.

Asielinstroom/Opvang statushouders**498 V**

In verschillende circulaire's is door het Rijk extra geld beschikbaar gesteld voor de asielinstroom op basis van het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom. Een deel van dit geld is uit het gemeentefonds gehaald en een deel is verstrekt door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In 2017 zijn voor deze geldstroom geen uitgaven gemaakt. Als de instroom lager is dan de inschatting, dan vloeien deze middelen terug in het gemeentefonds. Bij de meicirculaire 2018 krijgen we vervolgens naar verwachting en onder invloed van de uitkeringsfactor een deel van dat bedrag terug.

Voor het deel van het Ministerie (€ 159.721) stellen wij voor het niet bestede bedrag over te hevelen naar 2018. Tijdens de raadsvergadering van 23 februari 2017 is via motie M1 gesteld om de gelden met betrekking tot dit onderwerp tot en met 2018 te reserveren.

De baten en lasten voor opvang asielzoekers (op grond van raadsbesluit 26 september 2016) en de opbrengsten van het COA t.b.v. de statushouders zijn in evenwicht met elkaar.

Maatschappelijke Ondersteuning**737**

Binnen maatschappelijke ondersteuning vallen de budgetten en kosten voor ouderen, gehandicapten, huishoudelijke hulp en de wet maatschappelijke ondersteuning. Het tekort is het gevolg van de kosten voor de uitvoering en de beheersingstaken voor de Wmo en de Jeugdwet.

Overige verschillen**37 N****Totaal programma Maatschappelijke ondersteuning****276 N**

2.12 Programma 12: Werk en inkomen

1 OMSCHRIJVING PROGRAMMA

Dit programma gaat over de wijze waarop de gemeente de zelfredzaamheid en de participatie van kwetsbare inwoners bevordert zoals voortvloeit uit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015).

Het programma werk en inkomen kent overlap met de transformatie-agenda De Bilt 2016-2017. Deze agenda is opgenomen in het projectenboek.

2 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

2A Gewenste maatschappelijke effecten

Het resultaat van de gemeentelijke aanpak bij werk en inkomen om de actieve deelname aan de maatschappij te stimuleren is gericht op het vergroten van de arbeidsdeelname (naar vermogen) en het gebruik van inkomensvoorzieningen (op maat).

2B Operationele doelstellingen

1. Werk:

- Inwoners zijn aan het werk dan wel maatschappelijk actief;
- Kansen op de (regionale) arbeidsmarkt nemen toe;
- Het organiseren van samenhang en integraliteit binnen de gemeentelijke taak van dit programma en afstemming binnen het sociaal- en economisch domein.

Inkomen:

- Het versterken van het inkomen van burgers die niet of slecht in een eigen inkomen kunnen voorzien met het doel de maatschappelijke deelname te stimuleren;
- Inwoners komen uit met hun inkomen;
- Het organiseren van samenhang en integraliteit binnen de gemeentelijke taken van dit programma en afstemming binnen het sociaal domein.

2C Effectindicatoren

Effect indicator		2014	2015	2016	2017
12.1	(Nieuw: landelijke indicator) Aantal banen *	18.056	17.739		18.564
12.2	(Nieuw: landelijke indicator) Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking) *				60 %
12.3	Percentage inwoners met een uitkering (WW en bijstand, vanaf 15 jr.)	3,3%	4%	5 %	4,5 %
	(Nieuw: landelijke indicator) Aantal inwoners met een bijstandsuitkering *	525	590	550	651
	Aantal inwoners jonger dan 27 jaar met een bijstandsuitkering	34	36	35	54
12.4	(Nieuw: landelijke indicator) Percentage werkloze jongeren 16 t/m 22 jarigen *				0,61%
12.5	(Nieuw: landelijke indicator) Aantal Lopende re-integratievoorzieningen inwoners van 15 – 64 jaar *				336
	Aantal uitstroom uit de bijstand	157	118	125	203
12.6	Aantal inwoners met Individuele Inkomensvoorslag (voorheen Langdurigheidstoelag)	1.554/ regio 285/De Bilt	1986/regio	255/De Bilt	353/De Bilt
12.7	(Nieuw: landelijke indicator) Nieuw: Percentage kinderen (tot 18 jaar) in uitkeringsgezin *				3.96%
12.8	Aantal aanvragen schuldhulpverlening	1.875/regio 301/ De Bilt	895/regio	170/De Bilt	119/De Bilt
12.9	Aantal aanvragen bijzondere bijstand De Bilt	1.563/regio 274/De Bilt	1469/regio	195/De Bilt	496

* Per 2017 zijn ook landelijke indicatoren bepaald door de rijksoverheid. Deze cijfers komen beschikbaar via CBS en Waarstaatjegemeente.nl

3 WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

3a Activiteiten

1. Werk: Participatiewet/arbeidsmarktbeleid

RDWI

De RDWI heeft het project Klant in Beeld afgerond. Als vervolg hierop is gestart met een uitstroomgericht re-integratieproject Werk Voor Kromme Rijn en Heuvelrug. De tussentijdse resultaten (142 in traject - 34 uitstroom naar werk) zijn positief. Ook voor de statushouders in de bijstand wordt gerichte meerjarige dienstverlening opgezet.

De samenwerking tussen de lokale teams van de RDWI, het Sociaal Wijk Team, CJG en MENS De Bilt is goed op gang gekomen.

Vanwege de resultaten (20 deelnemers-8 naar werk) is het KunstenHuis in samenwerking met de RDWI gestart met een 2e project We ∞ Match waarbij via theater inwoners naar werk en/of school worden geleid (40 deelnemers).

AMR

In de arbeidsmarktregio Utrecht Midden werkten de 15 gemeenten samen in de aanpak jeugdwerkloosheid en passende banen. Ontmoeting van doelgroep met de werkgever blijkt vooral succesvol (klik & maatwerk).

U16

In de U-16 regio willen de gemeenten op grond van een gezamenlijke aanpak de huisvesting en integratie van statushouders beter stroomlijnen (Doorgaande Lijn, start integratie op het AZC). Dit jaar gold als pilotjaar. De plannen zijn hiervan per 2018 reguliere aanpak van te maken. Op grond van de gemeenschappelijke regeling RDWI is de sociale dienst verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Inburgering en de Participatiewet en werd daarom nauw betrokken.

Werkgeversbenadering

Dit jaar is veel aandacht besteed aan het in contact brengen van de inwoners in de uitkering (jongeren, statushouders, anderen in de bijstand) met de werkgevers (branchegerichte aanpak). De bedrijvencontact ambtenaar heeft nauw samengewerkt met de accountmanagers van de RDWI en de Biga. Gezamenlijk zijn o.a. bijeenkomsten tussen de werkgevers en de inwoners in de uitkering georganiseerd (Meet & Greet). Over de resultaten zijn de uitvoerders dusdanig enthousiast dat deze aanpak wordt voortgezet. De voorbereidingen zijn getroffen voor een bijeenkomst waarop nog een aantal ondernemers het Convenant De Bilt Verbindt ondertekenen.

Sociale werkvoorziening

Via Biga vindt nu de uitvoering van het nieuw Beschut Werken en de Garantiebanen plaats. Biga zorgde er verder voor dat de inwoners met een WSW-indicatie (op grond van oud-Wsw) volwaardig aan het werk bleven. De uitwerking van het toekomstscenario voor Biga als Social Enterprise is gaande maar nog niet af.

2. Inkomen

RDWI

Ook in dit uitvoeringsjaar zagen we het bijstandsbestand oplopen en werd pas aan in het laatste kwartaal een lichte daling van instroom waarneembaar. Dit had gevolgen voor de uitgaven aan bijstand en inkomensregelingen.

Gemeentelijk armoedebeleid (Doe Mee(r))

Dit jaar stelden we het nieuwe beleid vast en zijn we gestart met de uitvoeringsagenda. Met alle uitvoeringsorganisaties zijn prestatieafspraken gemaakt zodat het ruime aanbod aan activiteiten beschikbaar is voor de doelgroep. Gezamenlijk geven we invulling aan de thema's die sociale uitsluiting moeten voorkomen, taalachterstand en schuldenproblematiek aanpakken. De aanpak van de taalachterstand doen we in samenhang met het Jaarplan Volwasseneneducatie (op grond van de Wet Educatie en beroepsonderwijs, WEB) en de schuldenaanpak RDWI.

3b Prestatie-indicatoren

Prestatie indicator		2014	2015	2016	2017
12.1	Uitstroom van bijstand naar werk	22	222/regio	45/De Bilt	78/De Bilt
12.2	Percentage cliënten die stijgen op de Participatieladder re-integratie	5,5%	5,9 %	60%	83%
12.3	Aantal U-pashouders	1.780	2.032	1.800	2.000
12.4	Aantal afgesloten trajecten schuldhulpverlening (De Bilt en totaal regiogemeenten)	1.026/regio 170/De Bilt	895/regio	1.150/regio 170/De Bilt	126/De Bilt
12.5	Toekenningen bijzondere bijstand	1.563/regio	1951/regio	200/De Bilt	320/De Bilt
12.6	Afhandelingstermijn Bijzondere Bijstand	8wk	6,5 wk	6 wk	5 wk
12.7	Deelnemers Collectieve Ziektekostenverzekering			480	754
12.8	Aantal kwijtscheldingen (huishoudens/ondernemers)	1.049	873	700	740
12.9	WSW geïndiceerde: Uitstroom geïndiceerde inwoners naar regulier werk	0	nvt	6	0

3c Verbonden partijen

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen op welke wijze een bijdrage hebben geleverd aan de beleidsdoelstellingen van dit programma.

In de Paragraaf Verbonden partijen wordt nadere informatie over de betreffende verbonden partij verstrekt.

Verbonden partijen	Bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen	Risico's in uitvoering
Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI)	Het zo bedrijfsmatig mogelijk (doen) uitvoeren van de taken van de deelnemende gemeentebesturen op de terreinen van werk en bijstand (incidenteel en periodiek), aanvullende regelingen en de Wet sociale werkvoorziening (WSW-oud). De Gemeenschappelijke Regeling Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (RDWI) richt zich daarbij zowel op een efficiënte bedrijfsvoering als op een klantgerichte - en effectieve dienstverlening. Inwoners met een bijstandsuitkering en met een indicatie voor sociale werkvoorziening worden begeleid naar regulier werk op de arbeidsmarkt of bij de sociale werkvoorziening.	Het aantal bijstandsuitkeringen blijft groeien. Een onzeker factor blijft of het rijksbudget voldoende is om de kosten aan bijstandsuitkeringen te dekken. De komst van de Participatiewet per 2015 ging gepaard met bezuinigingen en een verplichte afbouw van oud-WSW.
Biga groep b.v.	Begeleidt mensen met afstand tot de arbeidsmarkt naar gepast werk	Ondernemersrisico: door verlies van één of meerdere (grote) contracten bij (publieke)bedrijven komt de winstmarge van de BIGA onder druk; onvoldoende instroom van nieuwe medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt waardoor de huidige contracten niet met eigen medewerkers kunnen worden nagekomen. Subsidierisico: de afname van de Rijkssubsidie op sw-medewerkers wordt door de gemeenten volledig doorbelast aan de BIGA waardoor de winstmarge van de BIGA onder druk komt; het wegvallen van de huisvestingssubsidie zet de winstmarge van de BIGA onder druk.

4 KADERSTELLEDE NOTA'S

Nota/plan

- Nota Lokaal arbeidsmarktbeleid De Bilt 2014-2017, looptijd 2014-2017, vastgesteld 27 febr. 2014;
- Nota Economisch Beleid 2020 "Dynamiek binnen groene kaders";
- Beleidsnotitie Doe mee(r) - Gemeentelijk Armoedebeleid De Bilt 2017, vastgesteld 30 maart 2017;
- Participatie en inkomen in de regio Kromme Rijn Heuvelrug, Toekomst- bestendige strategische kaders, looptijd onbepaalde tijd, vastgesteld 25 sept. 2014, actualisatie nader te bepalen;
- Raadsbesluiten over Toekomst sociale werkvoorziening, vastgesteld 23 april en 30 juni 2015;
- Visienota 'van bolwerk naar netwerk' en de Uitvoeringsarrangementen van de GR RDWI, looptijd onbepaald, vastgesteld april 2015 door DB RDWI, actualisatie nader te bepalen door GR RDWI;
- Het tweejarig jaarplan van de RDWI, looptijd 2017-2018, actualisatie 2018.

5 GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Incidenteel gerealiseerd in 2017
BIJSTANDSUITKERINGEN	9.003.610	8.953.314	9.277.497	
BIJZONDERE BIJSTAND	349.000	489.397	612.889	
GEMEENTELIJK ARMOEDE BELEID (GAB)	0	1.815.301	1.057.901	
GEMEENTELIJKE MINIMAREGELINGEN BELEID	845.509	0	0	
GEMEENTELIJKE MINIMAREGELINGEN UITVOERING	648.229	0	0	
PARTICIPATIEBUDGET	514.495	514.160	440.136	
REGIONALE DIENST WERK EN INKOMEN	2.198.757	2.198.757	2.679.142	
SOCIALE WERKVOORZIENING	1.349.791	1.029.196	1.102.379	
Lasten	14.909.391	15.000.125	15.169.944	0
BIJSTANDSUITKERINGEN	8.261.823	8.261.823	8.461.272	
GEMEENTELIJK ARMOEDE BELEID (GAB)	0	440.263	443.455	
GEMEENTELIJKE MINIMAREGELINGEN UITVOERING	440.263			
PARTICIPATIEBUDGET	15.000	15.000	0	
Baten	8.717.086	8.717.086	8.904.727	0
Subtotaal	6.192.305	6.283.039	6.265.217	0
<i>Mutatie reserves</i>				
Reserve Programma 12	0	0	0	
Lasten	0	0	0	0
Reserve Programma 12	0	0	600	600
Baten	0	0	600	600
Subtotaal	0	0	600	600
Saldo *	6.192.305	6.283.039	6.264.617	-600

* De afwijking tussen de begroting na wijziging en de vastgestelde Najaarsnota is toegelicht onder de tabel van paragraaf 5.2.

Werk en inkomen

18 V

In totaal was er sprake van hogere uitgaven door de RDWI dan dat zij begroot hadden (€ 776.201). Deze extra uitgaven hebben wij binnen het programma opvangen. De extra uitgaven waren het gevolg van een aantal factoren, namelijk:

- Een aanhoudende groei van inwoners in de bijstand,
- Het negatief rekeningenresultaat van de RDWI over 2016 wat, in tegenstelling tot de verwachting, niet kon worden gedekt uit eigen vermogen RDWI en drukte daardoor op het uitvoeringsjaar 2017,
- Het ophogen van het weerstandsvermogen van de RDWI,
- Een tweetal intensieve klantgerichte re-integratieaanpak voor statushouders en andere inwoners in de bijstand (en daardoor ook meer kosten kinderopvang),
- Meer uitgaven op alle inkomensregelingen (zoals Bijzondere Bijstand en Collectieve Ziektekostenverzekering).

Totaal programma Werk en inkomen

18 V

2.13 Programma 13: Kunst, cultuur en cultuurhistorische waarden

1 OMSCHRIJVING PROGRAMMA

Dit programma omvat voorzieningen en activiteiten op het gebied van kunst, cultuur en cultuurhistorie, recreatie en sociaal-cultureel werk (inclusief dorpshuizen).

2 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

2A Gewenste maatschappelijke effecten

1. Inwoners beschikken over en zetten zich in voor goede voorzieningen op het gebied van de sociale cohesie, het cultureel en economisch klimaat en vrijetijdsbesteding.

2B Operationele doelstellingen

1. Cultuur: Inwoners hebben (in onderwijs en vrije tijd) in voldoende mate toegang tot informatie en tot kwalitatief goede activiteiten op het gebied van cultuur, kunsteducatie en amateurkunst.
2. Cultuurhistorie en kunst:
 - De Biltse samenleving beschikt over kunstvoorwerpen en monumenten die een uiting zijn van de eigen geschiedenis en identiteit;
 - Inwoners maken kennis met de geschiedenis en ontwikkeling van hun omgeving.
3. Sociaal-cultureel werk en recreatie:
 - In elke kern zijn voldoende ontmoetingsplekken.
 - Inwoners worden via het sociaal-cultureel werk meer bij elkaar en de samenleving betrokken.
 - Er zijn voldoende voorwaardenscheppende voorzieningen voor de vraag naar recreatie.

2C Effectindicatoren

Effect indicator	2014	2015	2016	2017
13.1 Percentage inwoners dat gebruik maakt van bibliotheek	20%	20%	21%	21%
13.2 Percentage jongeren dat gebruik maakt van bibliotheek	43%	47%	53%	54%
13.3 Percentage inwoners dat gebruik maakt van gesubsidieerde culturele instellingen voor kunsteducatie	5%	5%	22%	24%
13.4 Percentage jongeren dat gebruik maakt van gesubsidieerde culturele instellingen voor kunsteducatie	13%	13%	52%	54%
13.5 Tevredenheid inwoners over bibliotheekvoorzieningen (Burgerpeiling) ¹	n.v.t.	41%	n.v.t.	41%
13.6 Tevredenheid inwoners over recreatievoorzieningen (Burgerpeiling)	n.v.t.	56%	n.v.t.	57%

¹⁾ Deze vraag is per 2015 vervangen door een vraag naar tevredenheid over culturele voorzieningen

3 WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

3a Activiteiten

1. Cultuur

Op grond van de uitvoeringsagenda voor het cultuurbeleid zoals opgenomen in de 'Notitie Cultuurbeleid gemeente De Bilt 2016 - 2020 Van Ouverture naar Cantate':

- verkende het culturele veld hoe de georganiseerde samenwerking kan worden ingevuld. De samenwerkingsvorm is nog in ontwikkeling.
- werden cultureel en educatief aanbod verweven via (re)integratieaanbod voor statushouders en inwoners in de bijstand en voor kinderen uit arme gezinnen (mee doen).
- werd het gebruik van Het Lichtruim geïntensiveerd omdat we zorgden voor extra cultureel aanbod.
- Via de Webportal was het culturele aanbod van onze gemeente vindbaar en werd het gepromoot. Onderzocht wordt hoe de vrijwilligers bij de digitale communicatie ondersteund kunnen worden.
- ontving het Digitaal Bilts Museum een startsubsidie en komt met een onderbouwd plan om in 2018 van start te kunnen gaan.
- ondertekenden we een Cultuurpact met de Provincie op 4 november. Via de thema's van ons cultuurbeleid pakken we daar waar mogelijk activiteiten samen op.

2. De Vierstee

De gerenoveerde De Vierstee is onder grote publieke belangstelling op 27 oktober 2017 op feestelijke wijze in gebruik genomen. We beschikken nu over een eigentijdse multifunctionele accommodatie voor de huisvesting van zaalsporten, bewegingsonderwijs, cultuur en bibliotheek in Maartensdijk.

3b Prestatie-indicatoren

Prestatie indicator		2014	2015	2016	2017
15.1	Aantal leners bibliotheek ⁽²⁾				
	• Leners	8.321	8.451	8.977	9.045
	• Jeugdige leners	4.348	4.655	5.273	5.560
15.2	Deelnemers Muziekschool (lessen en ensembles)				
	• Totaal	817	835		
	• Jeugdig tot en met 20 jaar	661	¹⁾ 688		
15.3	Deelnemers Werkschuit (exclusief projecten)				
	• Totaal	800	768		
	• Jeugdig tot en met 20 jaar	317	316		
15.4	Deelnemers Masquerade (exclusief activiteiten op scholen)				
	• Totaal	359	291		
	• Jeugdig tot en met 20 jaar	352	279		
15.2	Deelnemers en prestaties Kunstenhuis ⁽³⁾				
	• Totaal inclusief ensembles muziekschool			1.911	1.973
	• Jeugdig tot en met 20 jaar			1.107	1.196
15.3	Kunstenhuis prestaties onderwijs ⁽³⁾				
	• Aantal bereikte scholen bo			16	17
	• Aantal bereikte leerlingen basisonderwijs totaal			7.536	5.200
	• Waarvan leerlingen bo kunstorkest			550	375
15.4	Voorstellingen Theater Het Lichtruim ⁽³⁾				
	• Voorstellingen totaal			137	203
	• Waarvan voorstellingen door derden			71	101
	• Bezoekers theaterzaal			12.940	13.827

²⁾ Aantal op basis peildatum 30 september 2017, inwonersaantal ultimo 2016.

³⁾ Aantallen op basis van seizoen 2016-2017, inwonersaantal ultimo 2016.

toelichting op de indicatoren: Door de vorming van Het Kunstenhuis en de realisatie van Het Lichtruim kan er niet meer worden gerapporteerd over de prestaties per instelling van de voorlopers Muziekschool, Werkschuit en Masquerade. Daarom is er een overzicht van de prestaties van het Kunstenhuis opgenomen verdeeld over alle deelnemers, jeugdigen tot en met 20 jaar, bereik via het onderwijs en de theaterzaal. Aan de prestaties van het Kunstenhuis is vanaf 2016 nieuw toegevoegd de prestatie "bereikte leerlingen basisonderwijs". Dit vanwege de toegenomen inzet van cultuur in het onderwijs.

In de jaarrekening 2016 is voor de indicator 'aantal bereikte leerlingen basisschool totaal' abusievelijk gerekend met het aantal deelnames (7536) in plaats van deelnemers. In 2017 is het aantal deelnames 8290, maar voor het aantal deelnemers kan worden uitgegaan van 5200. Deze wijziging verklaart ook het verschil tussen 2016 en 2017 betreft percentages inwoners en jongeren dat gebruik maakt van gesubsidieerde culturele instellingen.

3c Verbonden partijen

In onderstaande overzicht is aangegeven welke verbonden partijen op welke wijze een bijdrage hebben geleverd aan de beleidsdoelstellingen van dit programma.

In de Paragraaf Verbonden partijen wordt nadere informatie over de betreffende verbonden partij.

Verbonden partijen	Bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen	Risico's in uitvoering
Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Krommerijng gebied	Half december 2013 heeft het algemeen bestuur van het recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijng gebied (deelgebied voormalige gemeente De Bilt) gesproken over de samenwerking tussen de aangesloten 11 gemeenten en de provincie Utrecht. Na zorgvuldig overleg is het algemeen bestuur van mening dat de samenwerking geen toegevoegde waarde meer heeft. Het bestuur stelt daarom aan de deelnemende gemeenten en de provincie voor om de samenwerking te ontmantelen en op termijn het recreatieschap te liquideren. Dit besluit is op 27 februari 2014 door de raad van De Bilt bekrachtigd.	Voor alle activiteiten van het recreatieschap wordt een rechtsopvolger gezocht. Dit gebeurt om enerzijds het recreatieaanbod te waarborgen en anderzijds om de opheffingskosten te verlagen. De boeken van het recreatieschap sluiten op 1 januari 2018. Later in 2018 wordt de eindafrekening opgesteld. De verwachte risico's zijn opgenomen in de risicoparagraaf.
Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen	Het beheren en beschikbaar stellen van de archieven van haar leden. Daarnaast voert het Regionaal Historisch Centrum (RHC) het wettelijke archieftoezicht uit op het gemeentelijke informatiebeheer.	Geen
Welstand en monumenten Midden Nederland	Het bevorderen van de bouwkundige, monumentale en landschappelijke schoonheid	GR Welstand en monumenten midden-Nederland (WMMN) is opgeheven per 1-1-2017. Liquidatie heeft in de eerste helft van 2017 plaatsgevonden. Wij hebben een bedrag ontvangen, dit voordeel is verantwoord in najaarsnota 2017 onder programma 15 (was geboekt op afwikkelingsverschillen). De gemeenten nemen de betreffende diensten nu af van rechtsopvolger stichting Mooisticht, die naast personeel en enkele MVA ook een startkapitaal heeft meegekregen uit de boedel van WMMN. Mooisticht is géén verbonden partij aangezien wij geen bestuurlijk en financieel belang hebben.
Recreatieschap Stichtse Groenlanden	Het Recreatieschap Stichtse Groenlanden (deelgebied voormalige gemeente Maartensdijk) beheert en onderhoudt bestaande (bovenlokale) recreatievoorzieningen en speelt in op recreatieontwikkelingen die zich in het gebied voor doen. Het is van belang dat bij de herinrichting van een gebied nieuwe recreatieve voorzieningen zoals wandel- en fietspaden worden aangelegd en beheerd. Via de aanleg van zogenaamde routepunten draagt het recreatieschap bij aan de ontwikkeling van een netwerk van routepunten om recreanten eenvoudig toegang te bieden tot openlucht recreatie.	Jaarlijks draagt de gemeente De Bilt een deelnemersbijdrage af aan het recreatieschap. Voor 2017 bedraagt bijdrage van de gemeente De Bilt € 32.600.

4 KADERSTELLENDENOTA'S

Nota/plan

- Notitie van Ouverture naar Cantate 2016-2020.
- Kaderstelling ombuiging bibliotheekwerk 2016 gemeente de Bilt
- Nota Economisch Beleid 2020; "Dynamiek binnen groene kaders" 2008
- Subsidieprogramma 2017

5 GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Incidenteel gerealiseerd in 2017
(OVERIG) CLUB- EN BUURTWERK	509.887	490.705	489.932	
(OVERIGE) KUNSTZINNIGE VORMING	12.334	11.725	11.275	
BEHEER GEMEENTELIJKE MONUMENTEN	38.787	38.787	37.012	
DE GROENE DAAN	67.629	73.319	52.034	5.520
DE VIERSTEE	597.246	465.246	449.035	
DORPSHUIS HOLLANDSCHE RADING	116.431	99.156	98.435	
DORPSHUIS WESTBROEK	80.019	78.757	68.815	
H.F. WITTE CENTRUM	0	0	1.055	
KINDERBOERDERIJEN	33.802	33.802	30.277	
KUNSTBEVORDERING EN -BEOEFENING	142.791	149.763	151.815	
MEDIAZAKEN	28.264	35.647	34.743	
MUZIEKONDERWIJS	828.321	842.825	838.371	
OPENBAAR BIBLIOTHEEKWERK	1.019.120	998.515	998.754	
RECREATIEVE VERENIGINGEN	10.907	0	0	
RECREATIEVOORZIENINGEN (BETAALD)	25.694	25.193	23.409	
RECREATIEVOORZIENINGEN (GRATIS)	101.602	101.602	92.814	
Lasten	3.612.834	3.445.042	3.377.777	5.520
(OVERIG) CLUB- EN BUURTWERK	19.476	19.476	17.973	
BEHEER GEMEENTELIJKE MONUMENTEN	980	980	844	
DE GROENE DAAN	18.292	18.292	17.341	
DE VIERSTEE	308.154	308.154	217.129	
DORPSHUIS HOLLANDSCHE RADING	31.082	31.082	31.082	
DORPSHUIS WESTBROEK	5.600	5.600	4.200	
KUNSTBEVORDERING EN -BEOEFENING	13.520	13.520	13.273	
RECREATIEVOORZIENINGEN (BETAALD)	32.356	32.356	32.810	
Baten	429.460	429.460	334.651	0
Subtotaal	3.183.374	3.015.582	3.043.126	5.520
<i>Mutatie reserves</i>				
Reserve Programma 13	0	0	0	
Lasten	0	0	0	0
Reserve Programma 13	0	4.000	4.000	4.000
Baten	0	4.000	4.000	4.000
Subtotaal	0	4.000	4.000	4.000
Saldo *	3.183.374	3.011.582	3.039.126	1.520

* De afwijking tussen de begroting na wijziging en de vastgestelde Najaarsnota is toegelicht onder de tabel van paragraaf 5.2.

De Vierstee

75 N

Door de renovatie van De Vierstee is de huuropbrengst van De Vierstee en de daarmee samenhangende omzet van de horeca achter gebleven bij de ramingen.

Dorpshuizen

31 V

Het voordeel wordt veroorzaakt door lagere onderhoudskosten.

Overige verschillen

16 V

Totaal programma Kunst, cultuur en cultuurhistorische waarden

28 N

2.14 Programma 14: Sport en sportaccommodaties

1 OMSCHRIJVING PROGRAMMA

Dit programma richt zich op activiteiten en voorzieningen op het gebied van sport.

2 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

2A Gewenste maatschappelijke effecten

1. Inwoners doen aan sport en beweging voor een actieve en gezonde leefstijl.

2B Operationele doelstellingen

1. Sportstimulering:
 - Het sporten en bewegen stimuleren.
 - Versterken sportaanbieders, vergroten sportaanbod.
 - Sport inzetten als instrument bij het aanpakken van maatschappelijke problemen.
 - Intensievere samenwerking tussen buurt-, onderwijs- en sportinstellingen.
 - Regisseren en coördineren van specifieke projecten gericht op de jeugd (Buurthuis, Onderwijs en Sport-impuls).
2. Sportaccommodaties:
 - Voorwaarden creëren voor het hebben én in stand houden van een evenwichtig aanbod van sportaccommodaties.
 - Het bevorderen van goede kwaliteit van sportaccommodaties.
 - Doelmatig beheren en exploiteren van sportaccommodaties.

2C Effectindicatoren

Effect indicator	2014	2015	2016	2017
14.1 Percentage sportparticipatie				
• RSO-norm (12 maal gesport in afgelopen 12 maanden 6-69 jarigen)	81%	81%	81%	81%
• Nederlandse Norm Gezondbewegen (5 of meer dagen per week minimaal 30 min. matig intensief beweegt)				
• Volwassenen (ouder dan 19 jaar)	65%	65%	65%	65%
• Kinderen:				
- voldoet aan beweegnorm 9 - 12 jaar	91%	91%	91%	91%
- voldoet aan beweegnorm 12 - 19 jaar	85%	85%	85%	91%
- lid sportvereniging 9 - 12 jaar	86%	86%	86%	86%
- lid sportvereniging 12 - 19 jaar	80%	80%	80%	80%
14.2 Tevredenheid inwoners over sportvoorzieningen	73%	73%	73%	73%
14.3 Aantal bezoeken zwembad	85.275	74.102	86.000	70.500

3 WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

3a Activiteiten

1. Sportstimulering

Het werk van de buurtsport-, schoolsport- en de cultuurcoaches aan sport-, beweeg- en cultuurstimulering is in 2017 voortgezet. Het preventief werken aan een gezonde leefstijl voor jongeren en ouderen was een belangrijk aandachtsveld.

Een greep uit de activiteiten:

- Deelname aan VWS-programma Grenzeloos Actief. Richt zich op matches van vraag en aanbod voor mensen met een beperking, zodat iedereen kan sporten en bewegen.
- 'Bewegen op Recept' in samenwerking met de eerstelijnszorg voor mensen met een chronische aandoening.
- 'Wat Beweegt jou' met aandacht voor gezonde voeding & bewegen in het basisonderwijs.
- Ondersteunen verenigingen bij invullen en uitbouwen van hun maatschappelijke rol.
- Het organiseren van sportevenementen, schoolsporttoernooien en clinics in samenwerking met sportverenigingen.

2. Sportaccommodaties

Zwembad Brandenburg

Uw raad heeft 26 januari 2017 een krediet beschikbaar gesteld voor een nieuw zwembad met een bassin van 25x15,4 meter. Na de aanbesteding is aan Vaessen BV opdracht verleend voor de bouw van het nieuwe zwembad. Het nieuwe zwembad komt op de plaats waar tot vorig jaar de beachvolleybalvelden lagen. De entree komt aan het bestaande parkeerterrein naast de entree van Sportcity. Gedurende de periode van bouwactiviteiten blijft het huidige zwembad open. Zodra het nieuwe zwembad open gaat, wordt het huidige zwembad gesloopt.

Sportpark Voordaan

In 2017 is overeenstemming bereikt over een gefaseerde overname van de vier hockeyvelden van MMHC Voordaan. De overname van een veld vindt plaats in het jaar dat zowel de fundering als de toplaag van één van de velden aan vervanging toe is. In de zomer van 2017 is het eerste veld overgenomen en in opdracht van de gemeente voorzien van een nieuwe kunstgrasmat.

Sportpark Kees Boekelaan

In 2017 is de toplaag van een tweetal kunstgrasvelden op het sportpark Kees Boekelaan (SCHC) vervangen. De werkzaamheden zijn in nauwe samenspraak met SCHC in de zomermaanden uitgevoerd.

3b Prestatie-indicatoren

Prestatie indicator	2014	2015	2016	2017
Aantal sporten dat binnen de gemeente De Bilt te beoefenen is	29	29	29	29
Aantal sportaccommodaties				
• kunstgrasvelden voetbal, hockey, korfbal	17	17	18	19
• natuurgrasvelden voetbal, hockey, korfbal	10	9	8	8
• tennisbanen	59	59	59	59
• honk- en softbalvelden	3	3	3	3
• sporthallen	3	3	3	3
• sportzalen	2	2	2	2
• gymzalen	8	8	8	8
• zwembaden	3	3	3	3
• beachvolleybal	6	6	12	12
• golfbanen	2	2	2	2

Beachvolleybal en golfbanen zijn met ingang van de begroting 2017 toegevoegd

4 KADERSTELLELENDE NOTA'S

Nota/plan

- Kadernotitie 'Topper in Sport en Bewegen'
- Uitvoeringsnota 'Samenwerking in de Biltse sport- en beweegsector' 2012-2014
- Beheerplan 'Gemeentelijke sportparken 2014-2025'
- Subsidieprogramma 2017

5 GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Incidenteel gerealiseerd in 2017
BEVORDERING SPORTDEELNAME	699.940	646.371	599.317	
GROENE SPORTVELDEN	754.009	754.009	682.013	
IJSBAAN	5.056	5.056	3.211	
SPORTACCOMMODATIES	1.042.079	1.032.684	1.075.995	
SPORTTERREINEN	172.656	172.656	185.443	
ZWEMBADEN	827.558	827.558	811.605	
Lasten	3.501.298	3.438.334	3.357.584	0
BEVORDERING SPORTDEELNAME	33.797	33.797	35.342	
SPORTACCOMMODATIES	577.721	577.721	555.160	
SPORTTERREINEN	158.829	158.829	165.157	
ZWEMBADEN	512.233	512.233	400.882	
Baten	1.282.580	1.282.580	1.156.540	0
Subtotaal	2.218.718	2.155.754	2.201.044	0
<i>Mutatie reserves</i>				
Reserve Programma 14	0	0	71.383	
Lasten	0	0	71.383	0
Reserve Programma 14	122.000	122.000	122.000	122.000
Baten	122.000	122.000	122.000	122.000
Subtotaal	122.000	122.000	50.617	122.000
Saldo	2.096.718	2.033.754	2.150.427	-122.000

Zwembaden

95 N

De lagere inkomsten van het zwembad worden enerzijds veroorzaakt door een daling van het bezoekersaantal en anderzijds door een terugloop in het aantal door BZC Brandenburg gehuurde uren. Voor het lager aantal uren van bzc Brandenburg geldt ook dat er minder subsidie is verstrekt. Per saldo is dat nagenoeg budgettair neutraal. Navraag heeft verder geleerd dat de terugloop bij bijvoorbeeld het zwemonderwijs (een belangrijke bron van inkomsten) veroorzaakt is door de langdurige onzekerheid over de toekomst van het zwembad. Verder is door de daling van het bezoekcijfer ook de omzet van de horeca achtergebleven bij de ramingen. Op een aantal onderdelen zijn de uitgaven ook hoger uitgevallen dan geraamd. Zo is door de vacaturestop extra personeel ingehuurd, daar staat echter tegenover dat de vaste personeelskosten lager uitvallen. De onderhoudskosten zijn ruim € 30.000 lager uitgevallen, omdat in verband met de geplande nieuwbouw terughoudend is omgegaan met het onderhoud. Uitgangspunt voor het onderhoud is dat de veiligheid voor personeel en bezoekers niet in het gedrang komt.

Bevordering Sportdeelname

43 V

De subsidieafrekening 2017 voor sv Irene, de Werkplaats en bzc Brandenburg is lager uitgevallen dan de raming.

Sportaccommodaties

66 N

Lagere Inkomsten: Huren Kees Boekehal € 23.000

De inkomsten uit de verhuur van de Kees Boekehal blijven achter bij de ramingen. Dit heeft evenals voorgaande jaren niet te maken met het achterblijven van de verhuur als wel met de in het verleden te optimistisch geraamde inkomsten.

Hogere Uitgaven: Personeel van derden € 43.000

Door de vacaturestop is noodgedwongen extra personeel ingehuurd, daar staat echter tegenover dat de vaste personeelskosten lager uitvallen.

Groene Sportvelden**72 V**

De kosten van de uitbestede werkzaamheden vallen lager uit dan geraamd, zonder dat dit ten koste is gegaan van de kwaliteit van de velden. Eén van de oorzaken is het verminderen van het areaal natuurgras, omdat het natuurgrasveld van kv NOVA is omgebouwd tot een beachvolleybalaccommodatie. Verder zijn de werkzaamheden in de zomermaanden meegevallen door de voor het natuurgras gunstige weersomstandigheden.

Overige verschillen**1 N****Totaal programma Sport en Sportaccommodaties****45 N**

3 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Incidenteel gerealiseerd in 2017
Dividend	30.045	30.045	4.532	
Onvoorzien	105.000	0	0	
Overig	-76.920	326.469	101.545	-4.166
Overhead/bedrijfsvoering	8.852.018	9.863.333	10.377.366	
Lokale heffingen	678.274	676.274	626.005	
Totaal lasten	9.588.417	10.896.121	11.109.448	-4.166
Dividend	454.823	514.823	504.654	
Algemene uitkering	31.920.682	32.898.387	33.080.370	
Overig	14.990.729	15.872.369	15.910.885	587.830
Overhead/bedrijfsvoering	0	0	152.224	
Stelpost compensabele BTW	1.195.535	1.195.535	923.486	
Lokale heffingen	11.133.722	11.383.722	11.558.407	
Totaal baten	59.695.491	61.864.836	62.130.026	587.830
Subtotaal	-50.107.074	-50.968.715	-51.020.578	-591.995
Toevoeging aan reserves	788.136	1.730.662	1.730.662	1.730.662
Onttrekking aan reserves	86.676	1.872.286	1.872.286	1.785.610
Subtotaal	-701.460	141.624	141.624	54.948
Saldo	-49.405.614	-51.110.339	-51.162.202	-646.943

Algemene uitkering

182 V

Op basis van de Decemercirculaire 2017 is een nadere berekening van de uitkering uit het gemeentefonds gemaakt. Dit levert een positieve bijstelling voor het lopende jaar op.

Overhead/Bedrijfsvoering

26 V

Dit voordeel wordt voornamelijk verklaard doordat de kosten van de interne dienstverlening, binnen de kosten voor overhead, lager zijn dan verwacht.

Als gevolg van versnelde afschrijving op twee kredieten van immateriële vaste activa, dienstverlening en digitalisering bouwarchief, mede als gevolg van herbeoordeling van activa naar aanleiding van de in december 2017 uitgegeven BBV-notitie Materiële vaste activa.

388 N

Saldo compensabele BTW

272 N

Als gevolg van lagere investeringen is er minder BTW compensabel.

Lokale heffingen

225 V

Dit verschil wordt voornamelijk verklaard doordat WOZ waarden voor het heffingsjaar 2017 iets hoger waren dan waarmee bij het vaststellen van de tarieven rekening was gehouden, daardoor is de opbrengst hoger dan begroot.

Overige algemene dekkingsmiddelen

263 V

Dit voordeel wordt verklaard doordat de kosten voor vervanging onder andere in het kader van OR-lidmaatschap hier worden begroot, terwijl de werkelijke lasten op de verschillende producten zijn verantwoord. Daarnaast is hier ook een voordelige afrekening over voorgaande dienstjaren verantwoord, die niet begroot zijn en begrote kapitaallasten van investeringen die nog niet zijn afgesloten.

Overige verschillen

16 V

Toelichting op de overhead:

In de begroting 2017 is een overzicht opgenomen als toelichting op de post Overhead, regel Bedrijfsvoering uit bovenstaande overzicht met algemene dekkingsmiddelen.

De gerealiseerde kosten van overhead worden met onderstaand overzicht verantwoord en afwijkingen ten opzichte van de begroting worden toegelicht.

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017
Personeelslasten	4.491.924	5.207.155	5.572.340
Huisvesting en organisatie	2.277.206	2.243.130	2.162.278
ICT	2.082.913	2.413.073	2.642.749
Overige kosten	-25	-25	0
Totaal lasten	8.852.018	9.863.333	10.377.366
Personeelslasten	0	0	75.614
Huisvesting en organisatie	0	0	76.610
Totaal baten	0	0	152.224
Saldo	8.852.018	9.863.333	10.225.143

De afwijking op de personeelslasten valt te verklaren door een niet begrote dotatie aan de voorziening voor personele verplichtingen.

Verbonden partijen

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen op welke wijze een bijdrage hebben geleverd aan de beleidsdoelstellingen van dit programma.

In de Paragraaf Verbonden partijen wordt nadere informatie over de betreffende verbonden partij verstrekt.

Verbonden partijen	Bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen	Risico's in uitvoering
Vitens n.v.	Exploitatie van een drinkwaterbedrijf.	
N.V. Bank Nederlandse gemeenten	Het aanbieden van financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang, tegen zo laag mogelijke kosten.	Geen
Belastingsamenwerking Gemeenten en Hoogheemraadschap Utrecht	De behartiging van het belang van het goed en doelmatig verrichten van uitvoerende taken op het gebied van gemeentelijke belastingen en de wet WOZ.	Geen
Regionale ict dienst	Het openbaar lichaam is ingesteld met als doel het uitvoeren van taken die zien op het garanderen van de continuïteit en kwalitatief adequate dienstverlening op het terrein van ICT en de hiervoor benodigde middelen, waaronder soft- en hardware voor de deelnemers aan de RID.	Er is een verbeterplan opgesteld om de bedrijfsvoering RID op orde te krijgen.

4 Paragrafen

De paragrafen geven als het ware een “dwarsdoorsnede” van de rekening, gezien vanuit een bepaald perspectief en zijn daarmee een belangrijke aanvulling op de informatie over de financiële positie. Zij beogen een weergave te zijn van de realisatie op de betreffende onderdelen en handelen vooral over een aantal belangrijke beheersmatige onderwerpen. Aangezien de raad kaders stelt en controleert, is het van belang dat de raad inzicht heeft in, en overzicht heeft over, deze onderwerpen. Doel van de paragrafen is dan ook de raad een instrument te geven om de beleidskaders van deze diverse onderdelen vast te stellen en om de uitvoering te kunnen controleren.

In de eerste paragraaf, Lokale heffingen, wordt ingegaan op de gemeentelijke belastingen. In 4.2, Weerstandsvermogen, lichten we de financiële weerstand van de gemeente toe en de risico's die de gemeente loopt. Paragraaf 4.3, Onderhoud kapitaalgoederen, gaat in op de onderhoudstoestand en de kosten van wegen, riolering, gebouwen, kunstwerken en dergelijke. In de paragraaf Verbonden partijen, 4.4, komen alle samenwerkingsverbanden van de gemeente aan bod. De paragraaf Financiering, 4.5, beschrijft de wijze waarop de gemeente De Bilt omgaat met haar financiële vermogenswaarden. De besturing en de beheersing van de bedrijfsprocessen binnen de gemeentelijke organisatie en ook het toezicht hierop en de verantwoording hierover worden toegelicht in paragraaf 4.6, Bedrijfsvoering. Het grondbeleid van de gemeente De Bilt wordt beschreven in paragraaf 4.7, Grondbeleid. De paragraaf Welzijnssubsidies, geeft inzicht in het door de gemeente gevoerde beleid omtrent de verlening van welzijnssubsidies. De laatste paragraaf, Toezichtindicatoren, hier doet het college op hoofdlijnen verslag van de wijze waarop zij alle medebewindstaken heeft uitgevoerd.

4.1 Lokale heffingen

De lokale lastendruk bestaat uit de belastingen en heffingen die de gemeente De Bilt aan de inwoners van de gemeente in rekening brengt om de algemene voorzieningen in stand te houden. Het gaat hierbij om de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing, het rioolrecht en de hondenbelasting.

Tarievenbeleid

Bij de begroting worden jaarlijks de tarieven voor de onroerendezaakbelastingen (OZB), afvalstoffenheffing en het rioolrecht vastgesteld. Ons beleid is erop gericht om de inkomsten uit de onroerendezaakbelasting ten opzichte van het voorgaande begrotingsjaar aan te passen aan het verwachte inflatiepercentage. Voor het jaar 2017 is de OZB-opbrengst met 1,1% verhoogd. Aan de bepaling van de tarieven inzake het rioolrecht ligt het in 2010 vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan ten grondslag. De tarieven van de afvalstoffenheffing zijn gebaseerd op de inkomsten die nodig zijn om de inzameling van afvalstoffen kostendekkend te kunnen realiseren.

Een en ander heeft voor 2017 tot de volgende tarieven geleid:

Tarief in €	2016	2017	Vershil
OZB Woningen (in % van de economische waarde)	0,1135	0,1189	0,0054
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishoudens	136,20	133,20	-/- € 3,00
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishoudens	263,40	257,40	-/- € 6,00
Rioolrecht	281,40	259,20	-/- € 22,20

Baten

De geraamde inkomsten uit de lokale heffingen bedroegen in 2017 € 19,8 miljoen voor onze gemeente. In werkelijkheid is € 20.022.872 gerealiseerd aan inkomsten. De vaststelling van de tarieven is gebaseerd op noodzakelijk geachte inkomsten om enerzijds de inzameling van afvalstoffen en het onderhoud van de riolering kostendekkend te kunnen realiseren, anderzijds om voldoende dekking te genereren om de bij de begroting voorgenomen voorzieningen in stand te houden of te leveren. In onderstaande tabel zijn de geraamde en de werkelijke inkomsten opgenomen.

Heffing in €	jaarrekening 2016	Begroting na wijziging 2017	Jaarrekening 2017	Vershil
OZB Gebruikers	1.155.272	1.244.090	1.274.956	30.866
OZB Eigenaren	8.740.132	9.558.178	9.691.775	133.597
Afvalstoffenheffing	3.804.057	3.859.897	3.825.495	-34.402
Rioolrecht	5.631.873	5.165.845	5.230.645	64.800
TOTAAL	19.331.334	19.828.010	20.022.872	194.862

Ontwikkeling lastendruk

De lastendruk is berekend op basis van de vastgestelde tarieven voor 2017. Hierbij maken we een onderscheid tussen de lastendruk huur- en koopwoningen. In de onderstaande tabellen vindt u een weergave van de ontwikkeling van de lastendruk in de jaren 2015 tot en met 2017. Sinds de jaarrekening 2013 is aangesloten bij de "Atlas voor lokale lasten" welke jaarlijks wordt opgesteld door het Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden).

LASTENDRUK- ONTWIKKELING VOOR HUURDERS	2015		2016		2017	
	Gezin	Alleenstaanden	Gezin	Alleenstaanden	Gezin	Alleenstaanden
OZB	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rioolrecht	269,40	269,4	281,40	281,40	259,20	259,20
Afvalstoffenheffing	263,40	135,6	263,40	136,20	257,40	133,20
Lastendruk	532,80	405	544,80	417,60	516,60	392,40
STIJGING IN EURO'S	15,60	10,20	12,00	12,60	-28,20	-25,20

LASTENDRUK- ONTWIKKELING VOOR HUISEIGENAREN	2015		2016		2017	
	Gezin	Alleenstaanden	Gezin	Alleenstaanden	Gezin	Alleenstaanden
OZB	455,00	455,00	460,00	460,00	495,00	495,00
Rioolrecht	269,40	269,40	281,40	281,40	259,20	259,20
Afvalstoffenheffing	263,40	135,60	263,40	136,20	257,70	133,20
Lastendruk	987,80	860,00	1004,80	877,60	1012,90	887,40
Verandering lastendruk in euro's	21,60	16,20	17,00	17,60	7,90	9,80

Om de ontwikkeling van de lastendruk te kunnen berekenen gebruiken wij als voorbeeld een WOZ-waarde van € 405.818 in 2016 en voor 2017 € 416.212. Het verschil in de toename van de lastendruk komt omdat er geen OZB wordt geheven over de huurwoningen. De inwoners met een meerpersoonshuishouden van de gemeente De Bilt hebben in het jaar 2017 bij deze WOZ-waarde een lastendruk van € 1.013.

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

De onroerendezaakbelastingen zijn de belangrijkste gemeentelijke belastingen. Met de opbrengst hiervan dekt de gemeente de lasten van een deel van de gemeentelijke voorzieningen. De tarieven worden uitgedrukt in een percentage van de economische waarde, die wordt vastgesteld op grond van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). Het beleid van onze raad is dat de OZB-opbrengst niet meer mag stijgen dan de inflatie.

OZB-TARIEVEN 2015 - 2017 % VAN DE ECONOMISCHE WAARDE	Woningen	Niet-woningen	
	Eigenaren	Gebruikers	Eigenaren
2015	0,1148%	0,1850%	0,2312%
2016	0,11355%	0,1868%	0,2335%
2017	0,1189%	0,2079%	0,2598%

OZB-tarieven in de provincie Utrecht

De gemiddelde OZB tarieven op basis van de woningen eigenaren van gemeenten in de provincie Utrecht zijn ten opzichte van het jaar 2016 licht gedaald.

OZB-TARIEVEN PROVINCIE UTRECHT		
Woningen eigenaren	2016	2017
Renswoude	0,0831	0,0833
Zeist	0,0909	0,0855
Soest	0,0922	0,0907
De Ronde Venen	0,1012	0,0958
IJsselstein	0,1053	0,1038
Utrecht	0,1096	0,1054
Vianen	0,1057	0,1062
Veenendaal	0,1091	0,1082
Bunschoten	0,1107	0,1086
Nieuwegein	0,1158	0,111
Leusden	0,1188	0,1162
Oudewater	0,1187	0,1175
Utrechtse Heuvelrug	0,1174	0,1178
De Bilt	0,1135	0,1189
Eemnes	0,1226	0,1224
Woudenberg	0,122	0,1226
Baarn	0,1264	0,1245
Woerden	0,127	0,125
Stichtse Vecht	0,1364	0,1331
Houten	0,1465	0,1379
Amersfoort	0,1425	0,1388
Lopik	0,1379	0,1406
Montfoort	0,1405	0,1475
Rhenen	0,1508	0,1503
Wijk bij Duurstede	0,1559	0,1547
Bunnik	0,1797	0,1678
Gemiddeld	0,1223	0,1205

(Bron: Coelo 2017; atlas van de lokale lasten)

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is 100% kostendekkend. De tarieven zijn ten opzichte van het jaar 2016 gedaald.

Rioolheffing

De tarieven van het rioolrecht zijn gebaseerd op het waterverbruik en worden trapsgewijs opgebouwd. Hiermee wordt het principe "de vervuiler betaalt" beter toegepast en de belastingplichtigen kunnen invloed uitoefenen op de hoogte van hun aanslag rioolrecht, waardoor zij ook aangemoedigd worden tot bewustere waterverbruik. Het meest voorkomende tarief was in 2017 € 259,20 (2016 € 281,40). Eventuele verschillen in de kosten en opbrengsten van rioolrecht zijn opgevangen binnen de reserve riolering.

Hondenbelasting

De hondenbelasting is een onderdeel van de algemene dekkingsmiddelen van de gemeentelijke uitgaven. De gehanteerde tarieven zijn hieronder vermeld.

Tarieven in €	2016	2017
1 ^e hond	94,75	95,80
Elke volgende hond	189,50	191,60
Hondenkennel	379,00	383,20

Toeristenbelasting

De tarieven worden per persoon per nacht gehanteerd en bestaan uit:

Tarieven in €	2016	2017
Logiesverstrekkende accommodaties	1,51	1,53
Overige verblijfsvormen	0,92	0,93

Forensenbelasting

De belasting wordt berekend over de WOZ-waarde in het economisch verkeer van de vakantiewoningen en bedraagt indien deze:

Tarieven in €	2016	2017
niet meer is dan € 50.000,	97,50	98,70
meer is dan € 50.000, doch niet meer is dan € 100.000,	230,00	233,00
meer is dan € 100.000, doch niet meer is dan € 150.000,	288,00	291,00
meer is dan € 150.000, doch niet meer is dan € 200.000,	345,00	349,00
meer is dan € 200.000, doch niet meer is dan € 300.000,	403,00	408,00
meer is dan € 300.000, doch niet meer is dan € 400.000,	460,00	466,00
meer is dan € 400.000	518,00	524,00

Reclamebelasting

De reclamebelasting wordt per vestiging geheven. Het tarief is ongewijzigd gebleven en bestaat uit een vast bedrag van € 176,93 en voor zover de waarde meer bedraagt dan € 100.000 wordt het vaste bedrag verhoogd met € 1,77 per € 1.000 waarde. De heffing bedraagt maximaal € 1.061,55 per vestiging. De opbrengst van de reclamebelasting wordt benut voor het centrumfonds.

Kwijtscheldingen

Binnen onze gemeente kunnen minder draagkrachtige burgers in aanmerking komen voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. In principe kan onder voorwaarden kwijtschelding worden verleend voor rioolrecht, afvalstoffenheffing en hondenbelasting (alleen de eerste en tweede hond). Bij kwijtschelding past de gemeente een inkomens- en vermogenstoets toe.

KWIJTGESCHOLDEN	2017	2017
BELASTING	Totaal begroot	Totaal werkelijk
Afvalstoffenheffing	256.658	255.265
Rioolheffing	183.605	188.189
Hondenbelasting	8.940	13.872
Totaal	449.203	457.327

Uitvoering belastingtaken

Sinds het jaar 2014 verzorgt de 'Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht', de BghU, voor gemeente De Bilt de uitvoering van de verordeningen Onroerende Zaakbelastingen, Reclamebelasting, Rioolrechten, Afvalstoffenheffing en Hondenbelasting, alsmede de uitvoering van de kwijtscheldingsregeling en de Wet Waardering Onroerende Zaken. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst gesloten, op basis van een gemeenschappelijke regeling. De gemeenschappelijke regeling bestaat uit de volgende deelnemende partijen:
De gemeenten Utrecht, De Bilt, Bunnik, Houten, Lopik, Nieuwegein, Zeist, Utrechtse Heuvelrug, en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Definitie weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en de gemeentelijke risico's; het risicoprofiel van de gemeente.

Beleidskaders

Met de Nota Weerstandsvermogen heeft de gemeente haar risicomangement vorm gegeven. De gemeentelijke aanpak is integraal waarbij aandacht is voor de volgende aspecten:

- voldoende controlebewustheid binnen de organisatie;
- een deugdelijke inventarisatie van risico's;
- beheer van een risico begint bij de besluitvorming;
- een optimale beheersing van deze risico's;
- goede informatie en communicatie over risico's;
- voldoende monitoring van bovenstaande stappen.

Onder een risico worden mogelijke ontwikkelingen verstaan die de realisatie van de beleidsdoelstellingen in de meerjarenbegroting 2018 - 2021 en grond- en investeringsprojecten beïnvloeden. Relevant voor de bepaling van het risicoprofiel zijn die risico's die niet via verzekering en of door een voorziening zijn afgedekt. Voor al deze risico's is – met inachtneming van de ingezette beheersmaatregelen – een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich in de komende 10 jaar kan voordoen en de (minimale en maximale) financiële impact die deze gebeurtenis dan zal hebben op de gemeente. Alleen risico's met:

- een resterende gemiddelde impact groter dan € 100.000;
- een resterende kans dat het risico zich in werkelijkheid voordoet groter is dan 5% en
- de kans maal de impact minimaal € 15.000 bedraagt,

worden meegenomen in het profiel. Structurele risico's worden bij de kwantificering 2 maal meegenomen. Het risicoprofiel wordt bepaald met behulp van een Monte Carlo simulatie per risico. Bij de bepaling van het profiel wordt een betrouwbaarheidspercentage van 95% gehanteerd. In de nota Weerstandsvermogen is als kader gesteld dat het weerstandsvermogen – het verhoudingsgetal tussen de weerstandscapaciteit en het risicoprofiel – minimaal 1 moet bedragen. Hierbij is als randvoorwaarde aangegeven dat de risicoreserve minimaal 50% van het risicoprofiel moet bedragen. Het risicoprofiel bestaat uit incidentele en structurele risico's. In deze paragraaf zijn de verwachte verliezen wanneer mogelijke structurele of incidentele risico's zich voordoen, afgezet tegen de structurele en de incidentele weerstandscapaciteit. Hierdoor is inzicht verschaft in het structurele en het incidentele weerstandsvermogen. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit inkomen verhogende maatregelen zoals belastinginkomsten (hogere belastingen of uitbreiding van het woning areaal), extra legesinkomsten en ruimte binnen de begroting. Incidentele weerstandscapaciteit betreft vrij vermogen zoals vrije reserves en stille reserves (vastgoed die niet noodzakelijk is voor de realisatie van de gemeentelijke beleidsdoelen).

Getroffen maatregelen

De gemeente heeft op basis van meerjarige onderhoudsplannen de onderhouds- en vervangingskosten binnen de meerjarenbegroting afgedekt. Daarnaast zijn voorzieningen getroffen voor verplichtingen die rusten op de gemeente. Per 31 december 2016 wordt € 11,8 mln.¹ aangehouden in voorzieningen.

VOORZIENINGEN (MAAL €1.000)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Voorziening voor bestaande verplichtingen	1.085	663	379	319	91	156	462
Onderhoudsegalisatie	1.260	1.389	702	556	505	1.287	1.144
Door derden bekleemde middelen	444	370	141	49	9	9	9
TOTAAL VOORZIENINGEN	2.789	2.422	1.222	924	605	1.452	1.614

¹ Voorzieningen inclusief voorziening grondexploitaties en voorziening debiteuren

Naast bovenstaande voorzieningen heeft de gemeente De Bilt een aantal voorzieningen die in mindering worden gebracht op de activa. Zo wordt voorziening grondexploitatie (€ 10 miljoen) in mindering gebracht op de geactiveerde waarde van in exploitatie zijnde gronden en wordt de voorziening debiteuren (circa € 215.000) in mindering gebracht op de gemeentelijke vordering. Een aantal risico's is verzekerd. Het gaat om de volgende zaken:

- Politieke molestverzekering voor bestuurders en ambtenaren (excl. brandweer);
- Gemeentelijke aansprakelijkheid personen- en zaakschade;
- Collectieve rechtsbijstandsverzekering voor gemeenteambtenaren;
- Bouw- en montageverzekering (CAR-verzekering);
- Verzekeringen voor de gemeentelijke voertuigen, gemeentelijke gebouwen waaronder sportaccommodaties, dorpshuizen en scholen (brandverzekering), machinebreuk verzekering (zwembad), verzekering voor kunstwerken (en transport/ verblijf tentoonstellingen) en instrumenten/apparatuur.

De kosten voor deze verzekeringen zijn binnen de begroting gedekt. In de meerjarenbegroting van 2018 - 2021 is jaarlijks een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 105.000 om onvoorziene ontwikkeling te dekken.

Gemeentelijke Reserves

De gemeentelijke reserves kunnen indien zij niet bestemd zijn voor specifieke uitgaven, worden aangewend voor het opvangen van onvoorziene gebeurtenissen. De reserves bedroegen per 31 december 2016 € 19,2 miljoen en bedragen per 31 december 2017 € 18,4 mln.

OVERZICHT ONTWIKKELING (BEDRAGEN MAAL € 1.000)	2016*	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vrije reserve	1.469	2.258	2.609	3.480	4.375	4.947	5.520
(Begroot) Resultaat	0	-1.628	872	894	572	572	572
Risicoreserve**	11.499	11.206	11.206	11.206	11.206	11.206	11.206
Bestemmingsreserves	6.185	6.575	4.509	4.422	4.335	4.249	4.162
TOTAAL AAN RESERVES	19.153	18.410	19.195	20.003	20.489	20.974	21.460

*) Dit zijn saldi na bestemming van het resultaat 2016

***) De risicoreserve is inclusief de reserve Grondexploitatie.

In bovenstaand overzicht is de dynamische ontwikkeling van de gemeentelijke vermogen conform de meerjarenbegroting 2019 – 2022. De begrote onttrekkingen en stortingen inclusief het begrote resultaat per jaargang zijn hierin verwerkt.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit twee onderdelen: de incidentele en de structurele capaciteit.

De incidentele capaciteit

Incidentele capaciteit is het vermogen om eenmalige tegenvallers op te vangen zonder dat dit invloed heeft op het ingezette gemeentelijke beleid (begroting 2017). De vrij beschikbare reserves bestaan uit:

- a. De vrij aanwendbare reserves;
- b. De vrij aan te wenden ruimte binnen bestemmingsreserves;
- c. De stille reserves.

Ad a. De vrij aanwendbare reserves

Onder vrij aanwendbare reserves wordt verstaan die reserves waar de raad in eerste aanleg geen specifieke beleidsbestemming aan heeft gekoppeld. Voor deze paragraaf praten we over:

De Vrije Reserves

De stand per 31 december 2017 is circa € 2,6 mln. (vrije reserve vermeerderd met het resultaat exclusief het sociaal domein). Naar huidig inzicht zal de reserve per 31 december 2022 circa € 6,1 mln. (incl. resultaat € 0,572 mln.) bedragen.

Doelstelling: De vrije (algemene) reserve wordt gebruikt voor de afwikkeling van exploitatietekorten dan wel overschotten. Ze heeft een bufferfunctie en wordt uitsluitend aangewend voor ongedekte eenmalige lasten.

Ad b. De vrij aan te wenden ruimte binnen bestemmingsreserves

De gemeente heeft 2 vrij aan te wenden bestemmingsreserves binnen haar eigen vermogen. Dit betreffen de risicoreserve en de reserve Grondexploitatie. Tezamen bedragen deze reserve naar huidig inzicht per 31 december 2021 € 11,2 miljoen.

Doelstelling: De reserve is bedoeld voor (on)voorzien ontwikkelingen, bijvoorbeeld calamiteiten die niet zijn afgedekt door een verzekering of andere reserves en voorzieningen.

De risicoreserve is tezamen met de vrije reserve en de reserve grondexploitaties momenteel toereikend om het incidentele risico's van de gemeente af te dekken. Voor de overige bestemmingsreserves heeft de raad een concreet beleidsdoel vastgesteld. Het gedefinieerde uitgangspunt is dat de financiële middelen voldoende moeten zijn om tegenvallers op te vangen zonder dat dit beleidsgevolgen heeft. Daarom blijven deze buiten de berekening van de weerstandscapaciteit. Als het nodig is, kunnen ze wel gebruikt worden voor het afdekken van onverwachte niet begrote kosten.

Ad c. De stille reserves

Tot de stille reserves worden gerekend de deelnemingen en bezittingen welke niet noodzakelijk zijn voor de bedrijfsvoering of realisatie van programmadoelstellingen en waarvan de reële waarde bij directe verkoop hoger is dan de boekwaarde. Voor de meeste deelnemingen van de gemeente is de economische waarde niet te bepalen, omdat deze niet op een (inter)nationale markt verhandeld worden. Per 1 januari 2016 is de gemeente aandeelhouder geworden van de BIGA Groep bv. De BIGA heeft de afgelopen vijf jaar structureel winst gemaakt waarvan maar een deel (25%) is uitgekeerd als dividend. Hierdoor vertegenwoordigen de aandelen een waarde van circa € 400.000. De waarde waarvoor de aandelen op de balans staan is circa € 80.000 (aankoopwaarde). Hiermee vertegenwoordigen de aandelen een stille reserve van circa € 320.000. Bijna alle gemeentelijke (onroerende) bezittingen zijn voor de bedrijfsvoering noodzakelijk of worden ingezet om beleidsdoelstellingen te realiseren. Hiernaast bezit de gemeente een veertien woningen die noch voor de bedrijfsvoering noch voor de realisatie van beleidsdoelen noodzakelijk zijn. De economische waarde van deze woningen is circa € 4,9 mln. Omdat deze huizen worden verhuurd, komt de directe verkoopwaarde overeen met circa 60% van de economische waarde (€ 2,9 mln.). De totale stille reserve wordt hiermee geschat op € 3,2 mln.

De structurele capaciteit

De structurele capaciteit bestaat uit de middelen die blijvend ingezet kunnen worden om tegenvallers in de begroting op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van het meerjarig beleid.

Het betreft de volgende middelen:

1. de post voor onvoorzien uitgaven;
2. de ruimte binnen de begroting;
3. de onbenutte belastingcapaciteit.

Ad 1 Onvoorzien uitgaven (jaarlijks € 105.000 beschikbaar in de begroting)

Deze post wordt gebruikt voor eenmalige onvoorzien ontwikkelingen die bij de begroting niet zijn meegenomen.

Ad 2 Onbenutte belastingcapaciteit

Hiermee wordt bedoeld de ruimte tussen de feitelijke belastingopbrengsten en heffingen én de opbrengsten die de gemeente zou ontvangen o.b.v. de uitgangspunten die het rijk hanteert voor de zgn. artikel 12 status in de Financiële Verhoudingswet. Het rijk hanteert bij het toekennen van deze status de volgende uitgangspunten:

- alle rechten, heffingen en leges moeten kostendekkend zijn vastgesteld;
- het tarief voor de OZB moet zijn vastgesteld op 120% van de rekentarieven dat worden gehanteerd bij de vaststelling van de belastingcapaciteit voor het gemeentefonds.

ONBENUTTE BELASTING-CAPACITEIT T.O.V. ART 12 NORMERING	Theoretische opbrengst Gemeente De Bilt				Onbenutte belasting-capaciteit
	Percentage van de woningwaarde	Opbrengst	Percentage van de woningwaarde	Opbrengst	
woningen eigenaren	0,1328%	8.985.386	0,1131%	7.650.574	1.334.812
niet woningen eigenaar	0,1876%	1.437.108	0,2646%	2.027.139	
niet woningen gebruiker	0,1512%	954.561	0,2117%	1.336.724	
Rioolrechten		4.924.044		4.924.044	0
Afvalstoffenheffing		3.848.300		3.848.300	0
Leges		1.911.081		1.846.799	64.282
ONBENUTTE BELASTINGCAPACITEIT					1.399.094

Uit bovenstaand berekening blijkt dat de gemeente circa € 1,4 mln. (6,5%) aan onbenutte belastingcapaciteit heeft.

Conclusie

De totale weerstandscapaciteit van de gemeente bedraagt in 2022 circa € 24,8 miljoen.

WEERSTANDSCAPACITEIT	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1. Structureel						
Onvoorzien			105	210	315	420
Onbenutte belasting- en heffingscapaciteit			1.399	2.798	4.197	5.596
Structureel resultaat		0	572	1.145	1.717	2.290
2. Incidenteel						
Vrije reserves	2.258	895	1.766	2.088	2.088	2.088
Incidenteel resultaat	-1.363	872	322	0	0	0
Risicoreserve	11.135	11.135	11.135	11.135	11.135	11.135
Stille reserve	3.180	3.180	3.180	3.180	3.180	3.180
Reserve Grondexploitaties	71	71	71	71	71	71
TOTAAL	15.281	16.153	18.551	20.628	22.704	24.780

Bovenstaande tabel laat zien dat onvoorzien, de onbenutte belastingcapaciteit en het structurele deel van het resultaat (inclusief begrote storting in de vrije reserves) cumulatief meetellen in de weerstandscapaciteit. Hogere belastinginkomsten zijn net als onvoorzien en een structureel positief resultaat jaarlijks inzetbaar voor de opvang van onvoorzien ontwikkelingen. In het risicoprofiel worden de structurele risico's verdubbeld. Hierdoor wordt het risicoprofiel uitgedrukt als een eenmalige last voor de gemeente. Door de structurele ruimte in de begroting en de belastingen voor de komende 4 jaar in kaart te brengen en deze te totaliseren wordt de totale financiële ruimte inzichtelijk gemaakt om de lasten van de (incidenteel gemaakte) risico's op te vangen. De structurele ruimte binnen onvoorzien is € 0,42 mln. Binnen de gemeentelijke belastingen resteert nog een beperkte belastingcapaciteit. De gemeentelijke inkomsten stijgen met circa € 1,4 mln. wanneer de gemeente haar resterende belastingcapaciteit aanwendt. Dit levert in de loop van vier jaar circa € 5,6 mln. op. De gemeente heeft binnen haar begroting een structurele ruimte van circa € 0,6 mln. De komende 4 jaar kan de gemeente hier in totaal circa € 2,3 mln. aan incidentele overschrijdingen mee opvangen.

Risicoprofiel

Bij de berekening van het risicoprofiel is de onderstaande kansverdeling aangehouden.

Omschreven als	Geschatte kans dat het risico zich in werkelijkheid voor zal doen
Zeer onwaarschijnlijk	5%
Onwaarschijnlijk	10%
Uitzonderlijk	30%
Mogelijk	50%
Aannemelijk	70%
Waarschijnlijk	90%
Zeer waarschijnlijk	95%

Alle gemeentelijke bedrijfsactiviteiten en -processen zijn beoordeeld op mogelijke risico's. Op basis van deze beoordeling is de onderstaande tabel samengesteld. In deze tabel zijn alle ontwikkelingen die de realisatie van de meerjarenbegroting 2018 kunnen beïnvloeden als risico meegenomen. De benoemde risico's bestaan veelal uit meerdere risico's waarbij de impact is getotaliseerd, de kans is - op basis van de impact - gemiddeld en als structureel aangegeven wanneer de impact voornamelijk structureel is. In de berekening van het risicoprofiel zijn alle onderscheiden risico's individueel meegenomen waarbij de kans dat het risico zich voordoet en de verwachte minimum en maximum impact van het risico geschat is en - op basis van de kenmerken van het risico - structureel (S) of incidenteel (I) meegenomen (minimum en maximum risico zijn weergegeven in miljoenen euro's).

BEKENDE RISICO'S MET GESCHAT PROFIEL PER 31-12-2017	Minimum	Maximum	Kans	S/ I	RP
BEDRIJFSVOERINGSRISICO'S					
1 Compliance (voldoen aan wet en regelgeving) en Integriteit	0,1	0,3	Onwaarschijnlijk	I	0,0 mln
2 Personeels en organisatierisico's	0,5	5,3	Aannemelijk	I/S	3,8 mln
3 Fiscale claims	0,5	1,1	Waarschijnlijk	I	0,7mln
3 Crisisbeheersing	0,2	1,0	Onwaarschijnlijk	I	0,1 mln
4 In- en externe fraude	0,1	0,3	Mogelijk	I	0,1 mln
5 Informatiebeveiliging / datalekken / onbevoegd aanwezig	0,1	1,2	Aannemelijk	I	0,8 mln
RISICO'S BIJ BELEIDSVORMING					
1 Naleving beleid / procedures door (externe) uitvoerders	0,1	0,5	Onwaarschijnlijk	I	0,2 mln
2 Beleidsvorming onzorgvuldig (gevolgen misbruik / oneigenlijk gebruik)	0,1	0,6	Mogelijk	I	0,3 mln
BELEIDSRISICO'S					
1 Decentralisatie Rijkstaken	0,1	4,4	Aannemelijk	I/S	0,8 mln
2 Wet Maatschappelijke Ondersteuning					
▪ Begeleiding	0,1	0,7	Waarschijnlijk	S	-0,7 mln
▪ Huishoudelijke hulp	0,6	1,1	Waarschijnlijk	S	1,9 mln
3 Jeugdhulp	0,5	4,2	Waarschijnlijk	S	2,9 mln
4 Uitvoering Participatiewet (BIGA)	-0,2	-0,2	Waarschijnlijk	I	0,7 mln
5 RDWI	0,1	0,2	Zeer waarschijnlijk	S	0,4 mln
6 Inkomensondersteuning	0	0,6	Zeer waarschijnlijk	I	0,3 mln
7 Onderwijshuisvesting	0,1	0,8	Mogelijk	S	0,4 mln
8 Wettelijke zorgplicht Openbaar Onderwijs (faillissement stichting)	0,4	1	Mogelijk	I	0,1 mln
9 Veiligheidsregio Utrecht	0,1	0,6	Mogelijk	S	0,4 mln
10 Algemene uitkering	-0,8	0,2	Waarschijnlijk	S	- 0,6 mln

BEKENDE RISICO'S MET GESCHAT PROFIEL	Minimum	Maximum	Kans	S/I	RP
1 1 Risico op geraamde belastingen en heffingen (5% en 15%)	0,3	0,6	Waarschijnlijk	I	0,4 mln
1 2 Voorzieningsniveau sportaccommodaties	0,1	0,2	Onwaarschijnlijk	S	0,0 mln
1 3 Brandweerkazernes (Leyenseweg, Groenekan en Westbroek)	0,1	0,3	Waarschijnlijk	I	0,3 mln
1 4 Overige openeinde financiering (leerlingenvervoer ect.)	0,1	0,2	Aannemelijk	I	0,1 mln
1 5 Actualisering Beheerplannen Openbare Ruimte/ Gebouwen / GRP	0,1	1,1	Onwaarschijnlijk	S	1,6 mln
1 6 Nieuwbouw sport en culturele voorzieningen	0,1	1,7	Waarschijnlijk	S	0,9 mln
1 7 Omgevingsdienst regio Utrecht	0,1	0,3	Aannemelijk	S	0,4 mln
1 8 Regionale ICT dienst	0,1	0,2	Aannemelijk	S	0,4 mln
1 9 Uitvoering subsidieverordening	0,1	0,2	Aannemelijk	S	0,1 mln
2 0 Vergunningverlening	-0,1	0,2	Aannemelijk	I	0,2 mln
2 1 Bestemmingsplannen	0,1	0,2	Waarschijnlijk	S	0,2 mln
EIGENDOMSRISICO'S					
1 Bodemverontreiniging	0,5	1	Zeer onwaarschijnlijk	I	0,1 mln
2 Brand, storm en noodweer bedrijfsgebouwen	0,1	2	Onwaarschijnlijk	I	0,1 mln
3 Storing hard- en software en informatieschade	0,2	2	Onwaarschijnlijk	I	0,8 mln
4 Schade aan openbare ruimte en of voorzieningen (onverz.)	0,1	1	uitzonderlijk	I	0,4 mln
5 Vermissing waardedocumenten / Niet vernietigen oude reisdocumenten	1	3	Zeer onwaarschijnlijk	I	0,2 mln
6 Vandalisme / (moedwillige) vernieling gem. bezittingen	0,1	0,2	uitzonderlijk	I	0,1 mln
7 Diefstal/overval/inbraak	0,1	0,2	Onwaarschijnlijk	I	0,0 mln
Grondexploitaties en projecten					
1 Ondertunneling Leijenseweg	0,1	1,4	Waarschijnlijk	I	0,5 mln
2 Centrumplan Bilthoven (Emmaplein & Vinkenplein en Stationsgebied)	0,4	2,9	Zeer waarschijnlijk	I	1,7 mln
3 De Melkweg	-0,2	0,6	Zeer waarschijnlijk	I	0,1 mln
4 De Leijen Zuid	0,1	0,4	Waarschijnlijk	I	0,0 mln
5 Larenstein	0	0,5	Zeer waarschijnlijk	I	0,1 mln
6 Ontwikkeling (gemeentelijke) locaties	-0,1	1,2	Mogelijk	I	0,9 mln
AANSPRAKELIJKHEIDSRISICO'S					
1. Achtervang constructie Corporaties	0	0,1	Onwaarschijnlijk	I	0,0 mln
2. Gewaarborgde geldleningen	0	0,2	Uitzonderlijk	I	0,0 mln
3. (Wettelijke) aansprakelijkheid	0,2	1	Onwaarschijnlijk	I	0,1 mln
4. Legionellabacterie	0,5	1	Zeer onwaarschijnlijk	I	0,0 mln
5. Planschadeclaims	0,1	0,3	Mogelijk	I	0,1 mln
TOTAAL RISICO'S GEMEENTE DE BILT	6,3	48.1			22,4 mln

Als elk risico zich eenmaal voordoet, zal de gemeente minimaal € 6,3 miljoen en maximaal € 48,1 miljoen moeten opvangen. Bij de bepaling van het risicoprofiel is rekening gehouden met de kans dat het risico zich voordoet en de structurele gevolgen die individuele risico's in zich dragen. Voor structurele risico's is tweemaal het intrinsieke risico in het profiel meegenomen, zodat de gemeente haar maatregelen weloverwogen kan nemen. Investerings die meerjarig nut verschaffen binnen de gemeente, worden geactiveerd. Bij de bepaling van het risicoprofiel van de gemeente zijn voor de risico's op investeringen de (extra) kapitaallasten voor de eerste twee jaar meegenomen. Aangehouden (risico)reserves zoals de reserve sociaal domein, worden in mindering gebracht op de ingeschatte risico's.

Bepaling risicoprofiel

Het risicoprofiel van de gemeente is gebaseerd op een Monte Carlo simulatie van deze risico's maal de kans dat het risico zich voor kan doen. Hierbij is uitgegaan van een zekerheid van 95%. Dit betekent dat de gemeente een relatief grote zekerheid heeft dat – wanneer het risico zich voordoet – dit in voldoende mate binnen het gemeentelijk risicoprofiel is meegenomen. Het risicoprofiel komt op basis van deze uitgangspunten uit op circa € 22,4 mln. In 2016 was het risicoprofiel € 21,8 mln. terwijl het in 2015 nog 22,7 mln. was. Het risicoprofiel blijft rond de € 22 mln. Wel zijn er aan aantal opmerkelijke verschuivingen:

1. Stabilisering van het risico op het sociaal domein rond circa € 5,6 mln. Enerzijds neemt de onvoorspelbaarheid binnen het sociaal domein af. Het blijkt dat, gezien de huidige uitgaven, de gemeente structureel te weinig compensatie krijgt voor de uitvoering van de Jeugdwet. Nu wordt dit nog deels opgevangen door het overschot op de WMO, maar dit zal waarschijnlijk binnen 1 á 2 jaar opdrogen, terwijl de risico's binnen de Participatiewet fors zijn.
2. Afname van beleidsrisico's (1,1 mln.) door afronding van (lang) lopende dossiers, de realisatie van investeringen, nadere besluitvorming bij beleidskeuzes en de voorspoedige economische ontwikkelingen binnen Nederland waardoor de risico's op de uitkering uit het gemeentefonds en op belastinginkomsten sterk afnemen.
3. Toename van de risico's op de bedrijfsvoering van circa € 1,6 mln. Dit komt door de toename van de risico's rondom informatie- en gegevensbeheer, de toegenomen fiscale complexiteit en de huidige onderbezetting binnen de organisatie.
4. De risico's op eigendommen incl. grondexploitaties blijven nagenoeg gelijk t.o.v. 2016. Dit komt omdat de risico's op grondexploitaties met circa € 0,5 mln. afnemen, maar de risico's op eigendommen met hetzelfde bedrag toenemen. De toename van de risico's worden voornamelijk veroorzaakt door de kosten die worden gemaakt ten laste van de verkoop van achterblijvende locaties in verhouding tot de winstpotentie.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het verhoudingsgetal tussen de weerstandscapaciteit en het risicoprofiel. In onderstaande tabel is het incidentele en structurele weerstandsvermogen berekend. In de nota weerstandsvermogen heeft de raad vastgesteld dat het integrale weerstandsvermogen niet onder de 1 mag komen. Hierin zijn geen normen gesteld aan het incidentele dan wel het structurele weerstandsvermogen.

	Risicoprofiel	Weerstandscapaciteit	Weerstandsvermogen
Structureel weerstandsvermogen	4,9 mln.	2,1 mln.	0,42
Incidenteel weerstandsvermogen	12,5 mln.	16,2 mln.	1,30
Totaal Weerstandsvermogen	22,4 mln.	24,5 mln.	1,10

Het incidentele risicoprofiel plus tweemaal het structurele risicoprofiel komt overeen met het integrale risicoprofiel. De incidentele weerstandscapaciteit vermeerderd met vier maal de structurele weerstandscapaciteit komt overeen met de totale weerstandscapaciteit.

Het integrale weerstandsvermogen komt hiermee stevig boven de norm van 1 uit. Het structurele deel van het weerstandsvermogen blijft met 0,42 fragiel maar wordt de laatste jaren steeds iets sterker. Het incidentele weerstandsvermogen blijft met 1,30 robuust.

Gemeentelijke kengetallen

In de begroting 2017 zijn voor het eerst een aantal verplichte kengetallen opgenomen die een indicatie geven van de financiële positie van de gemeente. De netto schuldquote (al dan niet gecorrigeerd voor verstrekte leningen) geeft een indicatie hoe zwaar de gemeentelijke schulden (rentelasten en aflossingen) drukken op de gemeentelijke exploitatie. Het solvabiliteitsratio (eigen vermogen gedeeld door het totaal van de passiva) geeft vervolgens inzicht in de mate waarin de gemeente haar bezettingen financiert met eigen vermogen en daarmee – in zwaar weer – aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Met de structurele exploitatieruimte wordt aangegeven in welke mate de gemeente de structurele lasten dekt door structurele baten. Door onderscheid te maken tussen de incidentele en structurele baten en lasten wordt de structurele ruimte binnen de begroting bepaald. Een tekort door incidentele uitgaven leidt niet direct tot grote problemen, maar wanneer structurele lasten worden gedekt door incidentele baten leidt dit op (korte) termijn tot problemen. Wanneer de baten (structureel) hoger zijn dan de lasten, kan de gemeenten met dit resultaat en de afschrijving de schuld (versneld) aflossen en daarmee direct de schuldquote en solvabiliteitsratio beïnvloeden. Het kengetal grondexploitatie geeft de verhouding tussen de geactiveerde waarde van de bouwgrond op de balans weer ten opzicht van de (begrote) baten. Dit geeft een indicatie in hoeverre de schuldquote beïnvloed is door de realisatie van grondexploitaties. Hoe hoger het percentage Grondexploitatie is, hoe meer bezettingen de gemeente heeft waar op (korte) termijn inkomsten tegenover staan. Wanneer het percentage bij grondexploitaties hoog is, betekent dit dat de kosten reeds zijn gemaakt maar de verkoopopbrengst nog niet is gegenereerd. Bij verkoop van de gronden, zal – bij aflossing van de schuld – de schuldquote en solvabiliteitsratio afnemen. De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk van gemeente De Bilt zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde.

Financiële kengetallen*	Rek. 2015	Rek. 2016	Begr. 2017	Rek. 2017	Begr. 2018
Netto schuldquote	107,0%	97,6%	96,9%	95,6%	107,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	106,6%	97,4%	96,5%	94,8%	107,0%
Solvabiliteitsratio	16,57%	17,27%	16,47%	16,4%	17,00%
Structurele exploitatieruimte	1,80%	4,50%	1,55%	-1,95%	0,62%
Grondexploitatie	7,0%	19,3%	7,1%	16,8%	10,0%
Belastingdruk	140,3%	138,4%	140,0%	140,0%	140,9%
Woonlasten per inwoner	€ 449	€ 454	€ 464	€ 467	€ 459
Schuld per inwoner	€ 1.754	€ 1.705	€ 1.990	€ 1.830	€ 1.934
Inkomsten per inwoner	€ 2.139	€ 2.110	€ 2.154	€ 2.209	€ 2.068
Uitgaven per inwoner	€ 2.109	€ 2.015	€ 2.143	€ 2.247	€ 2.057
Saldo baten en lasten als % van de inkomsten	1,58%	4,67%	0,30%	-1,62%	0,98%
Belastingdruk als % van de inkomsten	1,72%	1,62%	1,55%	1,51%	1,51%
Weerstandsvermogen	1,03	1,08	1,12	1,10	1,13
Weerstandscapaciteit (mln.)	€ 23,30	€ 23,42	€ 22,20	€ 24,51	€ 24,38
Risicoprofiel (mln.)	€ 22,70	€ 21,75	€ 19,90	€ 22,36	€ 21,60

*) De gemeentelijke inkomsten en uitgaven zijn exclusief interne doorbelastingen en reservemutaties bepaald.

De netto schuldquote per 31-12-2017 is verder afgenomen t.o.v. de jaarrekening 2016. Namen in 2015 en 2016 de schulden nog af, in 2017 zijn deze weer toegenomen. Ook voorzien wij een verdere stijging in 2018 en verder als gevolg van investeringen. Daarnaast namen de inkomsten in 2017 af door afname van de decentralisatie-uitkeringen. De solvabiliteitsratio neemt dan ook af t.o.v. de jaarrekening 2016. Werden eind 2016 de gemeentelijke bezittingen voor circa 17,3% gefinancierd door eigen middelen. In 2016 zal dit voor 16,4% gelden. Waarschijnlijk zal dit in 2018 en verder dalen tot onder de 16 %. Dit is het gevolg van de tekorten binnen het sociaal domein. Hierdoor neemt het eigen vermogen waarschijnlijk ook de komende jaren af. Op de balans van de gemeente staat voor circa € 16,6 mln. aan nog te verkopen gronden (deels gereed, maar grotendeels onder handen). Voor de verkoop zal de gemeente nog circa € 9,6 mln. aan kosten moeten maken. De actuele verkoopwaarde van de gronden wordt geraamd op € 19,3 mln. Dit betekent dat het eigen vermogen met circa € 9,7 mln. zal toenemen bij verkoop van de grond. Na verkoop zal de gemeentelijke activa voor circa 18 % worden gefinancierd door eigen vermogen.

De gemiddelde lastendruk in gemeente de Bilt ligt circa 1,4 maal zo hoog als de gemiddelde lastendruk in Nederland. Hierbij zijn de nieuwe tarieven afgezet tegen de gemiddelde woonlasten in Nederland in 2017. De hoge woonlasten in de gemeente zijn het gevolg van de relatief hoge gemiddelde WOZ-waarde van het gemeentelijk woningbestand. Bij de verdeling van de beschikbare middelen voor gemeenten houdt het Rijk rekening met deze gemiddelde WOZ-waarde. Het Rijk gaat ervan uit dat inwoners van een gemeente met een hoge gemiddelde WOZ-waarde meer te besteden hebben dan gemiddeld en daarom wordt de uitkering uit het gemeentefonds hiervoor gecorrigeerd. Dit betekent dat de gemeentelijke lasten voor een groter deel moeten worden opgebracht door haar eigen inwoners.

Conclusie

De weerstandscapaciteit is net als het risicoprofiel bij de jaarrekening 2017 vergelijkbaar met de 2016. Dit leidt tot een lichte versterking van het weerstandsvermogen.

Wij concluderen dat de financiële positie van de gemeente steviger wordt, maar wij realiseren ons dat het financiële fundament fragiel is. De schuldenlast van de gemeente blijft hoog. Beheersing van de lastenontwikkeling en de realisatie van de grondexploitaties moeten zorgen voor een steviger fundament.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De gemeente De Bilt heeft ongeveer 4.000 hectare aan openbare ruimte in beheer. In die openbare ruimte vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor al die activiteiten heeft de openbare ruimte kapitaalgoederen voor de volgende bestemmingen:

- Infrastructuur (wegen, water, riolering, kunstwerken)
- Voorzieningen (groen en sportfaciliteiten)
- Gebouwen en hulpmiddelen (tractie, brandweer, onderwijs)

De gemeente moet al haar kapitaalgoederen onderhouden. Voor het stellen van een kader ten behoeve van de kwaliteitseisen en hiervoor te maken kosten stellen wij beheerplannen op. Er zijn beheerplannen voor de volgende groepen voorzieningen:

- Wegen
- (Civiele) Kunstwerken
- Verkeersregelininstallaties
- Riolering
- Openbaar groen
- Bomen
- Tractie
- Gemeentelijke sportparken
- Gemeentelijke gebouwen
- Onderwijshuisvesting

Deels zijn deze beheerplannen gericht op regulier repeterend onderhoud en cyclische beheerprocessen, zoals voor het groenonderhoud, boombeheer en klein, dagelijks onderhoud aan wegen en gebouwenonderhoud. Andere plannen zijn meer gericht op vervanging en renovatie, zoals het Gemeentelijk Rioleringsplan en het wegenbeheersplan. Ten aanzien van deze plannen is de volgende specifieke informatie te geven:

Wegen, kunstwerken en verkeersinstallaties

Onderdeel wegen

Volgens de wet moet de gemeente zorgen voor een goede staat van onderhoud van het gemeentelijk wegennet. Daarom moet het wegennet aan minimale eisen voldoen. Hiervoor worden de gebruikelijke richtlijnen van het CROW (nationaal kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte) gehanteerd.

Het kwaliteitsniveau brengen we tweejaarlijks via visuele inspecties in kaart. De fysieke inspecties zijn in het najaar van 2016 weer uitgevoerd en in het wegenbeheersysteem verwerkt zodat we de meerjarenplanning voor wegen hebben kunnen actualiseren en op het beheerplan riolering en andere (beheer)activiteiten kunnen afstemmen.

In 2017 zijn voor het wegbeheer, naast reguliere onderhoudswerkzaamheden zoals overlagingen en herstratingen, de volgende projecten uitgevoerd:

- Burg. Huydecoperweg
- Gedeelte Lassuslaan
- Venuslaan
- Gedeelte Spechtlaan

Onderdeel civiele kunstwerken

De gemeente De Bilt heeft circa 25 kunstwerken zoals bruggen en viaducten. Het kwaliteitsniveau voor het onderhoud aan kunstwerken is gelijk aan het CROW-niveau 'basis'. Vanuit de regulier beschikbare budgetten worden hiertoe maatregelen getroffen. Wanneer instandhouding met onderhoudsmaatregelen niet meer mogelijk of realistisch is, dienen we tot vervanging over te gaan.

Onderdeel verkeersregelinstallaties

Het beheerplan verkeersregelinstallaties (VRI's) gaat over het doelmatig beheer en onderhoud van VRI's in het Biltse wegennetwerk. Onze gemeente heeft 13 verkeersregelinstallaties. De gemiddelde levensduur van een VRI is 15 jaar. De meeste VRI's zijn in de afgelopen jaren vervangen. In 2017 is de VRI Dr. Letteplein vervangen en is begonnen met vervanging van de VRI Soestdijkseweg Zuid/Holle Bilt. In de komende jaren bestaan de werkzaamheden voornamelijk uit het regulier onderhoud en schadeherstel.

Verkeersmaatregelen en verkeersvoorzieningen

In vervolg op de uitvoering van de corridorstudie eerste fase, hebben wij subsidie verkregen voor de tweede fase. De corridorstudie betreft een aanpak die er op is gericht de doorstroming, veiligheid en oversteekbaarheid van de Soestdijkseweg te bevorderen, zowel voor de auto, als ook voor de busverbinding met De Uithof en voor fietsers. Ook in deze tweede fase zijn maatregelen opgenomen als linksaf stroken en een busbaan. Het knelpunt van de fietsstromen en de fietsveiligheid op en rond de kruising Holle Bilt /Dorpsstraat met de Soestdijkseweg raakt direct aan de oversteekbaarheid en doorstroming van de Soestdijkseweg. De oplossing daarvoor is opgenomen in de aanpak via de corridorstudie en de uitvoeringssubsidie daarvoor. Het Verkeerscirculatieplan (VCP) De Bilt is in uitvoering.

Hiertoe is in deze begroting een bedrag opgenomen van 375.000,-- (na aftrek van subsidie bedraagt de netto-investering € 312.740) op basis van afschrijving van investeringen van maatschappelijk nut. Dit bedrag wordt aangewend om te voldoen aan de co-financiering die als voorwaarde is gesteld voor een gelijk bedrag aan regionale subsidie voor uitvoering van het VCP De Bilt.

Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)

Eén van de doelstelling van het beheerplan rioleringen is het doelmatig beheer en onderhoud van de (vuil)waterafvoer in de gemeente. Een groot deel van het rioolstelsel in onze gemeente is vlak na de tweede wereldoorlog aangelegd en loopt nu tegen het einde van de levensduur. Daarom zal veel riolering in de komende 10 à 20 jaar moeten worden vervangen. Het accent zal de komende jaren dan ook liggen op vervanging van verouderde riolering. Om kostendekkend te blijven zal in de komende jaren de rioolheffing stijgen om de nodige vervangingen in de komende jaren uit te kunnen voeren. Uiteraard proberen we deze stijging zo beperkt mogelijk te houden.

De Wet Gemeentelijke Watertaken regelt de zorgplicht voor afval-, hemel- en grondwaterbeheer. Het gemeentelijk beleid ligt vast in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP).

Eind 2015 is, via het vGRP 2016-2020, het beleid ten aanzien van waterbeheer voor een periode van 5 jaar opnieuw vastgesteld. In 2017 zijn daarop voor het rioolbeheer, naast reguliere onderhoudswerkzaamheden, de volgende projecten uitgevoerd:

- Vervanging riolering Aardelaan
- Vervanging riolering Lassuslaan
- Vervanging riolering Lathyrusstraar
- Vervanging riolering Leeuweriklaan
- Vervanging riolering Venuslaan

In het kader van duurzaamheid worden de volgende straten/gebieden het hemelwater afgekoppeld van het rioolstelsel:

- Aardelaan
- Deel Zonneplein

Openbaar groen

Het beheer en onderhoud van het openbaar groen is gebaseerd op het beeldkwaliteitsplan en vindt plaats volgens deze vastgestelde kwaliteitsniveaus.

Om ervoor te zorgen dat de gebieden langdurig binnen dat kwaliteitsniveau onderhouden kunnen houden, is het jaarlijks noodzakelijk dat er circa 1 hectare worden gerenoveerd. Voor deze renovaties wordt in het algemeen aangesloten op de geplande reconstructieprojecten in het kader van wegen- en rioleringenbeheer en ruimtelijke projecten.

In 2017 is op de volgende plekken nieuw groen aangelegd of groen gerenoveerd:

- Henrica van Erpweg
- Van Houtenweg
- Neptunuslaan
- Plutolaan
- Venuslaan
- Saturnuslaan
- Uranuslaan
- Huydecoperweg
- Toutenburg
- Cornelia de Rijcklaan
- Clara Peeterslaan

In totaal is circa 10.000 m² groen gerenoveerd, nieuw aangeplant of ingezaaid.

In 2017 hebben wij door capaciteitsproblemen niet alle renovatieprojecten kunnen realiseren.

In 2017 zijn met betrekking tot het onderhoud aan groen en bomen 1195 meldingen ontvangen. Van deze meldingen is 80% binnen de gestelde termijn afgehandeld (5 werkdagen).

De meldingen zijn als volgt over de 6 kernen verdeeld:

Bilthoven	935
De Bilt	121
Maartensdijk	92
Westbroek	7
Groenekan	21
Hollandsche Rading	19

In 2017 is de actie om restgroen te verkopen aan inwoners verder voortgezet. Het afgelopen jaar hebben 7 transacties plaatsgevonden waarbij 683 m² is verkocht voor een bedrag van in totaal € 96.025.

Tractie

Onderzocht wordt op welke wijze de buitendienst in de toekomst het beste kan worden gepositioneerd, welke taken daarbij horen en welke taken beter geheel of gedeeltelijk kunnen worden uitbesteed, zoals bijvoorbeeld gladheidbestrijding en begraafplaatstaken. Taken ten aanzien van de gladheidsbestrijding is reeds uitbesteed. Zodra hierover, in de loop van 2018, meer duidelijkheid ontstaat kunnen nadere keuzes worden gemaakt over het onderdeel 'tractie' en de daarmee gepaard gaande investeringen of juist het achterwege laten daarvan.

Gemeentelijke gebouwen

De gemeente heeft ongeveer 71 panden in beheer. Dit loopt uiteen van sportaccommodaties, sociaal-culturele voorzieningen tot dienstgebouwen. Daaronder zijn ook panden die hun oorspronkelijke functie hebben verloren, zoals een aantal onderwijsgebouwen. Deze panden worden tijdelijk beheerd in afwachting van nieuwe ontwikkelingen. Voor een tweetal van deze locaties (Van Everdingen school en Akothé) werken wij momenteel aan plannen voor herontwikkeling. Parallel daaraan ontwikkelen wij onze visie op het strategisch en efficiënt beheer van ons vastgoed, passend bij onze doelstellingen en bedrijfsvoering. Dit levert ons de kaders bij strategische keuzes ten aanzien van eigendom, beheer en exploitatie. In december 2017 hebben wij daartoe een portefeuillestrategie vastgesteld.

Sportparken

In 2014 is het beheerplan 'Gemeentelijke sportparken' geactualiseerd. Het beheerplan geeft voor de periode 2014-2025 inzicht in de manier waarop de gemeente de sportvelden onderhoudt. Het onderhoud aan de sportvelden is in belangrijke mate uitbesteed. Verder is in het beheerplan budget opgenomen voor groot onderhoud waaronder renovaties van velden en vervangen van bestaande velden. Voor de uitvoering hiervan wordt jaarlijks het sportaccommodatieprogramma vastgesteld door het college. In 2017 zijn de toplagen van 2 velden van SCHC vervangen. Verder is in 2017 overeenstemming bereikt met MMHC Voordaan over de gefaseerde overname van de vier velden. De fasering houdt in dat in 2017 veld 2 is overgenomen en vervangen door een nieuwe toplaat.

Onderwijshuisvesting

In 2015 zijn wij gestart met de Beleidsverkenning Integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP). Hierin wordt rekening gehouden met maatschappelijke vraagstukken binnen het sociaal en het ruimtelijk domein. Uitgangspunt daarbij was dat er een plan zou worden gerealiseerd onder verantwoordelijkheid van schoolbesturen, gemeente en maatschappelijke partners. Afspraken met de schoolbesturen rond de Biltse onderwijshuisvesting zijn daarin vastgelegd. Deze informatie zal worden gebruikt bij het opstellen van een IHP nieuwe stijl, die gepland staat voor 2020. Tot zo lang zal gebruik gemaakt worden van het geactualiseerde IHP dat in 2017 is voorbereid.

De onderwijshuisvestingsmiddelen ten behoeve van de uitbreiding, gedeeltelijke vervanging en gedeeltelijke renovatie van de gebouwen van Het Nieuwe Lyceum hebben wij doorgedecentraliseerd aan het bevoegd gezag van Het Nieuwe Lyceum. Deze doordecentralisatie legt de verantwoordelijkheid bij het schoolbestuur.

Vervangende nieuwbouw voor de Regenboog staat gepland. De voorbereidingen zijn afgerond en de aanbesteding van de werkzaamheden is gestart. Gelet op de overspannen bouwmarkt zal moeten blijken hoe de aanbesteding kan worden afgerond.

Nieuwbouw voor de Nijepoort is in 2017 gerealiseerd. De daadwerkelijke ingebruikname zal in januari 2018 plaatsvinden, waarmee een einde komt aan de zoektocht naar een nieuwe schoollocatie en -gebouw. Vanaf dat moment is de school gehuisvest in een gebouw dat voldoet aan de hedendaagse eisen en waarin zoveel mogelijk de wensen van de school zijn meegenomen.

Overzicht onderhoudsuitgaven 2017		
In 2017 zijn de volgende uitgaven gedaan ten laste van de onderhoudsvoorzieningen. De voorzieningen zijn toereikend voor toekomstige uitgaven.		
	Begroting 2017	Rekening 2017
Gebouwen		
Brandweercentrales	14.446	13.954
Gemeentehuis	5.045	1.014
Gemeentewerf	18.871	0
De Vierstee	9.365	11.498
Zwembad	17.879	10.974
Kinderboerderijen	2.663	382
Afvaldepot	5.337	0
Begraafplaatsen	3.070	637
Dorpshuis Westbroek	9.438	773
De Groene Daan	6.977	0
Peuterspeelzalen	9.938	0
Sporthal de Bilt	9.820	11.219
Sporthal Kees Boeke	9.762	22.679
Monumenten	5.004	5.271
IJsbaan	384	0
Woningen	9.517	0
Woonwagens	631	9.689
Overige gebouwen	40.318	44.083
	178.465	132.173
Wegen	300.000	317.295
Onderwijshuisvesting		
huisvestingsprogramma 2009 t/m 2014	0	7.066
Totaal onderhoudsuitgaven	478.465	456.534

4.4 Financiering

Inleiding

De paragraaf Financiering is een vast onderdeel van de begroting en rekening op grond van de Wet Financiering decentrale overheden (wet Fido). De paragraaf is, in samenhang met het treasury statuut, een belangrijk instrument voor het transparant maken, het sturen, beheersen en controleren van de financiële middelen. De wet Fido stelt een treasury statuut voor decentrale overheidslichamen verplicht. Het huidige treasury statuut is op 21 augustus 2008 vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders.

In het treasury statuut is geregeld dat nieuwe leningen en uitzettingen worden afgestemd op de liquiditeits planning. De afstemming op de liquiditeits planning beoogt bedragen slechts te lenen c.q. uit te zetten gedurende de periode dat zij daadwerkelijk nodig c.q. beschikbaar zijn. Hiermee worden de rentekosten zoveel mogelijk beperkt en de rentebaten geoptimaliseerd.

Rentevisie

Bij het ontstaan van een tijdelijk liquiditeitstekort is het goedkoper om een kortlopende geldlening aan te trekken. Daarom worden er pas langlopende geldleningen aangetrokken als de kasgeldlimiet gedurende drie opeenvolgende kwartalen wordt overschreden.

De langetermijnrente, gebaseerd op 10 jaar staatsleningen bedroeg eind 2017 0,53 procent. Hiermee blijft het lange termijn rentepercentage onder het huidige interne rentepercentage van 4%.

Ter voorkoming van een te risicovolle financieringspositie zijn wettelijk normen vastgelegd, uitgedrukt in de kasgeldlimiet en de risiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bepaalt het maximale bedrag aan kortlopende geldleningen dat een gemeente mag aantrekken. Het uitgangspunt voor de kasgeldlimiet is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten door een grens te stellen aan korte termijnfinanciering (< 1 jaar). Juist voor korte termijn financiering kan het renterisico aanzienlijk zijn. Indien blijkt dat de kasgeldlimiet gedurende een periode van drie opeenvolgende kwartalen wordt overschreden dient een deel van de kortlopende schuld te worden omgezet in een langlopende schuld. Wanneer de kortlopende rente lager is dan de rente voor langlopende geldleningen, zal uiteraard zoveel mogelijk met kortlopende geldleningen worden gewerkt.

De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van de jaarbegroting en geldt voor het hele jaar. De gemeente mag de kortlopende schuld niet verder laten oplopen dan 8,5% van de begrotingstotaal aan lasten voor bestemming. Voor 2017 betekent dit een limiet van € 7.501.464. De gemeente mag dus korte termijnfinanciering aantrekken tot dit bedrag. Eind november 2017 is een langlopende geldlening van € 12.500.000 aangetrokken.

OVERZICHT KASGELDLIMIET	1 ^e periode 2017	2 ^e periode 2017	3 ^e periode 2017	4 ^e periode 2017
Gemiddeld saldo	-9.741.498	-8.511.657	-7.082.408	-2.485.776
Kasgeldlimiet	7.501.464	7.501.464	7.501.464	7.501.464
Ruimte onder de kasgeldlimiet			419.055	5.015.688
Overschrijding van de kasgeldlimiet	-2.240.035	-1.010.193		

Rente risiconorm

Van renterisico is sprake indien er onzekerheid bestaat rond toekomstige renteniveaus. Deze situatie doet zich op de volgende momenten voor:

- Bij variabel rentende geldleningen;
- Indien een toekomstige financieringsbehoefte nog niet afgedekt is;
- Bij naderende renteaanpassingen van leningen.

Voor renterisico's is in de wet Fido eveneens een norm gesteld. Deze rente risiconorm stelt een limiet aan het risico over de lange termijnfinanciering (opgenomen leningen met een looptijd groter of gelijk aan 1 jaar). Het doel van deze norm is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten, welke consequenties kunnen hebben voor de financiële positie. Aldus bevordert de wet Fido een solide financieringswijze bij openbare lichamen. De norm stelt dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

De rente risiconorm 2017 bedroeg 20% van € 88.252.515 = € 17.650.503. Onderstaand een overzicht van het verloop van de rente risiconorm:

VERLOOP RENTE RISICONORM	2017
Te betalen aflossingen (a)	6.954.454
Totale lasten in de begroting	88.252.515
Vastgestelde percentage	20%
Renterisico norm (b)	17.650.503
Ruimte t.o.v. de norm (b – a)	10.696.049

Kredietrisico (leningen uitgezette gelden)

Naast bovengenoemd renterisico loopt onze gemeente ook kredietrisico op de door ons uitgeleende gelden en de door ons, aan plaatselijke verenigingen en instellingen gegarandeerde geldleningen. Per 31 december 2017 bedraagt het totaalbedrag aan uitgezette leningen € 66.000. Dit betreft de verstrekking van vier leningen.

Financiering (leningenportefeuille)

Het totaal van de aangetrokken geldleningen is ultimo 2017 € 78.429.454. In 2017 is aan reguliere aflossingen een bedrag van € 6.454.454 voldaan. Daarnaast is er een nieuwe geldlening tot een bedrag van € 12.500.000 met een looptijd van 10 jaar aangetrokken bij de BNG.

FINANCIERINGSTEKORT	01-01-2017	31-12-2017
Immateriële vaste activa	1.461.000	843.000
Materiële vaste activa	91.909.000	94.892.000
Financiële vaste activa	803.000	953.000
TOTAAL VASTE ACTIVA (A)	94.971.000	96.688.000
Reserves*	19.668.000	18.410.000
Voorzieningen	1.452.000	1.614.000
Langlopende geldleningen	72.883.907	78.429.000
TOTAAL VASTE PASSIVA (B)	94.003.907	98.453.000
SALDO FINANCIERING (A-/-B)	169.093	-1.765.000

*De hier genoemde reserves zijn inclusief het saldo van de jaarrekening

Relatiebeheer

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), is al verschillende jaren de huisbankier. De dienstverlening verloopt naar tevredenheid. Daarnaast zijn er rekening-courantverhoudingen met de ING en de Rabobank.

Kasbeheer

Het beleid van onze gemeente is dat vorderingen tijdig worden geïnd volgens een vaste procedure (gemeentelijke leidraad invordering). Zogenaamde dubieuze debiteuren beoordelen we op basis van een kosten/baten analyse en op juridische haalbaarheid waarna invordering via de gerechtsdeurwaarder plaatsvindt, dan wel de invordering oninbaar wordt verklaard. Voor de (dwang)invordering van belastingdebiteuren maken we sinds de samenwerking met Utrecht in het kader van de belastingen gebruik van de faciliteiten van de BghU. Voor de ingekomen facturen (crediteuren) streven wij ernaar om de facturen binnen 21 dagen te betalen.

Op basis daarvan is er in 2017 voor een bedrag van € 10.138 aan dubieuze debiteuren ten laste van de voorziening afgeboekt.

4.5 Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

In 2017 is het ontwerp voor de nieuwe organisatie verfijnd en vastgesteld door ons college. Met ingang van januari 2018 is het nieuwe ontwerp operationeel. De organisatie wordt primair ingericht naar het type klantcontact en vervolgens naar drie gebieden. Verbetering van dienstverlening en aansluiting bij de vragen uit de samenleving staan centraal in het organisatieontwerp. Naast de verfijning van het organisatieontwerp is in 2017 veel aandacht geschonken aan de organisatiecultuur. De "ongeschreven regels" in de organisatie zijn benoemd en op basis daarvan is met elkaar gesproken over gewenst gedrag en de weg daar naartoe. De inrichting van de nieuwe organisatie heeft in 2017 veel aandacht gevraagd. Om ruimte te creëren voor de plaatsing van medewerkers, zijn vacatures slechts zeer beperkt extern opengesteld. Eind 2017 Daarmee hebben wij een groot beroep gedaan op de inzet en flexibiliteit van de medewerkers. Naast de onzekerheid die een organisatieverandering onvermijdelijk met zich brengt, moest ook het eigen werk gewoon doorgaan en soms ook dat van vacante functies worden opgepakt. De medewerkers verdienen hiervoor een groot compliment! Het komende jaar moeten werkprocessen in de nieuwe structuur verder worden ingeregeld, waarmee we de eerste stappen zetten naar het "lonkend perspectief", zoals dat door de medewerkers is geformuleerd: "Wij zijn een professionele partner met hart voor de omgeving. Wij zijn een muurloze organisatie die samen met de partners de agenda bepaalt". Met deze ontwikkeling is de basis gelegd voor een toekomstbestendige organisatie.

Informatievoorziening en automatisering

Toekomstverkenning RID

De doelstelling van het samenwerkingsverband RID was en is het zorg dragen voor een adequate en betrouwbare ICT-omgeving voor de deelnemende organisaties. Door deze samenwerking kunnen de deelnemende organisaties de gewenste en noodzakelijke inspanningen delen en de risico's op het gebied van kwaliteit, kwetsbaarheid en de stijging van kosten beperken.

Tenminste de volgende trends zijn zichtbaar:

- Cloud- en SaaS-oplossingen, mobiel internet
- Data-gedreven sturing / dataficatie (gemeente als data-hub, smart cities, sensortechnologie)
- Schaarste gekwalificeerd en betaalbaar personeel

Om de RID op deze ontwikkelingen voor te bereiden is onderzoek verricht. Dit heeft geleid tot twee scenario's:

Scenario 1	Scenario 2
Ontwikkel door tot een excellente en vertrouwde leverancier van Infrastructuur of Platforms as a Service (evt. in de rol van regisseur). Dit scenario komt tegemoet aan de geuite wens Om applicaties en gegevens in eigen huis te houden, maar vergt mogelijk aanzienlijke herinvestering in hardware (mogelijk ogenschijnlijk duurder dan de markt als 'kale hosting' sec kan bieden).	Ontwikkel door (via een hybride overgangssituatie) tot een leverancier/regisseur van informatieoplossingen voor de eigenaren. Dit scenario ontzorgt de eigenaren maximaal, neemt uiteindelijk afscheid van harde infrastructuur, maar vergt een andere organisatie met heel andere diensten, functies en competenties bij de RID. Investering vindt in mensen plaats en niet in hardware.

In 2018 vindt besluitvorming plaats over het te kiezen toekomstscenario voor de RID. Beide keuzes brengen onvermijdelijk grote investeringen met zich mee. Daarbij zullen wij tevens onderzoeken of de gekozen juridische entiteit nog steeds de juiste is. Hierbij speelt onlosmakelijk de vraag of de huidige schaalgrootte toereikend is.

Applicatielandschap op orde

Bij de start van de RID is gekozen voor het samenvoegen van verschillende ICT-omgevingen en bijbehorende applicaties. Nu de RID is gemigreerd naar één infrastructuur worden de eerste stappen gezet om het aanwezige applicatielandschap te harmoniseren, te consolideren en door te ontwikkelen. Een belangrijke stimulans om het applicatielandschap op orde te brengen heeft te maken de verrekening van de kosten voor het daadwerkelijk gebruik. Het samenwerkingsverband streeft naar een zo efficiënt mogelijk beheer van de gehele applicatieportfolio. Kosten voor maatwerk worden bij de betreffende deelnemer in rekening gebracht.

De basis voor het op orde brengen van de applicaties is een onderzoek in 2017 over de I-samenwerking binnen de RID-deelnemers. Per gemeente is aan de hand van een standaardlijst met applicaties geïnventariseerd welke applicaties waarvoor worden gebruikt. Vervolgens is op basis van deze eerste inventarisatie een vergelijkend applicatielandschap in kaart gebracht, bestaande uit een front-, mid- en backoffice. Per domein/taakgebied zijn verschillen en overeenkomsten in beeld gebracht. Daarmee is de eerste basis gelegd voor een (applicatie)portfolio. Dit is een goed instrument om applicaties, ICT-projecten en infrastructuur RID-breed te besturen en te beheren uit oogpunt van:

- Complexiteit van de portfolio reduceren (bv licenties, dubbel beheer, koppelingen etc.);
- Risico's reduceren
- Dubbele functionaliteit wegnemen
- Performance verbeteren
- De (ondersteuning van de) kwaliteit van dienstverlening verbeteren
- Minder (meer)kosten voor licenties en beheer voorkomen.

Wanneer met een portfolio de 'basis op orde' is, ligt hiermee logischerwijs de basis voor goed contractbeheer en daarmee de ondersteuning van effectief contractmanagement.

Digitalisering dienstverlening en werkprocessen

In digitalisering van de dienstverlening en werkprocessen hebben wij in 2017 belangrijke stappen vooruitgezet. Na een Europese aanbesteding is een leverancier geselecteerd voor de inrichting van een zaakstelsel. Dit stelsel ondersteunt de digitale afhandeling van werkprocessen, inclusief de directe dienstverlening aan klanten. In februari 2018 worden de eerste processen omgezet naar dit stelsel en in mei 2018 volgt de rest. De implementatie van het nieuwe zaakstelsel is onderdeel van het project Zaakgericht werken. Hiermee komt de verantwoordelijkheid voor de afhandeling van een zaak van A tot Z nadrukkelijker bij de medewerker te liggen. Zaakgericht werken past daarmee naadloos in de organisatiefilosofie, die zijn weerslag heeft gekregen in het nieuwe organisatie-ontwerp.

Informatiebeveiliging en privacy

De Bilt is een informatie verwerkende organisatie, burgers en ketenpartners moeten er dan ook op kunnen vertrouwen dat de gemeente zorgvuldig met hun gegevens om gaat. Daarnaast is informatiebeveiliging essentieel voor de continuïteit van onze dienstverlening. Om deze redenen werkt De Bilt aan het implementeren en borgen van maatregelen op het gebied van informatieveiligheid. De maatregelen die worden getroffen dragen bij aan de beschikbaarheid, integriteit (juistheid, actualiteit en volledigheid) en vertrouwelijkheid van informatie.

Het afgelopen jaar is veel aandacht geschonken aan informatiebeveiliging en privacybescherming. Voor een betrouwbare overheid is zorgvuldige omgang met persoonsgegevens van onze inwoners een basisvoorwaarde. Sinds de decentralisatie van taken in het sociaal domein staat dit nog nadrukkelijker op de agenda. Daarnaast dwingt nieuwe wetgeving ons tot investeren in zorgvuldige procedures.

Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), is in 2016 de Wet Meldplicht Datalekken in werking getreden. Deze wet verplicht ons om onrechtmatige verspreiding van persoonsgebonden informatie te melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Dit kan hoge boetes tot gevolg hebben, naast de imagoschade die dergelijke incidenten met zich meebrengt. Op 25 mei 2018 moeten wij voldoen aan de eisen in de AVG. Dit betekent bijvoorbeeld dat wij een functionaris gegevensbescherming moeten aanstellen. In de Kadernota 2018 zijn extra middelen vrijgemaakt om aan de eisen van de wet te voldoen. Daarnaast zijn in het afgelopen jaar verschillende voorzieningen getroffen om te voldoen aan de Wet Meldplicht Datalekken. Een proces is ingericht en medewerkers zijn in verschillende sessies geïnformeerd en bewust gemaakt van het belang van informatiebeveiliging en privacybescherming. Dit heeft ertoe geleid dat in 2017 tien meldingen van (mogelijke) datalekken zijn gedaan. In drie gevallen heeft dat geleid tot een melding bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

In 2017 is besloten de coördinerende functie op het gebied van informatieveiligheid te regionaliseren. Dit betreft de rol van de CISO (Chief Information Security Officer). De regionalisering van deze functie komt onder meer voort uit een behoefte om kennis te borgen en kwetsbaarheid te verkleinen. Een ander doel is het boeken van efficiencywinst door de samenwerking. In oktober 2017 is het regionale CISO-team gestart, dit team werkt voor alle organisaties die deelnemen aan de RID. De Bilt heeft binnen dit team een vast aanspreekpunt die zichtbaar is in de organisatie en het lokale informatieveiligheidsoverleg voorziet.

Informatieveiligheid is geen eenmalige activiteit, maar een continu verbeterproces. In 2015 is er informatieveiligheidsbeleid vastgesteld, jaarlijks wordt er een informatieveiligheidsplan opgesteld waarin de te ondernemen activiteiten worden vastgelegd die het betreffende jaar worden opgepakt. Daarnaast

wordt er structureel aandacht besteed aan de bewustwording van de organisatie.

In 2017 is het verantwoordingsproces rondom informatieveiligheid gewijzigd. ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) is gestart. ENSIA heeft tot doel het ontwikkelen en implementeren van een zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). Onderdeel van ENSIA is de collegeverklaring informatieveiligheid, betreffende DigiD en Suwinet. Deze verklaring wordt getoetst door een onafhankelijke auditor en zal de gemeenteraad separaat, uiterlijk 15 juli 2018, ter kennis name ontvangen.

Personeelsformatie

De afgelopen jaren is de personeelsformatie van de gemeente gestaag afgenomen. In 2017 zien wij weer een stijging van de formatie. Die komt bijna geheel op het conto van de nieuwe taken in het sociaal domein. De vaste formatie is hiervoor met 6 formatieplaatsen uitgebreid. Overeenkomstig de Kadernota 2017 is de formatie voor communicatie uitgebreid met 1 fte. Deze functies zijn tijdelijk opengesteld voor twee of drie jaar, zodat flexibel kan worden ingespeeld op de veranderende behoefte. De bezuinigingstaakstelling op de bedrijfsvoering is gerealiseerd. De taakstelling is voor een groot deel gerealiseerd door vermindering van het management. Dit past in de organisatieontwikkeling, zoals hiervoor beschreven.

In onderstaande tabel is de formatie in 2017 afgezet tegen die van vorige jaren.

Afdeling	Normformatie (01-01-2016)	Normformatie (01-01-2017)	Normformatie (31-12-2017)	Bezetting (31-12-2017)
Griffie	2,48	2,48	2.48	2.48
Directie (incl. bedrijfsbureau en programmamanagers)	3,92	3,92	2.92	3.11
Concernstaf	54,53	53,82	55,32	50.82
Beleid en Strategie	25,53	25,31	26.37	24.38
Beheer openbare ruimte	83,37	82,17	81.17	59.31
Publiekszaken	50,37	56,15	53.76	51.02
SUBTOTAAL NORMFORMATIE	220,2	223,85	222.02	191.12
Formatie i.v.m. ondernemingsraad (vervangingsbudget)	2,2	2,2	2.2	
TOTAAL NORMFORMATIE	222,4	226,04	224,22	191.12

De bezetting per ultimo 2017 is belangrijk lager dan de formatie. Dit betekent dat er veel vacatures open stonden. Dit is voor een belangrijk deel te verklaren uit het besluit om terughoudend om te gaan met het invullen van vacatures, zodat ruimte ontstond voor de plaatsing van medewerkers in de nieuwe structuur. De keerzijde is dat hiermee grote druk op de organisatie ontstond. Waar nodig is hiervoor ingehuurd. Bij de voorjaars- en najaarsnota is voor inhuur extra budget beschikbaar gesteld. Dekking van de lasten van inhuur vindt daarnaast plaats uit de onderuitputting in het personeelskostenbudget door vacatures e.d.

De inhuur in 2017 is als volgt ingezet:

Categorie	Lasten
Interim-management	171.115
Inhuur personeel	847.727

Integriteit

In de toepassing van ons integriteitsbeleid hebben wij het afgelopen jaar de aandacht gelegd op een passende cultuur en daarop afgestemd gedrag die horen bij de ambtenaar anno 2017. Met de hele organisatie hebben wij het gedrag besproken en geoefend dat hoort bij integer handelen: actief aanspreken op en zelf ook aangesproken worden op het handelen. Deze cultuur en de gedragsafspraken zijn een concrete uitwerking van de regels die opgenomen zijn in de Gedragscode voor ambtenaren en extern medewerkers 2015.

Op het terrein van de bestuurlijke integriteit is door de burgemeester in samenspraak met het seniorenconvent een gedragscode voor volksvertegenwoordigers respectievelijk bestuurders voorbereid. Onderdeel hiervan is ook een protocol hoe te handelen bij (het vermoeden van) integriteitsschendingen.

4.6 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een financieel en/of bestuurlijk belang heeft. Deze partijen doen taken voor de gemeente, maar op enige afstand. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente.

Het BBV hanteert nu de volgende indeling:

1. Gemeenschappelijke regelingen
2. Vennootschappen en coöperaties
3. Stichtingen en verenigingen
4. Overige verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage	EV/VV	Soort	Risico
Afvalverwijdering Utrecht	€ 872.372	Geen	Gemeenschappelijke Regeling	Geen
Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst regio Utrecht (GGDrU)	€ 493.586 nwonerbijdrage	€ 2.634.907/ € 6.621.134	Gemeenschappelijke Regeling	Geen
Commissie milieuhygiëne voor het luchtvaartterrein Hilversum	Geen	Geen	Samenwerkings verband	Geen
Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI)	€ 14,3 miljoen	€ 124.475 / € 4.622.000	Gemeenschappelijke Regeling	Hoog
Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijngebied	€ 63.346	€ 625.083/ € 3.756.402	Gemeenschappelijke Regeling	Hoog
Vuilstortplaats Maarsbergen	Geen	Geen	Gemeenschappelijke Regeling	Geen
Omgevingsdienst Regio Utrecht	Op basis van afgenomen uren	€ 1.304.387/€4.236.808	Gemeenschappelijke Regeling	Geen
Recreatieschap Stichtse Groenlanden	€ 32.600	€ 5.895.000 / € 2.848.333	Gemeenschappelijke Regeling	Geen
Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen	€ 229.084	€ 108.970/€ 128.095	Stichting	Geen
Vitens N.V.	Geen	€ 489,1 miljoen/ € 1.249,2 miljoen	Vennootschap	Geen
Welstand en Monumenten Midden Nederland	Geen	€ 1.091.170/€ 240.716	Liquidatie per 1/1/2017	Geen
Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)	€ per inwoner	€ 65.548.000/ € 81.229.000	Vereniging	Geen
Stuurgroep Kromme Rijnlandschap	€ 4.800		Samenwerkings verband	Geen
Halt Regio Utrecht	€ 11.411	Geen	Stichting	Geen
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Geen	€ 4.953.000/ € 135.041.000	Vennootschap	Geen
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	€ 2.401.527	€ 6.915.000/ € 29.980.000	Gemeenschappelijke Regeling	Laag
Bureau Regionale Veiligheidsstrategie (RVS): regiovoorzieningen	€ 16.394	Eigen vermogen € 107.019 Geen vreemd vermogen	Stichting	Geen
BghU (Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht)	€ 796.000	€ 107.019/ € 3990.000	Gemeenschappelijke Regeling	Geen
Regionale ICT Dienst (RID)	€ 1.164.000	€ 243.000/€ 7.282.000	Gemeenschappelijke Regeling	Geen
Biga groep B.V.	Via RDWI	€ 6.811.677	Vennootschap	Laag

1. Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

- *Vestigingsplaats*
Soest
- *Doel*
Het doel van deze gemeenschappelijke regeling is het verzorgen van een doelmatige en verantwoorde uitvoering van het afvalstoffenbeleid van de gemeenten in de provincie Utrecht.
- *Programma*
9. Milieu
- *Deelnemende partijen*
Deelnemers zijn alle gemeenten binnen provincie Utrecht.
- *Publiek belang*
De regeling draagt zorg voor een adequate, reguliere en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde verwerking van de door de gemeenten ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen en de inzameling van glas, papier en karton.
- *Bestuurlijk belang*
De aangesloten gemeenten en de provincie Utrecht zijn vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling AVU.
Het algemeen bestuur bestaat één vertegenwoordiger per gemeente, te benoemen door de betreffende colleges van burgemeester en wethouders.
- *Financieel belang*
De AVU sluit contracten af met verwerkers voor het transport en de verwerking van diverse afvalstromen. De kosten van de taken worden bij de deelnemers in rekening gebracht. Alle in enig jaar gemaakte kosten worden in dat jaar verrekend met de deelnemende gemeenten. Op basis van de AVU-begroting 2017 bedroeg de totale bijdrage van onze gemeente € 872.372.
- *Risico's*
Alle in enig jaar gemaakte kosten worden aan de deelnemers doorberekend. De kans op tegenvallers is niet groot doordat de tarieven tot en met 2018 zijn vastgesteld.
- *Overige relevante gegevens*

Verbonden partij	ROVA	BV Afvaloverslag
Vestigingsplaats	Zwolle	Ede
Eigen vermogen 01-01-2015	€ 23.620.000	€ 18.000
Eigen vermogen 31-12-2015	€ 25.785.000	€ 18.000
Vreemd vermogen 01-01-2015	€ 54.517.000	€ 208.531
Vreemd vermogen 31-12-2015	€ 56.127.000	€ 222.453
Resultaat 2015	€ 6.819.000	€ 0

Bron: Begroting AVU 2018

2. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)

- *Vestigingsplaats*
Zeist
- *Doel*
Het openbaar lichaam heeft als doelstelling de belangenbehartiging van de deelnemers op het gebied van de openbare gezondheidszorg.
- *Programma*
11. Maatschappelijke Ondersteuning
- *Deelnemende partijen*
De gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vianen, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
- *Publiek belang*
De Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht behartigt zaken die van belang zijn voor de openbare gezondheidszorg. Het gaat daarbij om die onderdelen van de gezondheidszorg en het openbaar bestuur die zich richten op het voorkomen van ziekten (collectieve preventie) en de bescherming en bevordering van de gezondheidszorg van de gehele bevolking of groepen binnen de bevolking.
- *Bestuurlijk belang*
De gemeente is deelnemer in de Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht en heeft meervoudig stemrecht (3 stemmen).
- *Risico's*
Het weerstandsvermogen wordt beoordeeld als matig. De weerstandscapaciteit per 31-12-2016 is € 1.104.907,-. De benodigde weerstandscapaciteit is € 712.500,-.
- *Financieel belang*
De financiering van de GGDrU bestaat uit een inwonerbijdrage ter hoogte van € 493.586. De inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente. Voor het realiseren van een integrale jeugdgezondheidszorg heeft Vitras de taken jeugdgezondheidszorg 0 – 4 jarigen overgedragen aan GGDrU. De GGDrU voert nu de jeugdgezondheidszorg 0 – 19 jarigen uit. Dit is in de begroting verwerkt.
Eigen vermogen 31-12-2016 € 2.634.907,-
Vreemd vermogen 31-12-2015 € 6.621.134,- , bestaande uit: voorzieningen (€ 797.487,-), vaste schulden (€ 5.823.647,-).

3. Commissie milieuhygiëne voor het luchtvaartterrein Hilversum

- *Vestigingsplaats*
Haarlem
- *Doel*
Overleg te voeren en voorlichting te geven omtrent de milieuhygiëne rond het luchtvaartterrein Hilversum.
- *Programma*
9. Milieu
- *Deelnemende partijen*
Provincie Noord-Holland, Provincie Utrecht, de gemeenten De Bilt, Hilversum, Stichtse Vecht en Wijdemerem, Inspectie VROM en overige belanghebbenden.
- *Publiek belang*
De commissie voor Hilversum is geen 'gemeenschappelijke regeling', maar is een commissie ingesteld op basis van de Luchtvaartwet. Op basis van de ligging binnen een bepaalde straal moet de gemeente hieraan bestuurlijk deelnemen.
- *Bestuurlijk belang*
De gemeente De Bilt bestuurlijk vertegenwoordigd in de commissie.
- *Financieel belang*
Er is geen financieel belang.

4. Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI)

- Vestigingsplaats
Zeist
- Doel
Het zo bedrijfsmatig mogelijk (doen) uitvoeren van de taken van de deelnemende gemeentebesturen op de terreinen van werk en bijstand (incidenteel en periodiek), aanvullende regelingen en de Wet sociale werkvoorziening (WSW-oud). De Gemeenschappelijke Regeling Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (RDWI) richt zich daarbij zowel op een efficiënte bedrijfsvoering als op een klantgerichte - en effectieve dienstverlening. Inwoners met een bijstandsuitkering en met een indicatie voor sociale werkvoorziening worden begeleidt naar regulier werk op de arbeidsmarkt of bij de sociale werkvoorziening.
- Programma
12. Werk en inkomen
- Deelnemende partijen
De gemeenten: Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist.
- Publiek belang
De RDWI is de uitvoeringsorganisatie voor de taken op het terrein van werk en bijstand, schuldhulpverlening, inburgering van vluchtelingen en de aanvragen kinderopvang. De voor de sociale werkvoorziening geïndiceerde inwoners worden in principe gedetacheerd bij de BIGA groep BV als zijnde de regionale uitvoerder van de sociale werkvoorziening.
- Bestuurlijk belang
Met het raadsbesluit van 31 mei 2012 is sprake van de integratie van de gemeenschappelijke regelingen SWZ en RSD. In deze nieuwe GR RDWI is ook het stemrecht van de deelnemende gemeenten geregeld.
- Financieel belang
Alle deelnemende gemeente betalen volgens een verdeelsleutel naar rato bij aan de apparaatskosten van de RDWI. Ook wat betreft de uitvoeringskosten op grond van de Wet sociale werkvoorziening (oud-Wsw). De rijksbudgetten bedoeld voor bijstandsuitkeringen, re-integratie, kinderopvang en sociale werkvoorziening gaan een op een over naar de RDWI. Tekorten op het rijksbudget zijn gedeeltelijk voor risico van de gemeente.
- Risico's
Het aantal bijstandsuitkeringen blijft groeien. Een onzeker factor blijft of het rijksbudget voldoende is om de kosten aan bijstandsuitkeringen te dekken. De komst van de Participatiewet per 2015 ging gepaard met bezuinigingen en een verplichte afbouw van oud-WSW.
- Beleidsvoornemens
Er is sprake van een integrale aanpak voor werkzoekenden (inclusief de statushouders). Vooral met hulp van de werkgevers.
- Overige relevante gegevens
De deelnemende gemeenten aan de RDWI zijn op grond van in 2016 genomen raadsbesluiten voor de komende jaren aandeelhouders van de sociale werkvoorziening BIGA Groep BV.
Eigen vermogen 31-12-2016 € 124.475
Vreemd vermogen 31-12-2016 € 4.622.000

5. Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijngebied

- *Vestigingsplaats*
Utrecht
- *Doel*
Deze gemeenschappelijke regeling is ingesteld ter behartiging van het belang van de deelnemers bij de intergemeentelijke openluchtrecreatie en de bescherming van natuur en landschap.
- *Programma*
13. Kunst, cultuur en cultuurhistorische waarden
- *Deelnemende partijen*
Gemeenten Amersfoort, Bunnik, De Bilt, Leusden, Renswoude, Rheden, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woudenberg, Wijk bij Duurstede en Zeist en de Provincie Utrecht.
- *Publiek belang*
Door bundeling van de bevoegdheden kan samenhangend beleid worden bepaald en uitvoering worden gegeven aan onder andere de aanleg en verbetering van recreatieve voorzieningen, het in stand houden en verbeteren van natuur- en landschapsschoon. Hierdoor worden voor de bewoners en bezoekers van het werkgebied, meer en betere mogelijkheden geboden voor recreatie. In 2014 is besloten over te gaan tot opheffing van dit recreatieschap per 01-01-2018. Daar wordt in deze begroting ook naartoe gewerkt. De begroting staat in het teken van de overdracht van voorzieningen, het zoeken naar rechtsopvolgers en het afbouwen van de samenwerking. Dit is in lijn met de door het AB van het recreatieschap UHVK genomen besluiten tot opheffing.
- *Bestuurlijk belang*
De gemeente De Bilt is deelnemer in de gemeenschappelijke regeling.
- *Financieel belang*
De bijdrage van onze gemeente is het aantal inwoners van de voormalige gemeente De Bilt op 1 januari van het betreffende jaar. De bijdrage van De Bilt in 2017 bedraagt € 63.346.
Eigen vermogen 31-12-2016 € 625.083
Vreemd vermogen 31-12-2016 € 3.756.402

6. Vuilstortplaats Maarsbergen

- *Vestigingsplaats*
Maarn
- *Doel*
Met deze gemeenschappelijke regeling worden de belangen behartigd van de deelnemende gemeenten, die bestaan uit het voorkomen en zoveel mogelijk beperken van schadelijke effecten op het fysieke milieu ter plaatse en in de omgeving van de gesloten stortplaats te Maarsbergen.
- *Programma*
9. Milieu
- *Deelnemende partijen*
De gemeenten Bunnik, De Bilt, Renswoude, Veenendaal, Wijk bij Duurstede, Utrechtse Heuvelrug en Zeist.
- *Publiek belang*
Het zoveel mogelijk voorkomen van schade aan het milieu.
- *Bestuurlijk belang*
De gemeenschappelijke regeling is per 31 december 2007 geliquideerd. Met de provincie Utrecht is een overeenkomst aangegaan die voorziet in het beheer en onderhoud van de vuilstortplaats tot 2037. Op dat moment eindigt de nazorgverplichting in verband met het milieu.
- *Financieel belang*
Er is geen financieel belang.

7. Omgevingsdienst Regio Utrecht

- *Vestigingsplaats*
Utrecht
- *Doel*
De Odru werkt samen met de gemeenten aan een veilige, duurzame en gezonde fysieke leefomgeving voor inwoners en bedrijven. Dit wordt op een maatschappelijk bewuste manier gedaan. Dit wordt gedaan met een breed scala aan producten en diensten op het terrein van o.a. bodem, bouw- en woningtoezicht, vergunningen en meldingen, geluid en lucht, klimaat, energie en duurzaamheid, natuur- en milieueducatie, ruimtelijke ordening en toezicht en handhaving.
- *Programma*
11. Milieu
- *Deelnemende partijen*
De gemeenten: Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, IJsselstein, Montfoort, Oudewater, Utrechtse Heuvelrug, Renswoude, Rhenen, Veenendaal, Stichtse Vecht, Vianen, Woerden, Wijk bij Duurstede, Zeist.
- *Publiek belang*
Uitvoeren van omgevings- en milieutaken namens gemeenten op een efficiënte en deskundige wijze.
- *Bestuurlijk belang*
De gemeente is vertegenwoordigd in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling.
- *Financieel belang*
Ook in 2017 zal voor de uitvoering van verschillende taken op het vlak van milieu c.a. een beroep worden gedaan op de diensten van de ODRU. Daarvoor geldt een standaard uurtarief van € 84,25,- en een uurtarief van € 92,70,- voor aanvullende opdrachten. Voor de uitvoering van taken is een Dienstverleningsovereenkomst (voor onbepaalde tijd) gesloten.

Eigen vermogen: (31-12-2016) € 1.304.387

Vreemd vermogen: (31-12-2016) € 4.236.808

Realisatie (31-12-2016) € 13.264.295

8. Recreatieschap Stichtse Groenlanden

- *Vestigingsplaats*
Utrecht
- *Doel*
Deze gemeenschappelijke regeling is ingesteld ter behartiging van het belang van de deelnemers bij de intergemeentelijke openlucht recreatie en de bescherming van natuur en landschap.
- *Programma*
13. Kunst, cultuur en cultuurhistorische waarden
- *Deelnemende partijen*
De gemeenten De Bilt, Houten, Lopik, Stichtse Vecht, Nieuwegein, Utrecht, Woerden en IJsselstein, alsmede de Provincie Utrecht.
- *Publiek belang*
Door bundeling van de bevoegdheden kan samenhangend beleid worden bepaald en uitvoering worden gegeven aan onder andere de aanleg en verbetering van recreatieve voorzieningen, het in stand houden en verbeteren van natuur- en landschapsschoon. Hierdoor worden voor de bewoners en bezoekers van het werkgebied, meer en betere mogelijkheden geboden voor recreatie.
- *Bestuurlijk belang*
Gemeente De Bilt is deelnemer in de gemeenschappelijke regeling.
- *Financieel belang*
De bijdrage van onze gemeente is gebaseerd op het aantal inwoners van de voormalige gemeente Maartensdijk op 1 januari van het betreffende jaar. De bijdrage van De Bilt in 2017 bedraagt € 32.600.
Eigen vermogen 31-12-2016 € 5.895.000
Vreemd vermogen 31-12-2016 € 2.848.333

9. Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen

- *Vestigingsplaats*
Breukelen
- *Doel*
Het beheren en beschikbaar stellen van de archieven van haar leden. Daarnaast voert het Regionaal Historisch Centrum (RHC) het wettelijke archieftoezicht uit op het gemeentelijke informatiebeheer.
- *Programma*
13. Kunst, cultuur en cultuurhistorische waarden.
- *Deelnemende partijen*
De gemeenten De Bilt, De Ronde Venen, Stichtse Vecht en Weesp
- *Publiek belang*
Het RHC Vecht en Venen adviseert en voert haar wettelijke toezichtstaak uit betreffende de documentaire informatiehuishouding van de deelnemende gemeentelijke organisaties. Daarnaast is het RHC Vecht en Venen ook verantwoordelijk voor het toezicht bij gemeenschappelijke regelingen die binnen de regio vallen.
Het RHC Vecht en Venen beheert voor zijn leden de archieven van 20 jaar en ouder. Een belangrijk onderdeel van de wettelijke taak is het beschikbaar stellen van archiefmateriaal voor onderzoek, zowel voor het publiek als voor de ambtenaren van de aangesloten leden. Daarnaast bewaart het RHC Vecht en Venen ook archieven van particuliere personen en instellingen om zo haar rol als bewaker van het (meest papieren) culturele erfgoed waar te maken.
- *Bestuurlijk belang*
De gemeente neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling.
- *Financieel belang*
De gemeentelijke bijdrage is samengesteld uit:
 - een bijdrage op grond van het aantal strekkende meters archieven van de aangesloten gemeenten in beheer bij het RHC Vecht en Venen;
 - een bijdrage op grond van het aantal inwoners van de gemeente;
 - een bijdrage op grond van noodzakelijke af te nemen extra diensten van het RHC Vecht en Venen.De bijdrage in 2017 (inclusief project opschonen archief) bedroeg € 229.084,23 (incl BTW).
Eigen vermogen 31-12-2017: € 108.970
Vreemd vermogen 31-12-2017: € 128.095

10. Vitens N.V.

- *Vestigingsplaats*
Utrecht
- *Doel*
Exploitatie van een drinkwaterbedrijf.
- *Programma*
Algemene dekkingsmiddelen
- *Deelnemende partijen*
Provincies en gemeenten in het voorzieningengebied van Vitens.
- *Publiek belang*
Doel van Vitens is het uitoefenen en in stand houden van een publiek (drink)waterbedrijf (waaronder winning, productie, transport en distributie van water).
- *Bestuurlijk belang*
De gemeenten en provincies in het voorzieningsgebied van Vitens zijn de publieke aandeelhouders. Zij hebben geen directe bemoeienis met de dagelijkse gang van zaken binnen het bedrijf. Het belang van De Bilt in Vitens is 0,834%.
- *Financieel belang*

Eigen Vermogen:

- Het eigen vermogen per 31 december 2016 bedraagt € 489,1 miljoen bedragen;
- Het eigen vermogen per 31 december 2017 zal naar verwachting € 524,5 miljoen bedragen.

Vreemd Vermogen:

- Het vreemd vermogen per 31 december 2016 bedraagt € 1.249,2 miljoen bedragen;
- Het vreemd vermogen per 31 december 2017 zal naar verwachting € 1.198 miljoen bedragen.

Resultaat:

- Het netto resultaat 2017 bedraagt € 47,7 miljoen;
- Het dividend over boekjaar 2017 (uitbetaald in 2018) bedraagt € 19,1 miljoen;
- Het dividend per aandeel over boekjaar 2017 bedraagt € 3,30;
- Solvabiliteit per 31 december 2017 bedraagt 30,9% (per 31 december 2016: 28,1%);

Wij hebben 41.879 Vitens aandelen. Het dividend voor 2017 bedraagt € 138.000. Het waardeverschil dat naar aanleiding van de fusie met Hydron ontstond, is gecompenseerd met een (achtergestelde) geldlening die Vitens in 15 jaren aflost tegen vergoeding van een verhoogd rentepercentage. De rente over 2017 is € 5.317.

11. Welstand en Monumenten Midden Nederland

- *Vestigingsplaats*
Bunnik
- *Doel*
Het bevorderen van de bouwkundige, monumentale en landschappelijke schoonheid
- *Programma*
13. Kunst, cultuur en cultuurhistorische waarden
- *Deelnemende partijen*
De gemeenten: Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rheden, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
- *Publiek belang*
Welstand en Monumenten Midden Nederland gaf uitvoering aan adviestaken ingevolge de wet algemene bepaling omgevingsrecht
- *Bestuurlijk belang*
De gemeente nam deel in deze gemeenschappelijke regeling die met ingang van 1 januari 2017 is beëindigd.
- *Financieel belang*
De WMMN bracht tot 1 januari 2017 voor uitgebrachte adviezen een tarief aan de betreffende gemeente in rekening. De gemeente brengt die kosten normaliter in rekening aan de uiteindelijke aanvrager van de vergunning. Indien de baten van de WMMN meer bedroegen dan de lasten, werd het verschil gereserveerd
Eind 2013 heeft een meerderheid van de raden van de deelnemende gemeente besloten deze Gemeenschappelijk Regeling per 1 januari 2017 op te heffen onder instemming van het Liquidatieplan van 4-10-2013. De werkzaamheden en medewerkers zijn ondergebracht in de nieuw opgerichte stichting MooiSticht. De gemeente heeft een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met deze nieuwe stichting.
Van de gemeente Zeist, handelend als vereffenaar van de gemeenschappelijke regeling, hebben wij de jaarstukken 2016, tevens liquidatierekening van de WMMN ontvangen. De jaarstukken zijn voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. Uit de stukken blijkt dat wij een bedrag van € 50.460,99 tegemoet kunnen zien als ons aandeel in de liquidatie. Medio 2017 is dit uitbetaald aan de gemeente.
Eigen vermogen 31-12-2016: € 1.091.170
Vreemd vermogen 31-12-2016: € 240.716

12. Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

- *Vestigingsplaats*
Den Haag
- *Doel*
Het collectief en individueel bijstaan van haar leden bij het vervullen van haar bestuurstaken.
- *Programma*
1. Bestuurlijke aangelegenheden.
- *Deelnemende partijen*
Vrijwel alle Nederlandse gemeenten.
- *Publiek belang*
De gemeente is lid van de vereniging die als doel heeft de leden collectief en individueel bij te staan bij het vervullen van hun bestuurstaken. Ook vertegenwoordigt de vereniging de gemeentelijke werkgevers (College voor Arbeidszaken) in de onderhandelingen met werknemersorganisaties over arbeidsvoorwaarden. Binnen de vereniging bestaan provinciale afdelingen, die als regionaal bestuurlijk overlegplatform functioneren.
- *Bestuurlijk belang*
De gemeente heeft als lid stemrecht in de algemene ledenvergadering.
- *Financieel belang*
De jaarlijkse bijdrage voor de VNG wordt bepaald tijdens de ledenvergadering. Het bedrag voor 2017 is € 66.485,12 (incl BTW). De contributie voor VNG afdeling Utrecht bedraagt voor 2017 € 6.356.
Eigen vermogen 31-12-2016: € 65.548.000
Vreemd vermogen 31-12-2016: € 81.229.000

13. Stuurgroep Kromme Rijnlandschap

- *Vestigingsplaats*
Bunnik
- *Doel*
Het beheer en ontwikkelen van kleinschalige landschapselementen.
- *Programma*
8. Beheer openbare ruimte
- *Deelnemende gemeenten*
De gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist.
- *Publiek belang*
Deze samenwerking richt zich op het verbeteren van natuur en landschap in het gebied van de Kromme Rijn. Zij doet dit onder andere door het maken van plannen voor de aanleg van paden, erf- en laanbeplantingen, de aanleg en onderhoud van landschapselementen en het aanvragen van verschillende subsidiemogelijkheden.
- *Bestuurlijk belang*
De gemeente De Bilt is één van de deelnemers aan de stuurgroep (geen formele structuur).
- *Financieel belang*
De gemeente betaalt een beperkte bijdrage in de algemene kosten van deze samenwerking en geen bijdrage in de kosten van de coördinator. Onze bijdrage voor 2017 bedroeg € 4.800.

14. Halt Regio Utrecht

- *Vestigingsplaats*
Utrecht
- *Doel*
Halt levert een bijdrage aan de preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit. Daarnaast is Halt actief op het gebied van advisering, voorlichting en de ontwikkeling en uitvoering van preventieprojecten.
- *Programma*
3. Openbare veiligheid
- *Deelnemende partijen*
Alle gemeenten binnen de provincie Utrecht.
- *Publiek belang*
Het Alternatief (HALT) wil jongeren die een overtreding/lichte vergrijpen begaan (bijv. te vroeg vuurwerk afsteken, vandalisme) door middel van een alternatieve straf 'behoeden' voor een aantekening in het strafregister.
- *Bestuurlijk belang*
In het bestuur van HALT Utrecht is één van de burgemeesters van de deelnemende gemeente vertegenwoordigd.
- *Financieel belang*
Hoewel de afdoening van een HALT-straf een justitiële maatregel is zien gemeenten hun overlastbezorgers concreet gestraft en plukken zij mede de vruchten van de straf.
De bijdrage van de gemeente De Bilt bedraagt € 11.411 in 2017.

15. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

- *Vestigingsplaats*
Den Haag
- *Doel*
Het aanbieden van financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang, tegen zo laag mogelijke kosten.
- *Programma*
Algemene dekkingsmiddelen
- *Deelnemende partijen*
De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap.
- *Publiek belang*
De BNG draagt door gespecialiseerde dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burgers. De BNG is de huisbankier van gemeente De Bilt.
- *Bestuurlijk belang*
De gemeente is aandeelhouder en heeft hierdoor stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
- *Financieel belang*
Eigen Vermogen BNG:
 - Het eigen vermogen per 31 december 2017 bedroeg € 4.953 miljoenVreemd Vermogen BNG:
 - Het vreemd vermogen per 31 december 2017 bedroeg € 135.041 miljoenResultaat 2017 BNG:
 - Over 2017 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 393 miljoen (2016: € 369 miljoen).De gemeente bezit 218.673 aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel. Afhankelijk van de winstgevendheid van de BNG wordt aan de aandeelhouders jaarlijks dividend uitgekeerd.

16. Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

- *Vestigingsplaats*
Utrecht
- *Doel*
Het doel van de veiligheidsregio is burgers beter te beschermen tegen risico's en beoogt een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en versterking van bestuurlijke en operationele slagkracht onder één regionale bestuurlijke regie.
- *Programma*
3. Openbare veiligheid
- *Deelnemende partijen*
Alle Utrechtse gemeenten.
- *Publiek belang*
De Veiligheidsregio dient het algemene veiligheidsbelang van alle inwoners van de provincie. De regeling richt zich op het grootschalig optreden van brandweer en de grootschalige inzet van medische zorg bij branden/incidenten/calamiteiten en rampen. De veiligheidsregio's zijn bij Wet geformaliseerd (Wet Veiligheidsregio's).
- *Bestuurlijk belang*
De Veiligheidsregio wordt door het algemeen bestuur (AB VRU) geleid. In het AB VRU hebben alleen de burgemeesters zitting. Uit het AB wordt een dagelijks bestuur gekozen.
- *Financieel belang*
De Veiligheidsregio ontvangt bijdragen van de Rijksoverheid en bijdragen van de deelnemende gemeenten. In 2017 was de werkelijke bijdrage van De Bilt € 2.401.527. Het eigen vermogen van de VRU is ultimo 2017 € 6.915.000 en het vreemd vermogen € 29.980.000.

17. Bureau Regionale Veiligheidsstrategie (RVS): regiovoorzieningen

- *Vestigingsplaats*
Utrecht
- *Doel*
Het doel van het Bureau RVS is het professionaliseren van de ketensamenwerking om daarmee de ketenpartners (OM, politie en gemeenten) op het terrein van sociale veiligheid te mobiliseren, te activeren en te ondersteunen bij het integraal uitvoering geven aan de aanpak van geprioriteerde veiligheidsthema's op lokaal en bovenlokaal niveau.
- *Programma*
3. Openbare veiligheid
- *Deelnemende partijen*
Alle Utrechtse gemeenten.
- *Publiek belang*
Bureau RVS versterkt de uitvoering van de Regionale Veiligheidsstrategie, door gemeenten en alle andere veiligheidspartners te inspireren en ondersteunen bij diverse veiligheidsprojecten. Voorbeelden hiervan zijn de aanpak van overlastgevende hanggroepen en woninginbraak. Het doel van deze inspanningen is om de subjectieve- en objectieve veiligheid in de regio en in De Bilt te vergroten.
- *Bestuurlijk belang*
In het bestuur van HALT Utrecht is één van de burgemeesters van de deelnemende gemeente vertegenwoordigd.
- *Financieel belang*
De financiële bundeling Gemeentelijke bijdrage aan Burgernet, RIEC-MN, het Veiligheidshuis, nazorg ex-gedetineerde en RVS Midden-Nederland is gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente. Dit betekent voor de gemeente De Bilt een jaarlijkse bijdrage van € 16.394. RVS heeft een eigen vermogen van € 107.019 per 31-12-2016 . Er is geen vreemd vermogen.

18. BghU (Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht)

- *Vestigingsplaats*
Utrecht
- *Doel*
De behartiging van het belang van het goed en doelmatig verrichten van uitvoerende taken op het gebied van gemeentelijke belastingen en de wet WOZ.
- *Programma*
Algemene dekkingsmiddelen
- *Deelnemende partijen*
De gemeente Utrecht, de gemeente De Bilt, de gemeente Bunnik, de gemeente Houten, de gemeente Lopik, de gemeente Nieuwegein, de gemeente Zeist en Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden.
- *Publiek belang*
Met deze gemeenschappelijke regeling wordt beoogd de continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening aan de burger te waarborgen.
- *Bestuurlijk belang*
De gemeente De Bilt is een van de drie partijen in deze gemeenschappelijke regeling.
- *Financieel belang*
Op grond van de dienstverleningsovereenkomst brengt de BghU de kosten voor de uitvoering WOZ en heffing en invordering van gemeentelijke belastingen in rekening bij de gemeente De Bilt. De bijdrage voor 2017 was € 796.000. Eigen vermogen van de BghU is per 31-12-2017 € 566.001. Het vreemd vermogen is € 3.990.000.

19. Regionale ICT Dienst (RID)

- *Vestigingsplaats*
Soesterberg
- *Doel*
Het openbaar lichaam is ingesteld met als doel het uitvoeren van taken die zien op het garanderen van de continuïteit en kwalitatief adequate dienstverlening op het terrein van ICT en de hiervoor benodigde middelen, waaronder soft- en hardware voor de deelnemers aan de RID.
- *Programma*
Algemene dekkingsmiddelen
- *Deelnemende partijen*
Gemeente Baarn, Gemeente Bunnik, Gemeente De Bilt, Gemeente Soest, Gemeente Utrechtse Heuvelrug; Gemeente Wijk bij Duurstede en de Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI)
- *Publiek belang*
Met deze gemeenschappelijke regeling wordt beoogd de continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening aan de burger te waarborgen.
- *Bestuurlijk belang*
De gemeente De Bilt is een van de zes partijen in deze gemeenschappelijke regeling.
- *Financieel belang*
Eigen Vermogen RID:
 - Het eigen vermogen op 31 december 2017 bedraagt € 243.000Vreemd Vermogen RID:
 - Het vreemd vermogen per 31 december 2017 is € 7.483.000
 - Het resultaat voor 2017 is € 184.000 (positief).
 - De bijdrage voor 2017 was € 1.164.000.

20. BIGA groep b.v.

- *Vestigingsplaats*
Zeist
- *Doel*
Begeleidt mensen met afstand tot de arbeidsmarkt naar gepast werk
- *Programma*
12 Werk en Inkomen
- *Deelnemende partijen*
De gemeenten; Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist
- *Publiek belang*
Regionale uitvoerder van de sociale werkvoorziening
- *Bestuurlijk belang*
Op 22 december 2015 zijn de vijf gemeenten met de aandeelhouders de definitieve koopovereenkomst overeengekomen. In de raadsvergadering van 17 december 2015 heeft de raad ingestemd met de koopovereenkomst die op de 22ste is ondertekend.
- *Financieel belang* .
De BIGA Groep BV heeft een contract afgesloten met de RDWI om alle inwoners met een sw-indicatie te begeleiden en passend werk aan te bieden. De BIGA Groep BV heeft veel contracten afgesloten met meerdere (publieke) bedrijven in de regio. Daarnaast heeft zij schoonmaakcontracten voor een deel van de gemeentebouwen van de vijf gemeenten, contracten voor reiniging en onderhoud van het openbaar groen en de openbare begraafplaatsen. Hierdoor is de BIGA enerzijds in staat om inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt passend werk aan te bieden en anderzijds geeft de gemeente invulling aan haar sociaal werkgeverschap.

Eigen vermogen	31-12- 2016	31-12- 2015
Gestort en opgevraagd kapitaal	€ 18.000	€ 18.000
Reserves	€ 5.281.009	€ 4.226.673
Nog te bestemmen resultaat	€ 1.512.668	€ 1.054.336
Totaal	€ 6.811.677	€ 5.299.009

Bron: Jaarrekening 2016 BIGA Groep BV.

- *Risico's*
 1. Ondernemersrisico:
 - a. door verlies van één of meerdere (grote) contracten bij (publieke) bedrijven komt de winstmarge van de BIGA onder druk;
 - b. onvoldoende instroom van nieuwe medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt waardoor de huidige contracten niet met eigen medewerkers kunnen worden nagekomen.
 2. Subsidierisico:
 - a. de afname van de Rijkssubsidie op sw-medewerkers wordt door de gemeenten volledig doorbelast aan de BIGA waardoor de winstmarge van de BIGA onder druk komt;
 - b. het wegvallen van de huisvestingssubsidie zet de winstmarge van de BIGA onder druk.
- *Overige relevante gegevens*

4.7 Grondbeleid

In 2013 is binnen de destijds geldende marktomstandigheden en gebeurtenissen in het gemeentelijk 'vastgoedland' een bewuste keuze gemaakt voor de variant 'actief als het moet en faciliterend als het kan'. Ook wel aangeduid met 'situationeel grondbeleid'. Per situatie en per dossier bestaat de vrijheid om te kiezen voor de meest optimale route om een daartoe geformuleerd doel te bereiken. Grondbeleid is geen doel op zich, maar ondersteunend en dienend aan andere integraal vormgegeven beleidsdoelen. Veelal ruimtelijk beleid, maar ook beleidsdoelen vanuit een andere invalshoek zoals mobiliteit, financiële en economische zaken worden vanuit grondbeleid ondersteund.

Grondpolitiek gaat over de door de gemeenteraad te maken strategische beleidskeuzes. De bron voor die strategische beleidskeuzes zijn benoemd in de Structuurvisie 2012. De invulling en uitvoering daarvan is niet nader geduid. Meer participatie en transparante uitvoering kan bij strategische beleidskeuzes op het gebied van grondpolitiek contraproductief werken. Een protocol hoe hiermee om te gaan kan enig houvast bieden.

In deze paragraaf wordt elk jaar gememoreerd welke bijdrage vanuit grondbeleid is geleverd aan de gestelde doelen. Zoals gezegd zijn het geen solitaire grondbeleidsdoelen, maar afgeleid van elders in deze begroting beschreven doelstellingen.

Het grondbeleid van de gemeente De Bilt

Algemeen

Grondbeleid is geen doel op zich, maar is een middel om andere beleidsdoelen te realiseren. Wettelijke grondbeleidsinstrumenten zoals vestiging voorkeursrechten en onteigening, staan tot onze beschikking. Inzet van die instrumenten is niet vrijblijvend. Het vraagt een helder en breed gedragen afweging van het algemeen belang versus het individuele belang.

Gelet op de precaire situatie van de afgelopen jaren, resulterend in een 'moeizame en risicovolle' vastgoedmarkt, is in 2013 gekozen voor een terughoudende rol van de gemeente in het grondbeleid. Het herstel van de economie en de vastgoedmarkt is in 2017 ingezet en de woningmarkt trekt aan. Als deze trend zich in de nu komende periode voortzet, dan leidt dat tot stijging van grond- en vastgoedprijzen. Dit heeft een positief effect op de financiële haalbaarheid van projecten en particuliere initiatieven en maakt gerichte inzet van actief grondbeleid vanuit de gemeente weer nadrukkelijker onderdeel van te maken afwegingen.

Door het gebrek aan een vrije markt voor sociale woningbouw, grootschalige infraprojecten of bijvoorbeeld huisvesting van maatschappelijke instellingen, wordt het realiseren van deze doelen een nadrukkelijke verantwoordelijkheid van de overheid. Met de inzet van de grondbeleidsinstrumenten kan de gemeente ervoor zorgen dat ze niet hoeft te concurreren met kapitaalkrachtige marktpartijen. Gestreefd wordt naar een doelmatige besteding van de schaarse middelen.

Operationele doelstellingen

Visie op het grondbeleid in relatie tot de programma's

Een grove tweedeling in uitvoering van grondbeleid leidt tot een regisserend (actief) grondbeleid met eigen grondexploitaties en een faciliterend grondbeleid met wettelijke kostenverhaal voor de vele particuliere initiatieven.

Van actief grondbeleid is al sprake als gemeentelijk vastgoed wordt ingezet als middel om realisatie van sociale woningbouw mogelijk te maken. Projecten rondom het HF Wittecentrum of de samenwerking met SSW in het Tuinstraatkwartier waar in 2017 aan is gewerkt zijn daar voorbeelden van. Ook verwerving van grond langs de Soestdijkseweg voor verbreding en herprofilering ten behoeve van de doorstroming is een illustratief project vanuit Mobiliteit waar in 2017 actief grondbeleid is ingezet.

Als realisatie van beleidsdoelen een marktaangelegenheid is en realisatie kan worden overgelaten aan marktpartijen, dan ligt de nadruk op onze publiekrechtelijke taak en is een faciliterende handelwijze toepasselijker.

De wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd

Door het aantrekken van de vastgoedmarkt en stijging van grondprijzen, is de inzet van het publiekrechtelijke instrumentarium zoals Onteigeningswet en Wet voorkeursrecht Gemeenten nodig. Voordat daartoe wordt overgegaan moet 'het nut en de noodzaak' aangetoond worden via ruimtelijke procedures.

Huidige exploitaties / projecten

Bij vier projecten is in 2017 sprake van een lopende (grond)exploitatie. Het betreft:

1. Bedrijvenpark Larenstein
2. centrumplan Bilthoven, bestaande uit
 - a. Emmaplein en Vinkenplein
 - b. Stationsgebied
3. Gebiedsontwikkeling Melkweg e.o. (Scholeneiland/Cultuurhuis)
4. De Leijen Zuid

Halfjaarlijks wordt alle project gerelateerde informatie gebundeld in een Projectenboek met daarin per project een toelichting, voortgang en verantwoording van alle projecten. Niet alleen projecten met een grondexploitatie, ook de zgn. investeringsprojecten (gemeentelijke projecten zonder directe grondopbrengsten) zijn zo gezamenlijk en overzichtelijk terug te vinden. Voor de meest recente stand van zaken over 2017 verwijzen wij naar het "Projectenboek Najaar 2017".

Parameters

In de Nota Grondbeleid is het stappenplan opgenomen voor het jaarlijks actualiseren van deze grondexploitaties. Omwille van transparantie en heldere besluitvorming worden de te hanteren parameters jaarlijks in deze paragraaf grondbeleid van de begroting vastgesteld. Het gaat dan om:

1. Rente
2. Kostenstijging
3. Opbrengstenstijging.

Voor 2017 zijn de volgende parameters gebruikt bij de actualisatie van de grondexploitaties:

1. Rente 2,90%
2. Kostenstijging: 0%
3. Opbrengstenstijging: 0%

In afwijking van de genoemde parameters wordt de grondexploitatie voor Larenstein geactualiseerd op basis van de CPI-index, conform eerder vastgelegde afspraken.

Particuliere planontwikkelingen

Daar waar particulieren het initiatief nemen om 'iets' te ontwikkelen dat past binnen de beleidskaders, bestemmingsplan, van de gemeente, dan zal de gemeente faciliterend optreden. Op grond van wettelijke kaders wordt het zgn. kostenverhaal in rekening gebracht. Op 1 april 2017 is hiervoor een ministeriële regeling in werking getreden. Indien de particulier en gemeente het niet eens worden over de hoogte van het kostenverhaal, kan de Regeling een handreiking bieden voor de dan te berekenen vergoeding. In 2017 is met verschillende initiatiefnemers een overeenkomst gesloten, inclusief kostenverhaal, met inzet van de ministeriële regeling voor duiding en toelichting op de opbouw van het kostenverhaal.

4.8 Subsidies op sociaal maatschappelijk terrein

In deze paragraaf komt eerst het huidige subsidiebeleid aan de orde. Daarna volgt er een overzicht van de in de Programmabegroting 2017 geraamde subsidiebedragen. Op sociaal maatschappelijk terrein (zorg en welzijn) zijn de nodige ontwikkelingen gaande. Onder het kopje 'Subsidies en de drie decentralisaties' gaan wij op deze ontwikkelingen in. De paragraaf wordt afgesloten met informatie over hoe wij het subsidie instrument de komende jaren inzetten.

Huidig subsidiebeleid

Het verlenen van subsidies is voor onze gemeente een belangrijk instrument om goede en gevarieerde voorzieningen te bevorderen en in stand te houden. Via subsidies ondersteunen wij verenigingen en stichtingen bij het uitvoeren van hun activiteiten. Subsidies zijn financiële bijdragen aan burgers en/of organisaties voor activiteiten die bijdragen aan de realisatie van de - door de gemeenteraad vastgestelde - beleidsdoelen van de gemeente.

De algemene doelstelling van het huidige beleid is het scheppen van voorwaarden waardoor inwoners de kwaliteit van hun bestaan kunnen verhogen en waardoor bevorderd wordt dat eenieder gelijke kansen krijgt om aan het maatschappelijk leven deel te nemen. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat inwoners - voor zover mogelijk - zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen welzijnssituatie. Het beleid richt zich op het kunnen handhaven en het zich kunnen ontplooiën van onze inwoners voor zover dat wordt bevorderd door zorg, educatie (inclusief cultuur) en recreatie (inclusief sport). De gemeente heeft, op een paar wettelijke kaders na, een volledige beleidsvrijheid. De beleidsvrijheid laat onverlet dat de gemeente een verantwoordelijkheid (zorgplicht) heeft voor haar inwoners. In het subsidieprogramma 2017 staan twaalf algemene uitgangspunten met prioriteiten voor activiteiten en voorzieningen. Het opheffen van (maatschappelijke) achterstandssituaties heeft daarbij de hoogste prioriteit.

De gemeente De Bilt heeft een subsidieverordening, die de spelregels bevat. Hierin is onder meer bepaald dat er maar twee subsidievormen zijn: eenmalige en jaarlijkse subsidies. De Algemene Subsidieverordening De Bilt, de basis waarop wij in 2017 subsidies verlenen, dateert uit 2012. Sindsdien zijn veel nieuwe ontwikkelingen geweest, die noopten tot het herijken van ons huidige subsidiebeleid. In 2017 is daarom een start gemaakt met de actualisering en doorontwikkeling van het subsidiebeleid, door middel van een evaluatie van het beleid en het formuleren van uitgangspunten voor een toekomstbestendig subsidiebeleid.

Subsidies 2017

In totaal is in 2016 en 2017 € 420.000 op de subsidies bezuinigd. De bezuiniging van 2016 (ca. € 100.000) heeft in grote lijnen plaatsgevonden bij de jumelages, maatschappelijke begeleiding en dienstverlening, ouderenwerk, overige recreatie, de Biltse Sport Federatie en de individuele sportverenigingen (stopzetten jeugdsport subsidies). In 2017 is het resterende deel van € 320.000 geëffectueerd door middel van een generieke korting van 7 procent, waarbij onder andere wettelijke verplichtingen zijn uitgezonderd en de informele zorg is ontzien.

Voor een specificatie van de in 2017 verleende subsidies verwijzen wij naar het Subsidieprogramma 2017. Dit programma is medio november 2016 vastgesteld. De verdeling van subsidies over de programma's is in de volgende tabel opgenomen.

SUBSIDIES IN HET KADER VAN HET SUBSIDIEPROGRAMMA	Werkelijk 2017
PROGRAMMA 1 - Bestuurlijke aangelegenheden	
Relatie burger en bestuur (m.b.t. jumelages)	7.910
PROGRAMMA 8 - Beheer openbare ruimte	
Natuurbescherming (m.b.t. landschapsbeheer)	0
PROGRAMMA 10 – Jeugd en educatie	
Onderwijsbegeleiding	26.117
Onderwijsachterstanden	251.439
Jeugd- en jongerenwerk	365.591
Centrum voor jeugd en gezin	709.750
PROGRAMMA 11 - Maatschappelijke ondersteuning	
Emancipatie (m.b.t. bewustwordingsprojecten)	3.769
Maatschappelijk werk	1.634.977
Opvang asielzoekers (m.b.t. vluchtelingenwerk)	140.242
Wijkservicecentra	0
Algemene welzijnstaken (m.b.t. participatie/vrijwilligerswerk)	0
Eerstelijnsloket WMO (cliëntondersteuning)	246.766
Ouderenwerk	46.809
Buurtopbouwwerk	485.220
PROGRAMMA 12 - Werk en inkomen	
Bijstandsuitkeringen (m.b.t. Cliëntenraad sociale zaken)	6.411
Gemeentelijk minimabeleid (m.b.t. St. Leergeld De Bilt)	40.240
PROGRAMMA 13 - Kunst, cultuur en cultuurhistorische waarden	
Mediazaken (m.b.t. lokale omroep)	33.688
Openbaar bibliotheekwerk	990.678
Muziekonderwijs (m.b.t. Het Kunstenhuis)	801.220
Overige kunstzinnige vorming (m.b.t. CDB/Werkgroep Kids/St. Kunst Centraal)	11.725
Kunstbevordering en -beoefening	50.532
Recreatievoorzieningen (betaald)	9.191
Dorpshuizen Westbroek en Hollandsche Rading	52.999
Recreatieve verenigingen	0
PROGRAMMA 14 - Sport en sportaccommodaties	
Sportaccommodaties	165.846
Bevordering sportdeelname	510.106
Algemene dekkingsmiddelen	
Incidentele subsidies	19.315
Stelpost subsidieprogramma	57.350
TOTAAL	6.667.891

Subsidies en de drie decentralisaties

Per 2015 werd de nieuwe wetgeving in het sociaal domein van kracht, te weten de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet. De drie decentralisatietrajecten hebben een grote impact op het gemeentelijk beleid. Op alle drie de decentralisaties is regionaal samengewerkt, de mate waarin verschilt daarbij per wet. Om de wetten te kunnen uitvoeren verleent de gemeente subsidies of is de uitvoering anders geregeld.

Wet maatschappelijke ondersteuning

De Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) geeft aan de gemeente de opdracht ervoor te zorgen dat inwoners zelfredzaam zijn en dat zij mee kunnen doen aan maatschappelijke activiteiten. Daartoe heeft uw raad een plan vastgesteld over het te voeren beleid.

Nu de transities zijn afgerond gaan we inzetten op de transformatie. In 2016 is hier de transformatieagenda opgesteld. De transformatieagenda zet in op het stimuleren van de eigen kracht van de inwoner met ondersteuning van vrijwilligers, mantelzorgers en voorzieningen in de wijk. In 2015 is het Sociaal Team ondergebracht bij MENS. In 2016 en 2017 is verder gebouwd aan het Sociaal Team. Door toevoeging van het Algemeen Maatschappelijk Werk aan het Sociaal Team is het mogelijk om kortdurende ondersteuning direct aan de inwoner aan te bieden. Korte lijnen, zonder bureaucratie of beschikkingen. Door ook bij het Sociaal Team gebiedsgericht te gaan werken willen wij de contacten met de eerstelijnszorg (o.a. huisarts, fysiotherapie) verstevigen. Ook wordt er verder ingezet op voorzieningen in de wijk in plaats van maatwerkvoorzieningen. Denk hierbij aan bijvoorbeeld scootmobiel- en rolstoel pools. Deze ontwikkelingen vergt een andere manier van subsidiëring. Subsidie moet meetbaar zijn aan de resultaten (outcome) die wij willen behalen.

Het bevorderen van openbare gezondheidszorg (gedeeltelijk), maatschappelijke opvang (bijvoorbeeld vrouwenopvang) en verslavingszorg zijn niet in het subsidieprogramma opgenomen. Dit vanwege andere wetgeving of zoals bij de laatste twee, omdat deze taken zijn opgedragen aan centrumgemeenten.

Jeugdwet

Voor de uitvoering van de Jeugdwet zijn door de samenwerkende gemeenten regionaal en bovenregionaal overeenkomsten afgesloten met jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen. Voor een deel is dat verlopen via regionale aanbesteding van hulp en begeleiding, evenals de inzet van het ambulante team van het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) en de inzet van de regionale Expertpool. Voor een deel verloopt dit door het sluiten van bovenregionale contracten met de jeugdhulporganisaties die de essentiële functies uitvoeren (cluster I (zeer gespecialiseerde jeugdhulp); crisiszorg; SAVE/Veilig Thuis).

De toegang tot de Jeugdhulp hebben wij belegd bij het CJG. Dit is een netwerkorganisatie waarin partijen gezamenlijk zorgen voor de uitvoering van taken van het CJG. Daarnaast is toegang tot de jeugdhulp mogelijk via de huisartsen en medisch specialisten. Het CJG werkt nauw samen met de huisartsen in de gemeente De Bilt. Ook werkt de jeugdhulp nauw samen met het onderwijs; we versterken de verbindingen hiertussen door af te stemmen met de samenwerkingsverbanden.

Bij het ondersteunen van ouders en jeugdigen rond opvoed- en opgroevragen kan onderscheid gemaakt worden tussen preventieve maatregelen, toegang tot jeugdhulp en het verlenen van jeugdhulp. De preventie en de toegang zijn gedeeltelijk via subsidie geregeld. De jeugdhulp is geregeld via contracten en aanbesteding zoals eerder beschreven. Zo verleent de gemeente subsidie aan Vitras voor uitvoering van schoolmaatschappelijk werk en subsidie aan MEE voor de uitvoering van de toegangsfunctie van het CJG. De uitvoering van de jeugdgezondheidszorg 0-19 wordt vanaf 1 januari 2016 uitgevoerd door de GGD regio Utrecht, vastgelegd via een dienstverleningsovereenkomst. In het kader van de transformatie van de jeugdhulp is het van belang dat jeugdhulp zoveel mogelijk wordt aangeboden in de leefomgeving van de jeugdige en dat de situatie voor de jeugdige en het gezin zo snel mogelijk weer genormaliseerd wordt zodat ze weer in hun eigen kracht komen te staan. Samen met de jeugdige, de ouders en zo nodig de sociale omgeving wordt een samenhangend plan van aanpak opgesteld voor het hele gezin om dit te realiseren. Het is mogelijk dat ook lokale organisaties worden ingezet zoals bijvoorbeeld een sportvereniging of het Kunstenhuis. Voor de transitie is het verder van belang dat jongeren, ouders en kinderen worden betrokken bij beleidsvorming en de uitvoering. Wij verwachten van de door ons gesubsidieerde instellingen dat zij desgevraagd een actieve bijdrage leveren om te komen tot een goede aanpak voor de jeugdige en het gezin. Daarnaast vinden we het belangrijk dat jeugdigen die extra hulp en/of ondersteuning krijgen mee kunnen doen aan de activiteiten die voor de jeugd worden georganiseerd in onze gemeente.

Participatiewet

De invulling van de Participatiewet gebeurt bovenregionaal, regionaal en lokaal. Bovenregionaal via de Arbeidsmarktregio Midden Utrecht (Utrechtse Werktafel) en regionaal via de gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (RDWI). De financiering van deze uitvoering loopt niet via het gemeentelijke subsidieprogramma. Lokaal gebeurt de uitvoering via het gemeentelijke armoedebeleid (participatie) en het lokale arbeidsmarktbeleid. Het stimuleren van de maatschappelijke - en arbeidsparticipatie gebeurt zoveel mogelijk via of in samenwerking met de bestaande maatschappelijke organisaties in De Bilt. Sommige onderdelen zijn daarom opgenomen in het gemeentelijke subsidieprogramma.

5 Overzicht baten en lasten in de jaarrekening

5.1 Recapitulatiestaat

Overzicht baten en lasten per programma

PROGRAMMA'S	Raming begrotingsjaar vóór wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
01. Bestuurlijke aangelegenheden	3.437.504	0	3.437.504	3.916.186	-12.500	3.903.686	3.902.182	-12.482	3.889.700
02. Dienstverlening	961.678	-751.536	210.142	967.678	-751.536	216.142	1.073.823	-940.389	133.434
03. Openbare veiligheid	2.985.182	-33.100	2.952.082	3.075.118	-33.100	3.042.018	3.003.644	-39.413	2.964.230
04. Economische ontwikkeling en innovatie	206.380	-32.261	174.119	206.380	-32.261	174.119	214.095	-45.013	169.082
05. Verkeer en bereikbaarheid	657.235	-12.840	644.395	1.058.149	-220.840	837.309	924.912	-182.495	742.417
06. Ruimtelijke ordening	5.454.802	-4.702.264	752.538	5.499.177	-4.702.264	796.913	6.010.680	-5.299.829	710.850
07. Volkshuisvesting	1.990.207	-1.206.438	783.769	2.140.207	-1.206.438	933.769	2.216.527	-1.480.093	736.434
08. Beheer openbare ruimte	5.994.707	-595.111	5.399.596	6.014.707	-595.111	5.419.596	5.943.021	-572.595	5.370.426
09. Milieu en watertaken	10.906.078	-9.982.122	923.956	11.033.777	-9.932.122	1.101.655	11.005.860	-10.326.156	679.704
10. Jeugd en educatie	13.046.023	-242.029	12.803.994	13.397.345	-242.029	13.155.316	15.693.738	-316.586	15.377.152
11. Maatschappelijke ondersteuning	11.000.779	-1.190.629	9.810.150	10.300.526	-789.551	9.510.975	10.413.803	-626.454	9.787.349
12. Werk en inkomen	14.909.391	-8.717.086	6.192.305	15.000.125	-8.717.086	6.283.039	15.169.944	-8.904.727	6.265.217
13. Kunst, cultuur en cultuurhistorische waarden	3.612.834	-429.460	3.183.374	3.445.042	-429.460	3.015.582	3.377.777	-334.651	3.043.126
14. Sport en sportaccommodaties	3.501.298	-1.282.580	2.218.718	3.438.334	-1.282.580	2.155.754	3.357.584	-1.156.540	2.201.044
SUBTOTAAL PROGRAMMA'S	78.664.098	-29.177.456	49.486.642	79.492.751	-28.946.878	50.545.873	82.307.589	-30.237.422	52.070.166

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	Raming begrotingsjaar vóór wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Lokale heffingen	678.274	-11.133.722	-10.455.448	676.274	-11.383.722	-10.707.448	626.005	-11.558.407	-10.932.402
Algemene uitkering	0	-31.920.682	-31.920.682	0	-32.898.387	-32.898.387	0	-33.080.370	-33.080.370
Dividend	30.045	-454.823	-424.778	30.045	-514.823	-484.778	4.532	-504.654	-500.122
Saldo compensabele BTW	0	-1.195.535	-1.195.535	0	-1.195.535	-1.195.535	0	-923.486	-923.486
Overige algemene dekkingsmiddelen	-76.920	-14.990.729	-15.067.649	326.469	-15.872.369	-15.545.900	101.545	-15.910.885	-15.809.340
Onvoorzien	105.000	0	105.000	0	0	0	0	0	0
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	736.399	-59.695.491	-58.959.092	1.032.788	-61.864.836	-60.832.048	732.082	-61.977.802	-61.245.720
Gerealiseerde kosten overhead	8.852.018	0	8.852.018	9.863.333	0	9.863.333	10.377.366	-152.224	10.225.143
GEREALISEERDE TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN	88.252.515	-88.872.947	-620.432	90.388.872	-90.811.714	-422.842	93.417.037	-92.367.448	1.049.588
Toevoeging/onttrekking aan reserves									
06. Ruimtelijke ordening			0			0		-292.500	-292.500
09. Milieu en watertaken			0			0	531.378		531.378
11. Maatschappelijke ondersteuning			0	536.625		536.625	536.625		536.625
12. Werk en inkomen			0			0		-600	-600
13. Kunst, cultuur en cultuurhistorische waarden			0		-4.000	-4.000		-4.000	-4.000
14. Sport en sportaccommodaties		-122.000	-122.000		-122.000	-122.000	71.383	-122.000	-50.617
15. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	788.136	-86.676	701.460	1.730.662	-1.872.286	-141.624	1.730.662	-1.872.286	-141.624
Subtotaal mutaties reserves	788.136	-208.676	579.460	2.267.287	-1.998.286	269.001	2.870.048	-2.291.386	578.662
GEREALISEERD RESULTAAT	89.040.651	-89.081.623	-40.972	92.656.159	-92.810.000	-153.841	96.287.085	-94.658.834	1.628.251

Toelichting:

In de uitwerking van het door de raad vastgestelde subsidieprogramma is een begrotingswijziging over verschillende programma's heen verwerkt t.b.v. een juiste functionele verantwoording van de lasten. Deze mutatie is niet in de Najaarsnota opgenomen. Het saldo is als onttrekking aan de bestemmingsreserve van programma 13 verwerkt.

Dit leidt tot een kleine afwijking in de lasten en saldo van kolom Raming begrotingsjaar na wijziging ten opzichte van de vastgestelde Najaarsnota en is als volgt:

Programma 10	€	-500
Programma 11	€	12.315
Programma 13	€	-13.125
Programma 14	€	-2.690
Bestemmingsreserve programma 13	€	4.000

Tevens heeft er een begrotingswijziging plaatsgevonden als gevolg van het vastgestelde jaarplan CJG 2017 en de vastgestelde GGD begroting 2017. Als gevolg van deze vaststelling is er een verschuiving van € 293.620 voor Jeugdgezondheidszorg 4-18 jaar, welk wordt uitgevoerd door de GGD. Deze lasten werden van oudsher begroot en verantwoord in programma 11 onder Openbare gezondheidszorg – beleid. Aangezien dit jeugd behoort tot programma 10, is besloten om deze kennelijke fout recht te trekken.

5.2 Incidentele baten en lasten en reservemutaties

Met onderstaande tabellen is per programma inzicht gegeven aan de incidentele baten en lasten en de begrote en gerealiseerde reservemutaties.

	Incidentele lasten			Incidentele baten		
	Primitieve begroting	Begroot na wijziging	Rekening 2017	Primitieve begroting	Begroot na wijziging	Rekening 2017
Programma 1			0			0
Programma 2			0			0
Programma 3			0			0
Programma 4			0			0
Programma 5		298.000	172.089		208.000	152.217
Programma 6			170.000			85.000
Programma 7	150.000		45.000			0
Programma 8			0			0
Programma 9			0			0
Programma 10			0			0
Programma 11		0	10.000		0	11.000
Programma 12			0			0
Programma 13	5.690		5.520			0
Programma 14			0			0
Algemene Dekkingsmiddelen	10.386		-4.166		528.152	587.830
	166.076	298.000	398.443	0	736.152	836.047

Toelichting:

Het rente-effect op de grondexploitatie De Leijen Zuid in programma 6 is € 129.000 incidenteel. De verwachting was dat deze grondexploitatie in 2016 zou worden gerealiseerd. De prognose is nu dat de realisatie zal plaatsvinden in 2019.

Het effect van dit incidentele voordeel is verwerkt op het product Treasury onder de Algemene Dekkingsmiddelen.

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Toevoeging aan de reserves	Begroot na wijziging	Waarvan structureel	Rekening 2017	Waarvan structureel
Programma 1				
Programma 2				
Programma 3				
Programma 4				
Programma 5				
Programma 6	0		0	
Programma 7				
Programma 8				
Programma 9	0		531.378	531.378
Programma 10				
Programma 11	536.625		536.625	0
Programma 12	0		0	
Programma 13	0		0	
Programma 14	0		71.383	71.383
Algemene Dekkingsmiddelen	1.730.662		1.730.662	
	2.267.287	0	2.870.048	602.761

Onttrekking aan de reserves	Begroot na wijziging	Waarvan structureel	Rekening 2017	Waarvan structureel
Programma 1				
Programma 2				
Programma 3				
Programma 4				
Programma 5				
Programma 6	0		292.500	0
Programma 7				
Programma 8				
Programma 9	0		0	
Programma 10				
Programma 11	0		0	
Programma 12	0		600	
Programma 13	4.000	0	4.000	
Programma 14	122.000	0	122.000	0
Algemene Dekkingsmiddelen	1.872.286	86.676	1.872.286	86.676
	1.998.286	86.676	2.291.386	86.676

5.3 Beloning gemeentelijke topambtenaren

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op gemeente De Bilt van toepassing zijnde regelgeving:

De algemene maximum bezoldigingsnorm in 2017 is vastgesteld op € 181.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Naar aanleiding van het normenkader rondom de WNT gaat het voor de gemeente De Bilt om de onderstaande gegevens. Informatie van gemeentesecretaris en griffier dient te worden gemeld en, indien van toepassing, iedereen die boven de WNT-norm komt.

<i>bedragen x € 1</i>	F.G. Wietses
Functie(s)	Gemeentesecretaris
Duur dienstverband in 2017	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband (in fte)	1
Gewezen topfunctionaris?	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.
Bezoldiging	
Beloning	108.572
Belastbare onkostenvergoedingen	586
Beloningen betaalbaar op termijn	16.813
Totaal bezoldiging	125.971
Toepasselijk WNT-maximum	181.000

<i>bedragen x € 1</i>	T.B.W.M. van der Torre
Functie(s)	Griffier
Duur dienstverband in 2017	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband (in fte)	0,89
Gewezen topfunctionaris?	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.
Bezoldiging	
Beloning	78.520
Belastbare onkostenvergoedingen	1.595
Beloningen betaalbaar op termijn	11.298
Totaal bezoldiging	91.414
Toepasselijk WNT-maximum	161.090

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2017 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden.

6 Balans en toelichting

6.1 Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Jaarverslaggevingvoorschriften

Bij het opstellen van het jaarverslag en de jaarrekening zijn de voorschriften en regels van het Besluit Begroting en Verantwoording gehanteerd. Deze voorschriften en regels zijn op gedetailleerd niveau beschreven en toegelicht in de Financiële Verordening zoals die in september 2012 is vastgesteld door de gemeenteraad.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijving en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

De kosten voor onderzoek en ontwikkeling kunnen onder voorwaarden worden geactiveerd indien:

- het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren en;
- de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Afschrijving van kosten voor onderzoek vindt plaats naar rato van de verwachte opbrengsten, doch maximaal in 5 jaar.

De afschrijvingsduur van de afsluitkosten van opgenomen geldleningen is maximaal gelijk aan de looptijd van de betrokken geldlening.

Materiële vaste activa

Volgens artikel 59 BBV dient er een onderscheid gemaakt te worden tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringsbijdragen die handelbaar zijn en/of op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. Niet relevant daarbij is of de investering geheel kan worden terugverdiend. Alle investeringen worden geactiveerd, dus ook die met een maatschappelijk nut. In afwijking daarvan worden kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde niet geactiveerd.

1 Materiële vaste activa met economisch nut

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

2 Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

Investeringsbijdragen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten worden geactiveerd. De gemeenteraad heeft ervoor gekozen in principe niet te activeren, tenzij de gemeente over onvoldoende middelen beschikt om noodzakelijk investeringen in openbare ruimte uit te voeren. In die situatie kan het college de raad voorstellen de betreffende investering toch te activeren. Hierbij zal de investering in maximaal 5 jaar worden afgeschreven. In overeenstemming met de door de gemeenteraad vastgestelde Verordening ex. artikel 212 Gemeentewet, gaat het hierbij om zaken als waterwegen, waterbouwkundige werken, permanente terreinwerken, wegen, straten, fietspaden, bruggen, viaducten, tunnels, verkeerslichtinstallaties, openbare verlichting, straatmeubilair, reconstructie openbare ruimte, parken en overig groen.

De materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

De materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

De volgende afschrijvingstermijnen worden gehanteerd:

	Aantal jaar
nieuwbouw gebouwen	40
rioleringen in zandgrond	60
drukriool en rioleringen in veengrond	25
renovatie, restauratie en aankoop gebouwen	25
technische installaties in gebouwen	15
veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen; telefooninstallaties; kantoormeubilair; schoolmeubilair; aanleg tijdelijke terreinwerken; nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen	15
zware transportmiddelen; aanhangwagens; machines; werktuigen; apparatuur; gereedschappen	10
bestelauto's; personenauto's; lichte motorvoertuigen	8
automatiseringsapparatuur	5
kantoorapparatuur	3
gronden en terreinen	niet

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden als volgt gewaardeerd:

- participaties in het aandelenkapitaal van N.V.'s en B.V.'s ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgprijs van de aandelen, eventueel verminderd met een voorziening voor duurzame waardevermindering;
- kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen zijn opgenomen tegen nominale waarde, eventueel verminderd met een voorziening voor duurzame waardevermindering;
- leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen;
- de overige tot de financiële vaste activa behorende vorderingen (o.a. schuldinschrijvingen) worden gewaardeerd tegen nominale waarde, zo nodig onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid.

Toelichting

Op grond van artikel 36 BBV worden in de balans onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

Kapitaalverstrekkingen aan:

- deelnemingen
- gemeenschappelijke regelingen
- overige verbonden partijen

Langlopende leningen aan:

- openbare lichamen
- deelnemingen
- woningbouwcorporaties
- overige verbonden partijen

Overige langlopende leningen

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Het begrip rentetypische looptijd verdient een toelichting. Het gaat bij dit begrip om de definitie vanuit de Wet FIDO en is ingegeven door beheersing van renterisico's. De definitie luidt: het tijdsinterval gedurende de looptijd van een geldlening, waarin op basis van de leningvoorwaarden van de geldlening sprake is van een door de verstrekker van de geldlening niet beïnvloedbare constante rentevergoeding. Voor een uitzetting die een looptijd kent van tien jaar met een vaste rente, geldt dat deze altijd als financieel vast activum dient te worden opgenomen ook al resteert er minder dan 1 jaar van de oorspronkelijke (rentetypische) looptijd. Van een "deelneming" is krachtens artikel 1d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

VLottende activa

1 Voorraden en onderhanden werken

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden. De grond- en hulpstoffen zijn gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde.

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Toelichting

De voorgeschreven indeling op de balans op grond van artikel 38 BBV is:

- grond- en hulpstoffen
 - niet in exploitatie genomen bouwgronden
 - overige grond- en hulpstoffen
- onderhanden werken (waaronder bouwgronden in exploitatie)
- gereed product en handelsgoederen
- vooruitbetalingen

2 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde, onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid.

Toelichting

De voorgeschreven indeling voor wat betreft vorderingen is:

- vorderingen op openbare lichamen (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, Rijk);
- verstrekte kasgeldleningen;
- rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen;
- overige vorderingen;
- overige uitzettingen.

Op het punt van uitzettingen is gekozen om de terminologie van de Wet FIDO te volgen. Het begrip uitzettingen heeft zowel betrekking op vorderingen als op effecten. Het onderscheid tussen beiden is komen te vervallen. Voor zover op grond van het treasurystatuut effectenbezit niet is toegestaan, dan wel niet aanwezig, kan dit in de toelichting uiteengezet worden.

3 Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen geamortiseerde kostprijs opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen", die is opgenomen in het jaarverslag, is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten;
- b. bestaande risico's op balansdatum ter zake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie;
- d. van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De aflossingen die binnen een jaar vervallen, worden uitsluitend in de toelichting apart vermeld evenals de daarmee gepaard gaande rentelast in het betreffende begrotingsjaar. Rubricering onder de vlottende passiva is niet toegestaan.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de paragraaf met betrekking tot de financiering is nadere informatie opgenomen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Opbrengsten

Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

6.2 Balans per 31 december 2017

(Bedragen x € 1.000)

Activa			31-12-2016	31-12-2017
Vaste activa	Immateriële vaste activa	Kosten onderzoek en ontwikkeling	1.461	843
	Totaal Immateriële vaste activa		1.461	843
	Materiële vaste activa	Investerings met een economisch nut	56.958	60.147
		Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	33.960	32.990
		Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	1.788	1.754
	Totaal Materiële vaste activa		92.707	94.892
	Financiële vaste activa	Kapitaalversteking aan deelnemingen	539	539
		Kapitaalversteking aan gemeenschappelijke regelingen	0	0
		Leningen aan deelnemingen	190	152
		Overige langlopende leningen	74	262
		Overige uitzettingen met looptijd > 1 jaar	0	0
	Totaal Financiële vaste activa		803	953
Totaal Vaste activa			94.971	96.688
Vlottende activa	Voorraden	Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)	7.366	5.539
		Gereed product en handelsgoederen	1	0
	Totaal Voorraden		7.367	5.540
	Vorderingen	Vorderingen op openbare lichamen	5.365	5.510
		Overig vorderingen	1.282	583
	Totaal Vorderingen		6.647	6.093
	Liquide middelen	Kas, bank en giro	19	20
	Totaal Liquide middelen		19	20
	Overlopende activa	Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	3.677	3.951
	Totaal Overlopende activa		3.677	3.951
Totaal Vlottende activa			17.709	15.604
Eindtotaal			112.680	112.291

Passiva			31-12-2016	31-12-2017
Vaste passiva	Eigen vermogen	Algemene reserve	1.370	2.258
		Bestemmingsreserves		
		Bestemmingsreserves voor egalisatie van tarieven	927	1.530
		Overige bestemmingsreserves	16.220	16.251
		Gerealiseerd resultaat	943	-1.628
	Totaal Eigen vermogen		19.460	18.410
	Voorzieningen	Voorzieningen	1.452	1.614
	Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	Onderhandse leningen van banken en overige financiële instellingen	72.884	78.429
Totaal Vaste passiva			93.796	98.454
Vlottende passiva	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	Overige kasgeldleningen	4.000	0
		Banksaldi	4.001	1.202
		Overig schulden	2.251	5.028
	Totaal Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		10.253	6.230
	Overlopende passiva	Overlopende passiva	8.631	7.607
Totaal Vlottende passiva			18.884	13.837
Eindtotaal			112.680	112.291

6.3 Toelichting op de balans

Vaste activa

Overzicht verloop immateriële vaste activa

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA (bedragen x € 1000)	Boekwaarde 31-12-2016	Her-rubricering	Investeringen	Des-investeringen	Af-schrijvingen	Boekwaarde 31-12-2017
Kosten onderzoek en ontwikkeling	1.461	-437	333	0	513	843
TOTAAL IMMATERIELE ACTIVA	1.461	-437	333	0	513	843

In de onderstaande tabel zijn de geldstromen met betrekking tot de "lopende" projecten voor het boekjaar 2017 weergegeven.

Omschrijving	Her-rubricering	Ver-meerdering	Vermindering
Digitalisering bouwarchief		13.475	
Dienstverlening 2016 - programmabreed		73.029	
Dienstverlening 2017 - programmabreed		37.878	
Renovatie De Vierstee	-178.826		
Asbestsanering Renovatie De Vierstee	-5.832		
HERONTWIKKELING JULIANALAAN 50		-31.579	
Nieuwbouw Zwembad	-51.276		
Voorbereidingskrediet Buys Ballotweg		1.769	
Verplaatsingsbijdrage kinderdagverblijf	-201.032		
Voorber.krediet Achterblijv.locaties Gem.Accommoda		198.105	
Voorber.krediet Natuurontwikk.Twisslaan/Gr'kansewg		11.239	
Voorbereid.kred.Herontwikk.Huidige locatie zwembad		10.395	
Holsblokkenweg Westbroek		13.527	
HF Witte Centrum		4.673	
	-436.966	332.511	0

De herrubricering heeft plaatsgevonden naar aanleiding van herbeoordeling van de betreffende posten gezien de in december 2017 verschenen nieuwe notitie van de Commissie BBV.

Overzicht verloop materiële vaste activa

MATERIËLE VASTE ACTIVA (bedragen x 1000)	Boekwaarde 31-12-2016	Herrubricering	Investerings	Desinvestering	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2017
INVESTERINGEN MET ECONOMISCH NUT						
Gronden en terreinen	1.551					1.551
Woonruimten	5				1	4
Bedrijfsgebouwen	42.912	236	3.672		2.036	44.784
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	8.176		1.838	0	511	9.503
Vervoermiddelen	326				57	270
Machines, apparaten en installaties	3.871		461	11	627	3.695
Overige materiële vaste activa	117		243		19	340
	56.958	236	6.214	11	3.250	60.147
INVESTERINGEN MET ECONOMISCH NUT waarvoor heffingen worden geheven						
Bedrijfsgebouwen	1.109				42	1.067
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	32.326				827	31.498
Vervoermiddelen	137				27	111
Machines, apparaten en installaties	321				64	257
Overige materiële vaste activa	67				11	56
	33.960	0	0	0	970	32.990
INVESTERINGEN IN DE OPENBARE RUIMTE MET MAATSCHAPPELIJK NUT						
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.788		968	922	79	1.754
	1.788	0	968	922	79	1.754
TOTAAL MATERIËLE VASTE ACTIVA	92.707	236	7.182	933	4.300	94.892

Gronden en terreinen

In 2017 hebben geen aan- of verkopen plaatsgevonden.

Woonruimten

In 2017 hebben geen aan- of verkopen plaatsgevonden.

Bedrijfsgebouwen

Overzicht verloop materiële vaste activa bedrijfsgebouwen

Omschrijving	Herrubricering	Ver-meerding	Vermindering
Renovatie De Vierstee	178.826	1.641.784	
Asbestsanering Renovatie De Vierstee	5.832	235.291	
VRU locatie Leijensweg Bilthoven		12.418	
Nijepoort Exploitatieplan Versteeglaan		8.035	
De Nijepoort - nieuwbouw		1.371.871	
De Regenboog - nieuwbouw		136.327	
Nieuwbouw Zwembad	51.276	266.619	
	235.934	3.672.346	

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De totale investeringen voor dit onderdeel bedragen € 3.144.525. Dit betreft met name investeringen binnen het gemeentelijke rioleringsplan (GRP).

Overzicht verloop materiële vaste activa grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Omschrijving	Herrubricering	Vermeerdering	Vermindering
Economisch nut			
Fc De Bilt - beregening, veldafscheiding veld5		3.023	
SCHC veld1 (toplaag,veldafscheiding&ballenvangers)		170.940	
SCHC veld 3 kunstgrasveld		201.322	
SCHC veld 4 Veldverlichting		62.164	
Voordaan veld 2 kunstgrasveld		249.751	
KV Nova kunstgrasveld (toplaag en veldafscheiding)		31.166	
Rioolvervangng Zonneplein		250.000	
Korte Boslaan (riolering)		40.560	
Diverse aanpassingen aan de riolering 2016		100.972	
Diverse aanpassingen aan de riolering 2017		499.327	
Venuslaan (riolering)		13.937	
Grondwatermeetnet 2017		25.000	
Riolering Stenen Camer		14.225	
Riolering Vinkenlaan		28.176	
Riolering Leeuweriklaan		57.640	
Beschoeiingen watergangen		55.036	
Afkoppeling nieuwbouw Westbroek		34.470	
Begraafplaats Westbroek		85	
		1.837.792	

Maatschappelijk nut	Herrubricering	Vermeerdering	Vermindering
Dr. Letteplein		651.685	
Rotonde Massijslaan / Leijenseweg			
Rotonde Antonie van Leeuwenhoeklaan			
Route fietsfilevrij			922.060
Corridor Studie		315.923	
		967.608	922.060

Vervoermiddelen

In 2017 hebben geen aan- of verkopen plaatsgevonden.

Machines, apparaten en installaties

Het afgelopen jaar is € 461.000 geïnvesteerd, voornamelijk in hulpmiddelen WMO. In verband met uitbesteding van gladheidsbestrijding is de zoutstrooier verkocht.

Overzicht verloop materiële vaste activa machines, apparaten en installaties

Omschrijving	Herrubricering	Ver-meerdering	Vermindering
Vervanging verlichting gemeentehuis		1.178	
ICT - Implementatie zaaksysteem		39.023	
Gemeentelijk zwembad - vervanging 2011		6.816	
De Vierstee - vervangingsinvesteringen 2011		84.523	
Hulpmiddelen WMO 2017		329.730	
Zoutstrooier			10.731
		461.270	10.731

Overzicht verloop materiële vaste activa overig

Omschrijving	Herrubricering	Ver-meerdering	Vermindering
Afvalinzamelingsplan		242.801	
		242.801	

Overzicht verloop financiële vaste activa

FINANCIËLE VASTE ACTIVA (bedragen x 1000)	Boekwaarde 31-12-2016	Herrubricering	Vermeerdering	Aflossing	Saldo 31-12-2017
KAPITAALVERSTREKKING AAN					
Deelneming	539				539
Gemeenschappelijke regelingen	0				0
Overige verbonden partijen					
	539			0	539
LENINGEN AAN					
Woningbouwcorporaties					
Deelnemingen	190			38	152
Overige verbonden partijen					
	190			38	152
OVERIGE LANGLOPENDE LENINGEN					
Langlopende u/g treasuryleningen					
Langlopende u/g geldleningen	74	201	3	17	262
	74	201	3	17	262
Overige uitzettingen rentetypisch looptijd > 1 jaar	0				0
TOTAAL FINANCIELE VASTE ACTIVA	803	201	3	55	953

Kapitaalverstrekkingen

Deelneming

De gemeente is in het bezit van aandelen van de Bank Nederlandse Gemeenten en van Vitens. Deze vertegenwoordigen een gezamenlijke nominale waarde van € 539.000.

Leningen

Deelnemingen

Het betreft hier een achtergestelde lening aan Vitens met een restantbedrag van € 152.000.

Overige langlopende leningen

Langlopende u/g geldleningen

Aan een aantal sportverenigingen (HSV FAK en FC de Bilt) is een lening verstrekt. Tevens is in verband met herbeoordeling van de immateriële vaste activa een post als financieel vast actief aangemerkt en heeft herrubricering plaatsgevonden.

Flottende activa

Voorraden

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
ONDERHANDEN WERK (W.O. BOUWGR. IN EXPLOITATIE)		
Onderhanden werk (w.o. bouwgr. in exploitatie)	17.366	15.539
Voorziening grondexploitaties	-10.000	-10.000
	7.366	5.539
GEREED PRODUCT EN HANDELSGOEDEREN		
Gereed product en handelsgoederen	1	0
TOTAAL VOORRADEN	7.367	5.540

Onderhanden werken (w.o. bouwgrond in exploitatie)

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2016	Her- rubricering	Ver- meerdering	Verminde- ring	Afschrij- -ving	Boekwaarde 31-12-2017
AANKOOP JULIANALAAN 1-3	957.444	-957.444				0
Grondexploitatie - Bedrijvenpark Larenstein	2.683.291		167.173	602.469		2.247.995
Grondexploitatie - Centrumgebied Bilthoven	5.812.147	957.444	1.196.972	142.972		7.823.591
Grondexploitatie - Melkweg	3.379.987		163.132			3.543.119
Grondexploitatie-De Leijen Zuid (woonzorgcomplex)	4.532.696		166.962	2.775.149		1.924.508
TOTAAL ONDERHANDEN WERK	17.365.565	0	1.694.239	3.520.591	0	15.539.214

De grootste mutaties betreffen reguliere ontwikkelingen binnen de grondexploitaties, voornamelijk het Centrumgebied Bilthoven en De Leijen Zuid. Julianalaan 1-3 waren in het verleden al opgenomen in de grondexploitatie Centrumgebied Bilthoven, maar stond in deze tabel nog apart gepresenteerd. Ten behoeven van een aansluiting is deze post in de voorraad Onderhanden werk nu ook samengevoegd. Op bedrijvenpark Larenstein is één kavel verkocht. De actualisatie van de grondexploitaties leidt niet tot aanpassing van de verliesvoorziening.

Vorderingen

Omschrijving (bedragen x € 1000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
OPENBARE LICHAMEN		
BTW-compensatiefonds	5.365	5.510
	5.365	5.510
UITZETTINGEN IN 'S RIJKS SCHATKIST MET RENTETYPISCHE LOOPTIJD < 1 JAAR		
Schatkistbankieren	0	0
	0	0
OVERIGE VORDERINGEN		
Debiteuren algemeen en belastingen	1.507	799
- Voorziening dubieuze debiteuren	-226	-215
	1.282	583
TOTAAL VORDERINGEN < 1 JAAR	6.647	6.093

Uitzettingen in 's Rijkschatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijkschatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden.

Het drempelbedrag is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen is de drempel gelijk aan € 3,75 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 250.000.

De benutting van het drempelbedrag wordt berekend als gemiddelde over alle dagen in het kwartaal. Gemiddeld mag een decentrale overheid dus maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist hebben gehouden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		2017			
(1)	Drempelbedrag	661,893863			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	401	828	910	538
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	261	-	-	124
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	166	248	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		2017			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	88.253			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	88.253			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	661,8938625			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	36.118	75.315	83.678	49.456
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	401	828	910	538

Liquide middelen

Omschrijving (bedragen x € 1000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Banksaldi	10	13
Kassaldi	2	3
Kruisposten	7	4
TOTAAL LIQUIDE MIDDELEN	19	20

Overlopende activa

Omschrijving (bedragen x € 1000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Nog te ontvangen posten	3.677	3.951
Vooruitbetaalde bedragen		
TOTAAL OVERLOPENDE ACTIVA	3.677	3.951

Vaste passiva

Eigen vermogen

Omschrijving (bedragen x € 1000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
ALGEMENE RESERVE		
Algemene reserve	1.370	2.258
SUBTOTAAL ALGEMENE RESERVE	1.370	2.258
BESTEMMINGSRESERVES		
Voor egalisatie van tarieven	927	1.530
Overige bestemmingsreserves	16.220	16.251
SUBTOTAAL BESTEMMINGSRESERVES	17.147	17.781
Gerealiseerd resultaat	943	-1.628
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	19.460	18.410

Algemene reserve

De algemene reserve is een vrije reserve en wordt gebruikt voor de afwikkeling van de exploitatietekorten dan wel -overschotten. Ze heeft een bufferfunctie en wordt doorgaans aangewend voor eenmalige lasten.

Bestemmingsreserves

Voor egalisatie van tarieven

Ter egalisatie van het rioolrecht is € 531.378 gestort in de egalisatiereserve riool. In de egalisatiereserve sport is het verschil van € 71.383 tussen begrote en gerealiseerde kapitaallasten en onderhoudskosten gestort.

Overige bestemmingsreserves

In onderstaande tabel is het verloop van de verschillende reserves weergegeven. Voor een meer gedetailleerd overzicht verwijzen wij u naar paragraaf 5.2 en bijlage 1 waar per reserve een onderbouwing is gegeven inzake de storting c.q. onttrekking betreffende het boekjaar 2017.

Overzicht reserves

Reserves	Saldo 31-12-2016	Verloop 2017			Saldo 31-12-2017
		Resultaat bestemming 2016	Storting	Onttrekking en/of vrijval	
Algemene reserve					
Vrije reserve	1.369.994	99.442	788.136		2.257.572
Totaal algemene reserve	1.369.994	99.442	788.136	0	2.257.572
Voor egalisatie van tarieven:					
Egalisatiereserve riolering	829.235		531.378		1.360.613
Egalisatiereserve sport	97.558		71.383		168.941
Subtotaal egalisatiereserves tarieven	926.793	0	602.761	0	1.529.554
Overige bestemmingsreserves:					
Risicoreserve	11.134.826				11.134.826
Grondexploitatie	363.747			292.500	71.247
Herinrichting sportpark Weltevreden	122.000			122.000	0
Gemeentelijk minimabeleid	600			600	0
Speelplaatsen	13.560				13.560
Afrondende nieuwbouw gemeentehuis	1.021.876			67.616	954.260
Kunstvoorwerpen	18.806				18.806
Investeringen gemeentewerf De Bilt	205.949			19.060	186.889
Culturele evenementen	25.200			4.000	21.200
Reserve Sociaal Domein	3.313.840	536.625			3.850.465
Totaal bestemmingsreserves	16.220.404	536.625	0	505.776	16.251.253
Totaal Reserves	18.517.191	636.067	1.390.897	505.776	20.038.379

Voorzieningen

Omschrijving (bedragen x € 1000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Voor bestaande risico's	157	462
Voor (onderhouds) egalisatie	1.287	1.144
Voor door derden beklemde middelen (specifieke aanwending)	9	9
TOTAAL VOORZIENING	1.452	1.614

In de volgende tabel is het verloop van de verschillende voorzieningen weergegeven. Voor een meer gedetailleerd overzicht verwijzen wij u naar de bijlage 1 waar per voorziening een onderbouwing is gegeven inzake de storting c.q. onttrekking betreffende het boekjaar 2017.

Voorzieningen	Saldo 31-12-2016	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2017
Voor bestaande risico's:					
Wachtgeld verplichting college	156.848			81.313	75.535
Personele verplichtingen	0	386.083			386.083
Subtotaal bestaande risico's	156.848	386.083	0	81.313	461.619
Voor(onderhouds)egalisatie:					
Wegenbeheer	396.483	300.000		317.295	379.188
Gebouwenbeheer	122.000			118.452	3.548
Kunstonderhoud	16.233				16.233
Meerjarig Onderhouds Plan onderwijs	368.572			7.066	361.506
Openbare Verlichting	383.373				383.373
Subtotaal egalisatievoorzieningen	1.286.661	300.000	0	442.813	1.143.849
Voor door derden beklemde middelen					
Uitbreiding kinderopvang	8.704				8.704
Subtotaal door derden beklemde middelen	8.704				8.704
Totaal voorzieningen	1.452.214	686.083	0	524.126	1.614.172

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar

Omschrijving (bedragen x € 1000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
ONDERHANDSE LENINGEN		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	72.884	78.429
TOTAAL VASTE SCHULD	72.884	78.429

Het verloop van de post kan als volgt worden weergegeven:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2016	Ver- meerdering	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2017
Onderhandse leningen - binnenlandse banken en overige financiële instellingen	72.884	12.500	6.954	78.429
	72.884	12.500	6.954	78.429

De totale rentelast voor het jaar 2017 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan een jaar bedraagt € 1.743.995.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving (bedragen x € 1000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Overige kasgeldleningen	4.000	0
Banksaldi	4.001	1.202
OVERIGE SCHULDEN		
Crediteuren	2.085	4.853
Overige schulden	167	176
SUBTOTAAL OVERIGE SCHULDEN	2.251	5.028
TOTAAL NETTO-VLOTTENDE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD < 1 JAAR	10.253	6.230

Overlopende passiva

Omschrijving (bedragen x € 1000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Overlopende passiva	8.631	7.607
TOTAAL OVERLOPENDE PASSIVA	8.631	7.607

6.4 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Garantstellingen

De afgegeven directe garantieverstrekkings bedroegen per 31 december 2017 € 1.986.624. (31 december 2016 € 2.488.075).

De afgegeven garantieverstrekkings via waarborgfondsen bedroegen € 104.275.930 en de hypothecaire leningen met gemeentegarantie € 1.994.292 (de afgegeven garantieverstrekkings via waarborgfondsen en de hypothecaire leningen met gemeentegarantie bedroegen per 31 december 2016 gezamenlijk € 103.304.171).

Huurverplichtingen

Voor een aantal scholen is door de gemeente De Bilt een aantal noodvoorzieningen gehuurd. Hiervoor zijn langlopende huurcontracten afgesloten met een huurwaarde na 31 december 2017 van € 106.000. Daarnaast is er een huurcontract voor het Lichtruim van € 625.000.

Groenonderhoud, straatreiniging, afvalinzameling en openbare verlichting

Voor het groenonderhoud en straatreiniging zijn verplichtingen aangegaan met derde partijen. De waarde van deze verplichtingen voor de gemeente bedraagt € 1.301.810. Hetzelfde geldt ook voor afvalinzameling waarop nog een verplichting rust ten bedrage van € 888.000. Voor het sportveldenonderhoud een verplichting van € 207.000. Per saldo heeft de gemeente De Bilt € 2.396.810 aan toekomstige verplichtingen jegens derden in verband met groenonderhoud, straatreiniging, afvalinzameling, openbare verlichting en sportvelden.

Leasecontracten

Het contract met Pelican Rouge (voorheen Autobar) loopt nog 2 jaar ofwel tot 31 december 2019. De resterende contractwaarde per 31 december 2017 is € 13.043.

Inkoop

Er zijn op dit moment geen langlopende contracten afgesloten.

Verlof- en vakantiedagen

Ultimo 2017 bedroeg het restant aantal vakantie-uren 24.549 uren. Op basis van het werkelijk uurloontarief van de medewerkers is de waarde van het verlof € 521.000.

7 Single Information Single Audit (SISA)

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018									
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)			
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04			
			€ 203.976	€ 116.341	€ 0	€ 0			
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag				
		Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08				
		1 060310 Gemeente De Bilt	€ 0	060310 Gemeente De Bilt	€ 0				
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2017 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06		
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee		
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)			
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t Indicatornummer: G2 / 12		
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2016 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordten hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 06</i>
				inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
				€ 7.913.444	€ 226.282	€ 653.371	€ 827	€ 30.261
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 07</i>	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 08</i>	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 09</i>	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 10</i>	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 11</i>	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 12</i>
			1 060310 Gemeente De Bilt	€ 0	€ 83.262	€ 17.439	€ 0	€ 2.104
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 13</i>	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 14</i>				
			1 060310 Gemeente De Bilt	€ 0				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeent edeel 2017 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Nee			

SZW	G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2016 Besluit	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3A / 01</i>	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 02</i>	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 03</i>	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 04</i>	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 05</i>	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 06</i>
			1 060310 Gemeente De Bilt	€ 145.365	€ 28.246	€ 74.695	€ 2.956	€ 80.087
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3A / 07</i>	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 08</i>	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 09</i>	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 10</i>		
			1 060310 Gemeente De Bilt	€ 0	€ 0	€ 0		
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 01</i>	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 02</i>	Overige bestedingen (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 03</i>	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 04</i>	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 05</i>	
			1 B117.LMW01	€ 120.462	€ 51.627			
			Kopie beschikingsnummer Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 06</i>	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 07</i>	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 08</i>	Toelichting <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 09</i>	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 10</i>	
			1 B117.LMW01	€ 0	€ 0		Ja	

8 **Controleverklaring**

De accountantsverklaring wordt separaat aan de gemeenteraad aangeboden.

Overzicht bijlagen

Bijlage 1	Reserves en voorzieningen	152
Bijlage 2	Doorgeschoven kredieten	154
Bijlage 3	Af te sluiten kredieten	156
Bijlage 4	Ombuigingen	157
Bijlage 5	Analyse begrotingsrechtmatigheid	158
Bijlage 6	Kerngegevens	160
Bijlage 7	Samenstelling Bestuur	161
Bijlage 8	Dashboard	163
Bijlage 9	EMU-saldo	168
Bijlage 10	Taakvelden	169
Bijlage 11	Verplichte beleidsindicatoren	173

Bijlage 1 Reserves en voorzieningen

Reserves	Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Algemene reserve			
Vrije reserve	De vrije reserve wordt gebruikt voor de afwikkeling van de exploitatietekorten dan wel –overschotten. Ze heeft een bufferfunctie en wordt doorgaans aangewend voor eenmalige lasten	1.369.994	2.257.572
<i>De verhoging van de vrije reserve ten opzichte van 31 december 2016 wordt met name veroorzaakt door de resultaatbestemming 2016 en de effecten van de herverdeling van de algemene uitkering.</i>			
Egalisatiereserve			
Egalisatiereserve riolering	Uitvoering geven aan het door de raad vastgestelde Gemeentelijk rioleringsplan. Via deze reserve vindt een tariefegalisatie van het rioolrecht plaats	829.235	1.360.613
<i>Ter egalisatie van het rioolrecht heeft in 2017 een storting van € 531.378 plaatsgevonden.</i>			
Egalisatiereserve sport	Indien in enig jaar de kapitaallasten die samenhangen met de vervanging van velden lager of hoger uitvallen, dient het verschil gestort of onttrokken te worden in/uit de egalisatiereserve sport. Dezelfde systematiek wordt gehanteerd bij het jaarlijks onderhoud.	97.558	168.941
<i>Er is een bedrag van € 71.383 gestort.</i>			
Overige bestemmingsreserves			
Risicoreserve	De reserve is bedoeld voor onvoorziene situaties: bijvoorbeeld calamiteiten die niet afgedekt worden door verzekeringsgelden of andere reserves en voorzieningen. Ook onverhoopt negatieve rekeningresultaten kunnen aan deze reserve worden onttrokken.	11.134.826	11.134.826
<i>In 2017 is er geen mutatie op de risicoreserve geweest.</i>			
Grondexploitatie	Het afdekken van gemeentelijke risico's van grondexploitatie en grondbeleid.	363.747	71.247
<i>In 2017 heeft er een onttrekking plaatsgevonden van € 292.500 i.v.m. de verplaatsing van milieu hinderlijke bedrijven</i>			
Investeringen gemeentewerf	Dekking van de kapitaallasten inzake de investeringen gemeentewerf.	205.949	186.889
<i>Met ingang van 2009 worden de kapitaallasten inzake de investeringen gemeentewerf jaarlijks gedekt door middel van een onttrekking aan de reserve investeringen gemeentewerf. In 2017 heeft een onttrekking van € 19.060 plaatsgevonden. De reserve is voldoende in omvang om de toekomstige onttrekkingen op te vangen.</i>			
Herinrichting sportpark Weltevreden	Dekking van de kapitaallasten, als gevolg van de aanleg van sportpark Weltevreden. Tijkpad besteding 2007 t/m 2017.	122.000	0
<i>M.i.v. 2007 worden de kapitaallasten inzake de aanleg van sportpark Weltevreden jaarlijks gedekt door middel van een onttrekking aan de reserve herinrichting sportpark Weltevreden. In 2017 is voor het laatst een bedrag van € 122.000 aan de reserve onttrokken.</i>			
Gemeentelijk Minimabeleid	Doelstelling van deze reserve is om gedurende de looptijd van het gemeentelijk armoedebeleid deze middelen in te zetten	600	0
<i>In 2017 heeft er een onttrekking van € 600 plaatsgevonden.</i>			
Afrondende nieuwbouw gemeentehuis	Dekking van de afschrijvingskosten van nieuwbouw van de publiekshal.	1.021.876	954.260
<i>Met ingang van 2007 worden de kapitaallasten inzake de investering nieuwbouw publiekshal jaarlijks gedekt door middel van een onttrekking aan de reserve afrondende nieuwbouw gemeentehuis. In 2017 is € 67.616 onttrokken. De reserve is voldoende in omvang om de toekomstige onttrekkingen op te vangen.</i>			
Kunstvoorwerpen	Het doel van de reserve is het vormen van een reserve voor de aankoop van kunst of het geven van een kunstopdracht. Ook kan de reserve gebruikt worden bij een kostbare renovatie. Van de regeling wordt gebruik gemaakt bij een geschikte gelegenheid, bijvoorbeeld afronding van een ruimtelijk plan, viering of als de gemeente een kunstwerk wordt aangeboden waarvan de aankoop een lokaal belang heeft.	18.806	18.806
<i>In 2017 is er geen mutatie op de reserve kunstvoorwerpen geweest.</i>			
Speelplaatsen	Financiering van de lopende investeringen om het speelplaatsenbestand in overeenstemming te brengen met het vastgestelde speelruimteplan en de wettelijke voorschriften in het attractiebesluit.	13.560	13.560
<i>In 2017 is er geen mutatie op de reserve Speelplaatsen geweest.</i>			
Culturele evenementen	Het dekken van door de burgemeester en wethouders te verlenen subsidies voor het houden van grotere culturele evenementen en initiatieven waarvoor de subsidiering via de stelpost incidentele activiteiten van het Welzijnsprogramma niet voldoet.	25.200	21.200
<i>In 2017 heeft er een onttrekking van € 4.000 plaatsgevonden.</i>			

Reserves	Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Reserve Sociaal Domein	Deze reserve is bedoeld om schokeffecten, vanwege plussen en minnen in het sociaal domein, te dempen in de gemeentebegroting.	3.313.840	3.850.465
<i>In 2017 is volgens de resultaatbestemming 2016 € 536.625 aan de reserve Sociaal Domein toegevoegd.</i>			

	Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Voor bestaande risico's			
Wachtgeldverplichting collegeleden	Dekking van de wachtgeldverplichtingen van college.	156.848	75.535
<i>In 2017 is € 81.313 onttrokken.</i>			
Personele verplichtingen	Dekking van besluiten met financiële consequenties t/m 2019.	0	386.083
<i>In 2017 is € 386.083 gestort in de voorziening.</i>			
	De voorziening dient ter egalisatie en kredietvorming voor respectievelijk de jaarlijkse en lange termijnkosten van het wegenbeheer.	396.483	379.188
Voor (onderhouds) egalisatie			
Wegenbeheer	De voorziening dient ter egalisatie van de kosten van het beheerplan gemeentelijke gebouwen en woningen.	122.000	3.548
<i>Conform de begroting is € 300.000 gestort in de voorziening. Daarnaast is er € 317.295 onttrokken.</i>			
Gebouwenbeheer	Instandhouding van de bestaande kunst.	16.233	16.233
<i>In 2017 is in de voorziening gebouwen € 132.174 gestort en € 250.626 onttrokken wegens noodzakelijk gemaakte kosten aan de gebouwen.</i>			
Kunstonderhoud	De voorziening dient ter egalisatie van onderhouds-en vervangingskosten voor de openbare verlichting.	383.373	383.373
<i>In 2017 heeft geen onttrekking of toevoeging plaatsgevonden.</i>			
Openbare Verlichting	Egaliseren van de onderhoudskosten van de schoolgebouwen.	368.572	361.506
<i>In 2017 heeft geen onttrekking of toevoeging plaatsgevonden.</i>			
Meerjarig Onderhoudsplan onderwijs			
	De voorziening is bestemd voor het herstructureren van het peuterspeelzaalwerk.	8.704	8.704
<i>In 2017 is € 7.066 onttrokken.</i>			
Voor door derden beklemde middelen			
Uitbreiding Kinderopvang			
<i>In 2017 heeft geen onttrekking of toevoeging plaatsgevonden.</i>			

Bijlage 2 Doorgeschoven kredieten

In onderstaande tabel zijn de kredieten weergegeven welke in 2017 nog niet zijn afgesloten.

Omschrijving / Toelichting	Restant krediet 1-1-2017	Mutaties in 2017	Restant krediet 31-12-2017
Omgevingswet 2017	70.000	0	70.000
Vanwege de directe relatie met onze dienstverlening wordt een deel van het krediet voor programma dienstverlening ingezet ter dekking van kosten voor de implementatie van de Omgevingswet (zoals ook aangegeven in de programmabegroting 2018). Derhalve komen de kosten die in 2017 gemaakt zijn in het kader van voorbereiding op de omgevingswet (programmamanager, pilot omgevingsvisie kern De Bilt) niet op het krediet omgevingswet 2017 tot uitdrukking. Dit krediet wordt ingezet op activiteiten in het kader van de Omgevingswet in 2018.			
Investerings brandweercentrales	600.813	12.418	588.395
Het project loopt door in 2018			
Corridor Studie	-73.686	315.923	-389.609
Uitvoering is voorzien in 2018. De overschrijding wordt gedekt door een nog te ontvangen subsidie.			
Dr. Letteplein	281.851	651.685	-369.834
Afronding vindt plaats in 2018.			
HERONTWIKKELING JULIANALAAN 50(K)	-57.040	-31.579	-25.461
Het krediet is bestemd voor de kosten van voorbereiding c.q. van de herontwikkeling van de locatie Julianalaan 42-50 te Bilthoven. In 2014 is een gewijzigd stedenbouwkundig plan aangeboden, en tevens een aanvullend voorbereidingskrediet gevraagd. Het project loopt door in 2018.			
Vorbereidingskrediet Buys Ballotweg (Regenboog)(K)	-4.868	1.769	-6.637
Het krediet is bestemd voor de uitvoering van het projectplan Buys Ballotweg. De werkzaamheden lopen door in 2018.			
Verplaatsingsbijdrage kinderdagverblijf(K)	-61.033	-4.684	-56.348
Het krediet maakt onderdeel van de afwikkeling van de verplaatsing van kinderdagverblijf Small Society naar de locatie Aeolusweg te De Bilt.			
Voorber.krediet Achterblijv.locaties Gem.Accommoda	-379.724	198.105	-577.829
Betreft het plan "Strategisch vastgoedbeheer". Het project loopt door in 2018. De overschrijding zal worden gedekt uit de verkopen			
Voorber.krediet Natuurontwikk.Twisslaan/Gr'kansewg	13.465	11.239	2.226
Betreft een nadere uitwerking van de motie Natuurontwikkeling Twisslaan/Groenekansewg waarbij de ruimtelijke mogelijkheden in samenspraak met belanghebbende en omwonenden nader worden onderzocht om uiteindelijk te komen tot een nadere uitwerking en eventuele verkoop van het gebied. Het project loopt door in 2018			
Vorbereid.kred. herontwikkeling Huidige locatie zwembad	39.530	10.395	29.135
De voorbereiding en herontwikkeling lopen door in 2018			
Holsblokkenweg Westbroek	-175.000	13.527	-188.527
Het project loopt door in 2018 De overschrijding wordt gedekt door verkopen			
HF Witte Centrum	150.000	4.673	145.326
Nog tekst aanleveren			
Korte Boslaan (riolering)	506.260	40.560	465.700
Afronding vindt plaats in 2018			
Venuslaan (riolering)	108.454	13.937	94.517
Afronding vindt plaats in 2018			
Stenen Camer (riolering)	350.000	14.225	335.775
Afronding vindt plaats in 2018			
Vinkenlaan (riolering)	200.000	28.176	171.825
Afronding vindt plaats in 2018			
Leeuweriklaan (riolering)	75.000	57.640	17.360
Afronding vindt plaats in 2018			
Molenwiek/Bovenkruier (riolering)	100.000	0	100.000
Afronding vindt plaats in 2018			
Afkoppelen Versteeglaan	200.000	0	200.000
Afronding vindt plaats in 2018			
Beschoeingen watergangen	100.000	55.036	44.964
Afronding vindt plaats in 2018			

Afkoppeling nieuwbouw Westbroek	300.000	34.470	265.530
Afronding vindt plaats in 2018			
Afvalinzamelingsplan	1.463.757	242.801	1.220.956
Het project loopt door in 2018			
De Regenboog - nieuwbouw	3.128.228	136.327	2.991.901
Het bestemmingsplan is (na een beroepsprocedure) vastgesteld, waarna het nieuwbouwproces is vervolgd. De start van de nieuwbouw stond gepland voor medio 2018. Door een niet gelukte aanbesteding zal dit niet gehaald worden.			
De Nijepoort - nieuwbouw (Versteeghlaan)	1.721.288	1.271.871	349.417
De oplevering heeft in december 2017 plaatsgevonden. De financiële afhandeling was begin 2018.			
HUISVESTING HANS EN GRIETJE + DE BONTE KRAAI	330.000	0	330.000
Het bestemmingsplan is (na een beroepsprocedure) vastgesteld, waarna het nieuwbouwproces is vervolgd. Resultierend in een aanbestedingsproces waarvan de afronding begin 2018 wordt voorzien.			
Nijepoort Exploitatieplan Versteeglaan	55.365	8.035	47.330
Betreft exploitatieplan Nijepoort/Versteeglaan en maakt deel uit van de balans.			
De Vierstee - vervangingsinvesteringen 2011	92.361	84.523	7.838
Afronding vindt plaats in 2018			
Renovatie De Vierstee	1.553.926	1.641.784	-87.828
Na besluitvorming van de belastingdienst vindt afronding plaats in 2018			
Asbestsanering Renovatie De Vierstee	394.168	235.291	158.877
Na besluitvorming van de belastingdienst vindt afronding plaats in 2018			
Gemeentelijk zwembad - vervanging 2011	44.694	6.816	37.878
Dit krediet is bedoeld voor vervanging van diverse noodzakelijke (technische) voorzieningen van het zwembad. Een aantal vervangingen is inmiddels uitgevoerd. Andere noodzakelijke vervangingen worden zolang als mogelijk is uitgesteld, omdat naar verwachting met de bouw van het nieuwe zwembad in 2018 gestart wordt.			
Nieuwbouw Zwembad	5.368.124	266.619	5.101.505
De werkzaamheden voor de nieuwbouw van het zwembad zijn begin 2018 gestart.			
Vervanging verlichting gemeentehuis	158.098	1.178	156.920
In afwachting van besluitvorming rond verduurzaming gemeentehuis verzoeken wij om het restantkrediet door te schuiven naar 2018.			
ICT – Implementatie Zaaksysteem	317.000	39.023	277.977
In de tweede helft van 2017 is een Zaaksysteem aanbesteed. Deze wordt projectmatig, concernbreed geïmplementeerd. Het project-einde is voorzien in 2018.			
ICT – Implementatie Zaakgericht werken	60.000	0	60.000
De implementatie van een zaaksysteem ondersteunt het zaakgericht werken in de organisatie. De implementatie is gerealiseerd in 2018.			

Bijlage 3 Af te sluiten kredieten

In onderstaande tabel zijn de kredieten weergegeven welke in 2017 zijn afgesloten.

	Omschrijving / Toelichting	Restant krediet 1-1-2017	Mutaties in 2017	Restant krediet 31-12-2017
Programma 2				
70538103	Dienstverlening 2016 - programmabreed	73.029	73.029	0
70538105	Dienstverlening 2017 - programmabreed	100.000	37.878	62.122
Programma 5				
72113003	Route fietsfilevrij	-921.913	922.060	147
Programma 8				
70511116	Vervanging heftruck	27.039	0	27.039
Programma 9				
77220222	Rioolvervangng Zonneplein	250.000	250.000	0
77220225	Diverse aanpassingen aan de riolering 2016	100.972	100.972	0
77220230	Grondwatermeetnet 2017	25.000	25.000	0
77220233	Diverse aanpassingen aan de riolering 2017	500.000	499.327	673
77240104	Begraafplaats Westbroek	216.578	85	216.493
Programma 11				
76520017	Hulpmiddelen WMO 2017	400.000	329.730	70.270
Programma 14				
75310119	Fc de Bilt – beregening, veldafscheiding veld 5	3.035	3.023	12
75310120	SCHC veld 1 (toplaag, veldafscheiding, ballenvangers)	170.944	170.940	4
75310121	KV Nova kunstgrasveld (toplaag en veldafscheiding)	31.169	31.166	3
75310125	SCHC veld 3 kunstgrasveld	201.325	201.322	3
75310126	SCHC veld 4 veldverlichting	62.200	62.164	36
75310127	Voordaan veld 2 kunstgrasveld	249.760	249.751	9
Overig				
70538038	Digitalisering bouwarchief	46.566	13.475	33.091

Bijlage 4 Ombuigingen

In de onderstaande tabel wordt het totaal aan ombuigingen voor 2017 weergegeven. Daarna wordt aangegeven welke zijn gerealiseerd. De derde tabel geeft aan welke ombuigingen in 2017 niet zijn gerealiseerd.

Overzicht bezuinigingen	2017
Nog te realiseren Begroting 2017	30.000
Gerealiseerd in de Voorjaarsnota	0
Restant nog te realiseren bezuinigingen na vjn 2017	30.000
Gerealiseerd in de Najaarsnota	0
Niet te realiseren Najaarsnota	0
Restant nog te realiseren bezuinigingen na njn 2017	30.000
Gerealiseerd in de Jaarrekening 2017	14.311
Totaal van niet te realiseren bezuinigingen in 2017	15.689

Totaal van gerealiseerde bezuinigingen in 2017	2017
Beheerplan tractie	14.311
Totaal van gerealiseerde bezuinigingen in 2017	14.311

Niet gerealiseerd	2017
Beheerplan tractie	9.389
Totaal	15.689

Bijlage 5 Analyse begrotingsrechtmatigheid

Rechtmatig is een kostenoverschrijding op programmaniveau die:

- geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct daaraan gerelateerde inkomsten;
- past binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig kon worden gesignaleerd;
- bij het opmaken van de jaarrekening bekend is geworden nadat de overhead is toegerekend, mits op de kostenplaatsen geen overschrijdingen voorkomen en past binnen het geformuleerde beleid;
- het gevolg is van een hoger investeringsbedrag in een voorgaand jaar.

Onrechtmatig is een kostenoverschrijding op programmaniveau die:

- past binnen het bestaande beleid maar die ten onrechte niet tijdig is gesignaleerd;
- niet past binnen het bestaande beleid en waarvoor geen begrotingswijziging is ingediend;
- gevolg is van een activiteit die achteraf als onrechtmatig moet worden beschouwd;
- leidt tot kosten binnen de begroting, waarvoor minder prestaties zijn geleverd

PROGRAMMA'S	Begrote lasten na wijziging 2017	Lasten uit Rekening 2017	Verschil	Rechtmatig	Onrechtmatig
01. Bestuurlijke aangelegenheden	3.916.186	3.902.182	14.004	X	
02. Dienstverlening	967.678	1.073.823	-106.145	X	
03. Openbare veiligheid	3.075.118	3.003.644	71.474	X	
04. Economische ontwikkeling en innovatie	206.380	214.095	-7.715	X	
05. Verkeer en bereikbaarheid	1.058.149	924.912	133.237	X	
06. Ruimtelijke ordening	5.499.177	6.010.680	-511.503	X	
07. Volkshuisvesting	2.140.207	2.216.527	-76.320	X	
08. Beheer openbare ruimte	6.014.707	5.943.021	71.686	X	
09. Milieu en watertaken	11.033.777	11.005.860	27.917	X	
10. Jeugd en educatie	13.397.345	15.693.738	-2.296.393	X	
11. Maatschappelijke ondersteuning	10.300.526	10.413.803	-113.277	X	
12. Werk en inkomen	15.000.125	15.169.944	-169.819	X	
13. Kunst, cultuur en cultuurhistorische waarden	3.445.042	3.377.777	67.265	X	
14. Sport en sportaccommodaties	3.438.334	3.357.584	80.750	X	
15. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	10.896.121	11.109.448	-213.327	X	
	90.388.872	93.417.037	-3.028.165		

Programma 2 Dienstverlening

De overschrijding wordt veroorzaakt door door een hogere afdracht Rijksleges voor reisdocumenten en rijbewijzen (€ 72.000). Hierdoor zijn ook extra personeelskosten gemaakt. Het restant van de overschrijding is het gevolg van de kosten voor de verkiezingen (€ 10.000). Hier tegenover staan hogere inkomsten van circa € 190.000. Dit wordt veroorzaakt door een toename van uitgegeven documenten.

Daarmee is de overschrijding rechtmatig.

Programma 4 Economische ontwikkeling en innovatie

Betreft voornamelijk kleine afwijkingen op marktgeden. Zowel de lasten als de baten zijn iets hoger.

Daarmee is de overschrijding rechtmatig.

Programma 6 Ruimtelijke ordening

De overschrijding wordt veroorzaakt door de verkoopopbrengsten van de Leijen-Zuid. Alle uitgaven en inkomsten op grondexploitaties verlopen via de jaarrekening en worden vervolgens geactiveerd. Dit heeft geen invloed op het rekeningsaldo, omdat de grondexploitaties budgettair neutraal voor het jaarrekeningresultaat zijn.

Daarmee is de overschrijding rechtmatig.

Programma 7 Volkshuisvesting

Door de toename van het aantal vergunningaanvragen is extra capaciteit ingehuurd om aan deze toename binnen de afhandelingstermijn af te handelen. Tegenover deze extra kosten staan extra inkomsten.

Daarmee is de overschrijding rechtmatig.

Programma 10 Jeugd en educatie

De zorgkosten zijn met circa € 2,5 mln. overschreden. Dit is circa €0,35 mln. meer dan in oktober werd verwacht. Zie de brief van 17 oktober 2017 met als onderwerp "Financiën Sociaal domein". De verwachte overschrijding heeft niet geleid tot een begrotingswijziging aangezien het raadsuitgangspunt was en is dat de uitgaven voor de Jeugdwet worden gedekt binnen de beschikbare decentralisatiemiddelen. Dat de uitgaven nog verder zijn toegenomen dan werd verwacht op basis van de uitgaven tot en met augustus, komt omdat pas na opmaak van de jaarrekening door de zorgaanbieders de uiteindelijke productiecijfers per gemeente worden vastgesteld. Dan blijkt dat de productie bij sommige zorgverleners veel hoger is dan in de loop van het jaar is gedeclareerd. Hierdoor zijn de kosten moeilijk in te schatten en te beheersen omdat het een openeinde regeling betreft die grotendeels bepaald is door Rijkswetgeving.

Daarmee is de overschrijding rechtmatig.

Programma 11 Maatschappelijke ondersteuning

In dezelfde brief van 17 oktober 2017 over de financiële resultaten binnen het Sociaal domein werd verwacht dat circa € 1,6 mln. zou worden overgehouden op het totale budget voor huishoudelijke hulp, voorzieningen gehandicapten en begeleiding volwassen inwoners. Ook binnen de Wmo zijn de kosten in de laatste vier maanden sterker gestegen dan op basis van de eerste acht maanden werd verwacht. Dit geldt met name voor de kosten voor huishoudelijke hulp. In de loop van 2017 heeft de gemeente naar aanleiding van de gerechtelijke uitspraak, de regeling aangepast. Dit heeft in het tweede deel van het jaar tot extra uitgaven geleid. Ook dit betreft een openeinde regeling die moeilijk te beheersen valt.

Daarmee is de overschrijding rechtmatig.

Programma 12 Werk en inkomen

De uitgaven door de RDWI waren in 2017 circa € 0,8 mln. hoger dan begroot. Hierop is de begroting 2017 aangepast en konden deze overschrijdingen grotendeels binnen het programma worden opgevangen. De totale toename van de uitgaven voor bijstand, de re-integratieaanpak voor statushouders inkomensregelingen werd in oktober (najaarsnota) lager ingeschat dan in werkelijkheid is gebleken. Het betreffen openeinde regelingen waar deels Rijksvergoedingen tegenover staan.

Daarmee is de overschrijding rechtmatig.

Programma 15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

De kosten voor inhuur van de derden zijn circa € 0,2 mln. hoger dan begroot. Daar staat vrijval van salariskosten tegenover. Deze vrijval is op de overige programma's.

Daarmee is de overschrijding rechtmatig.

Bijlage 6 Kerngegevens

Kerngegevens	Werkelijk 31-12-2015	Werkelijk 31-12-2016	Begroot 01-01-2017	Werkelijk 31-12-2017
A. Sociale structuur				
Aantal inwoners	42.376	42.753	42.169	42.847
Waarvan 0-19 jaar	9.876	9.960	9.778	9.970
Waarvan 20-64 jaar	22.570	22.777	19.420	22.736
Waarvan 65 jaar en ouder	9.930	10.016	12.971	10.141
Aantal periodieke uitkeringsontvangers	3.026	2.940	3.004	2840
Waarvan op grond van: bijstandsuitkering	600	650	625	651
Waarvan op grond van: WAO (WIA, WAO, WAZ, Wajong)	1.590	1.490	1.560	1520
Waarvan: WW	800	780	800	650
Waarvan op grond van: IOAZ en IOAW	36	20	19	19
Aantal minderheden			1.600	1.410*
B. Fysieke structuur				
Oppervlakte gemeente in ha.	6.627	6.627	6.617	6.627
Waarvan Binnenwater	83	83	96	83
Totale aantal verblijfsobjecten	22.719	22.735	22.719	23.460
Waarvan woonfunctie	19.517	19.525	19.649	20.024
Waarvan kantoor/winkel/industrie functie	993	1.030	993	934
Waarvan logiesfunctie	444	452	444	445
Lengte van de wegen in meters	198.000	198.000	198.000	198.000
Waarvan binnen de bebouwde kom	169.200	169.200	169.200	169.200
Waarvan buiten de bebouwde kom	28.800	28.800	28.800	28.800
Aantal ha openbaar groen	222	221	222	222
Waarvan stedelijke beplanting	91	91	90	90
C. Financiële structuur				
Uitgaven per inwoner	2.254	1.934	2.777	2.247
Inkomsten per inwoner	2.306	2.018	2.792	2.209
Opbrengst OZB-belasting per inwoner	232	234	244	256
Uitkering uit het gemeentefonds per inwoner	1.059	1.072	1.060	1.057
Vaste schuld per inwoner	1.754	1.705	1.728	1.830
Geactiveerde kapitaaluitgaven per inwoner	3.121	2.636	2.325	2.215
Leningen aan derden per inwoner	2	2	2	6
Waarvan voor woningbouw	0	0	0	0
Beleggingen	27	27	26	22
Voorzieningen per inwoner	14	34	17	276**
Eigen vermogen per inwoner	436	455	439	430

* Dit aantal daalt door een aanpassing in de BRP, hierin wordt niet meer bijgehouden of inwoners naast de Nederlandse nationaliteit ook nog een andere nationaliteit hebben.

** inclusief de verliesvoorziening grondexploitatie en de voorziening dubieuze debiteuren

Bijlage 7 Samenstelling Bestuur

Samenstelling Gemeenteraad van de gemeente De Bilt

Voorzitter: mr. S.C.C.M. Potters

Griffier: drs. T.B.W.M. van der Torre

De gemeenteraad van De Bilt heeft 27 zetels te verdelen en bestaat sinds de verkiezingen van 2018 uit de volgende partijen (op volgorde van grootte):

Namens VVD:

J.F. van Lemmen, L.D. Kok, C.F.C.T.M. van Nispen tot Sevenaer, J.L.H. de Jong Schouwenburg, E. Dalmeijer

Namens GroenLinks:

H.C.A. Zandvliet, A.E. Brommersma, A.M. 't Hart, M.A.R. Peperkamp

Namens D66:

D.M.P.G. Smolenaers, H.J.M.A. Mieras, J. Hoevers, M. van Weele,

Namens Beter De Bilt:

J. Muijsson, C. Brouwer, W.H.F. van de Veerdonk

Namens CDA:

D.A.W. de Groot, M.C.T. Bakker-Smit, M.F.A.M. Koren

Namens Forza De Bilt:

P. Schlamilch, K.C.M. Brekelmans

Namens PvdA:

K. Hagedoorn, E. van Esterik

Namens SGP:

J.F. Slootweg

Namens Bilts Belang:

H. IJssennagger

Namens SP:

M.H.O. Boer

Namens ChristenUnie:

T.G. Aalbers

Samenstelling en portefeuillevreiding College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente De Bilt

De heer mr. S.C.C.M. Potters (burgemeester)

Portefeuille: bestuurlijke coördinatie, internationale betrekkingen, openbare orde en veiligheid, brandweer, toezicht en handhaving, bedrijfsvoering (inclusief communicatie) en dienstverlening.

De heer drs. H.J.M.A. Mieras (wethouder, locoburgemeester) D66

Portefeuille: financiën, gemeentelijke eigendommen, ruimtelijke ordening en landschapsbeleid, grondzaken, kunst- cultuur- en monumentenbeleid, economische zaken, dorpskern: Bilthoven, project Centrumplan Bilthoven.

De heer drs. E. Rost van Tonningen (wethouder, 2e locoburgemeester) Beter de Bilt

Portefeuille: economische zaken, participatiewet, verkeer en mobiliteit, beheer openbare ruimte, wonen en volkshuisvesting, dorpskernen: Groenekan, Hollandsche Rading en Westbroek, project zwembad Bilthoven.

Mevrouw mr. M.C.T. Bakker-Smit (wethouder, 3e locoburgemeester) CDA

Portefeuille: onderwijs, jeugdbeleid en kinderopvang, recreatie en toerisme, sport, dorpskern: Maartensdijk, projecten huisvesting statushouders en multifunctionele accommodatie De Vierstee Maartensdijk.

Mevrouw drs. A.E. Brommersma (wethouder, 4e locoburgemeester) Groenlinks

Portefeuille: duurzaamheid en milieu, decentralisatie jeugdzorg, zorg en welzijn, decentralisatie wet maatschappelijke ondersteuning, dorpskern: De Bilt, project coördinatie decentralisaties binnen het sociaal domein.

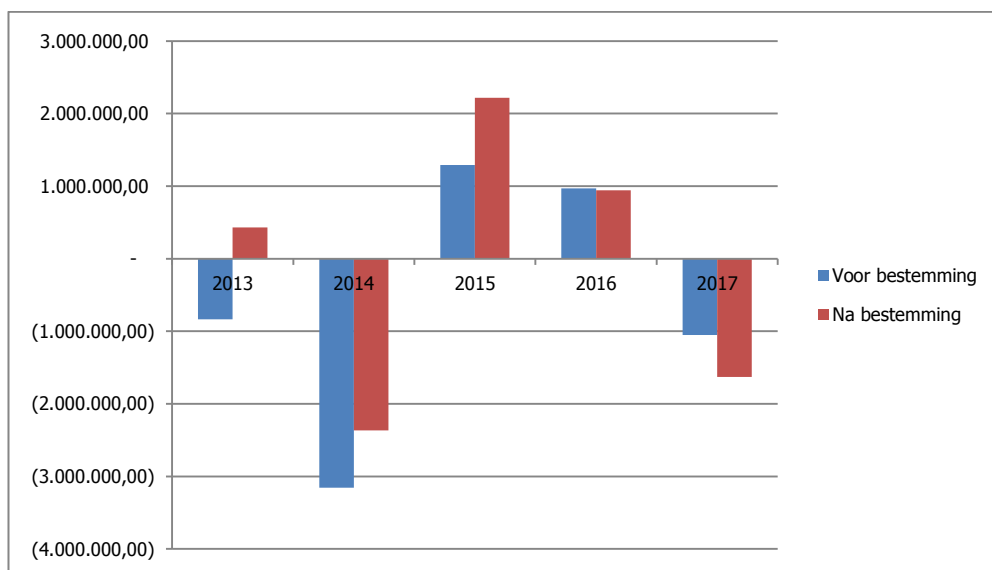
De heer F.G. Wietses

Gemeentesecretaris.

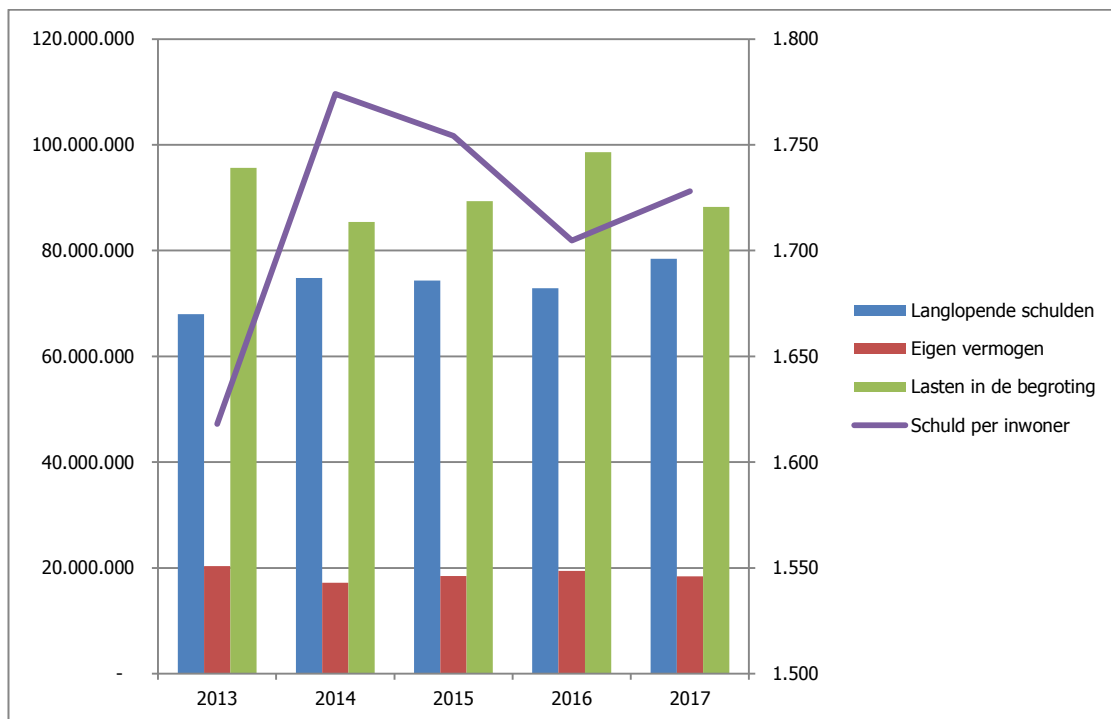
Bijlage 8 Dashboard

Dit dashboard bevat naar onze mening de belangrijkste financiële jaarcijfers en -indicatoren van de Gemeente. Uit de grafieken kunt u de meerjarige trend aflezen.

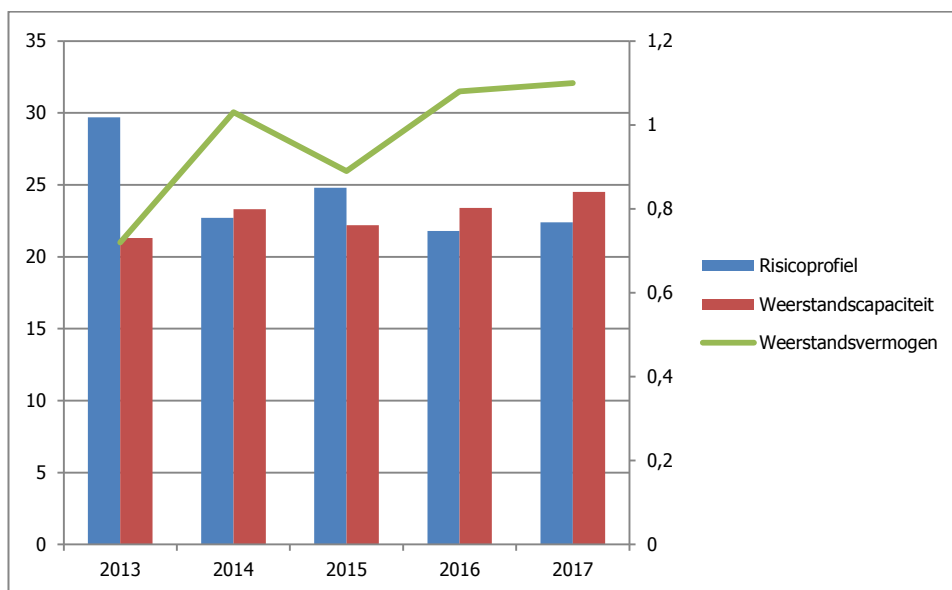
Figuur 1 Ontwikkeling saldo

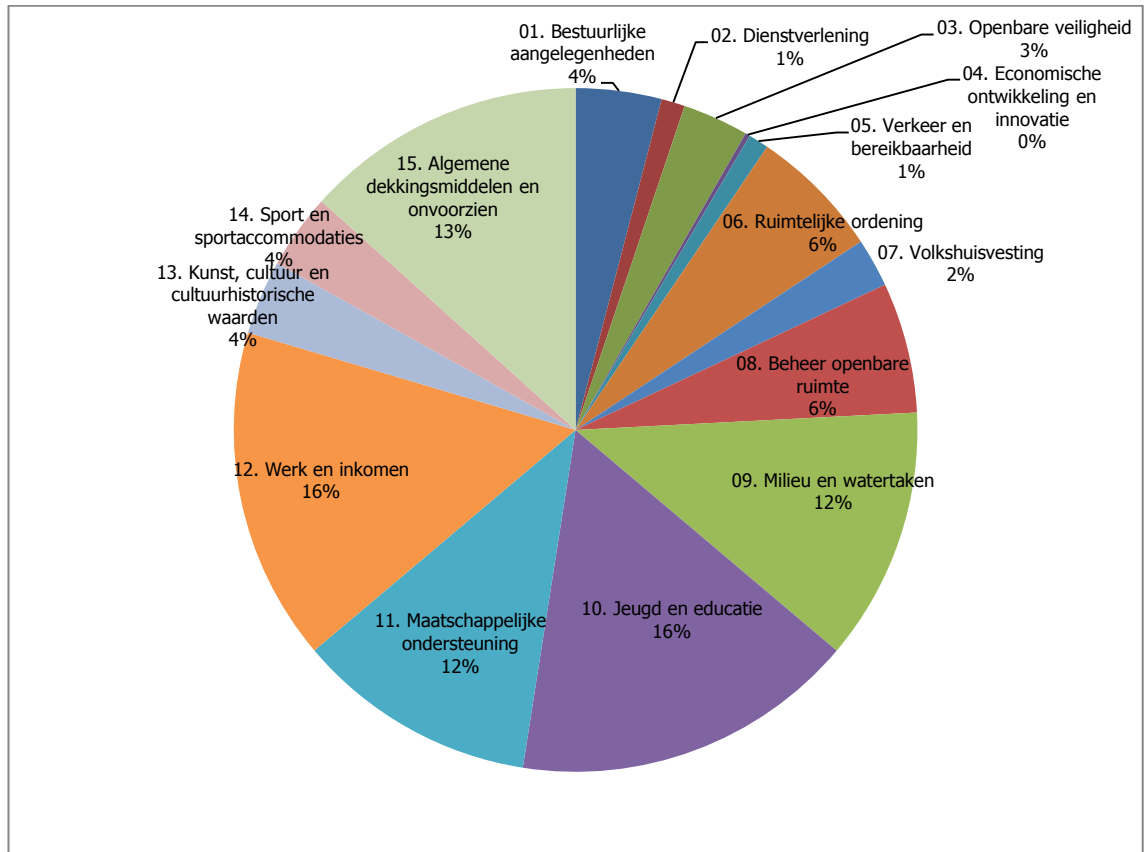
Figuur 2 Ontwikkeling eigen vermogen en vreemd vermogen

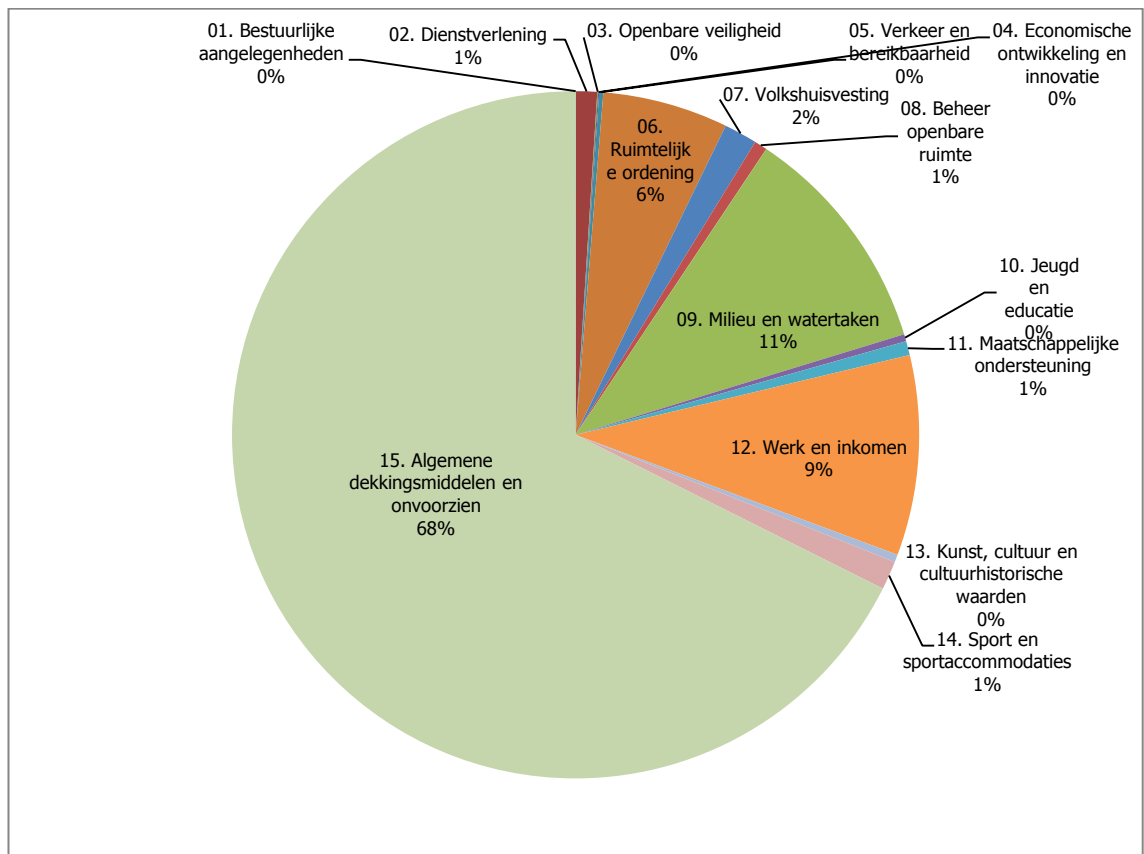
Figuur 3 Ontwikkeling risicoprofiel en weerstandscapaciteit

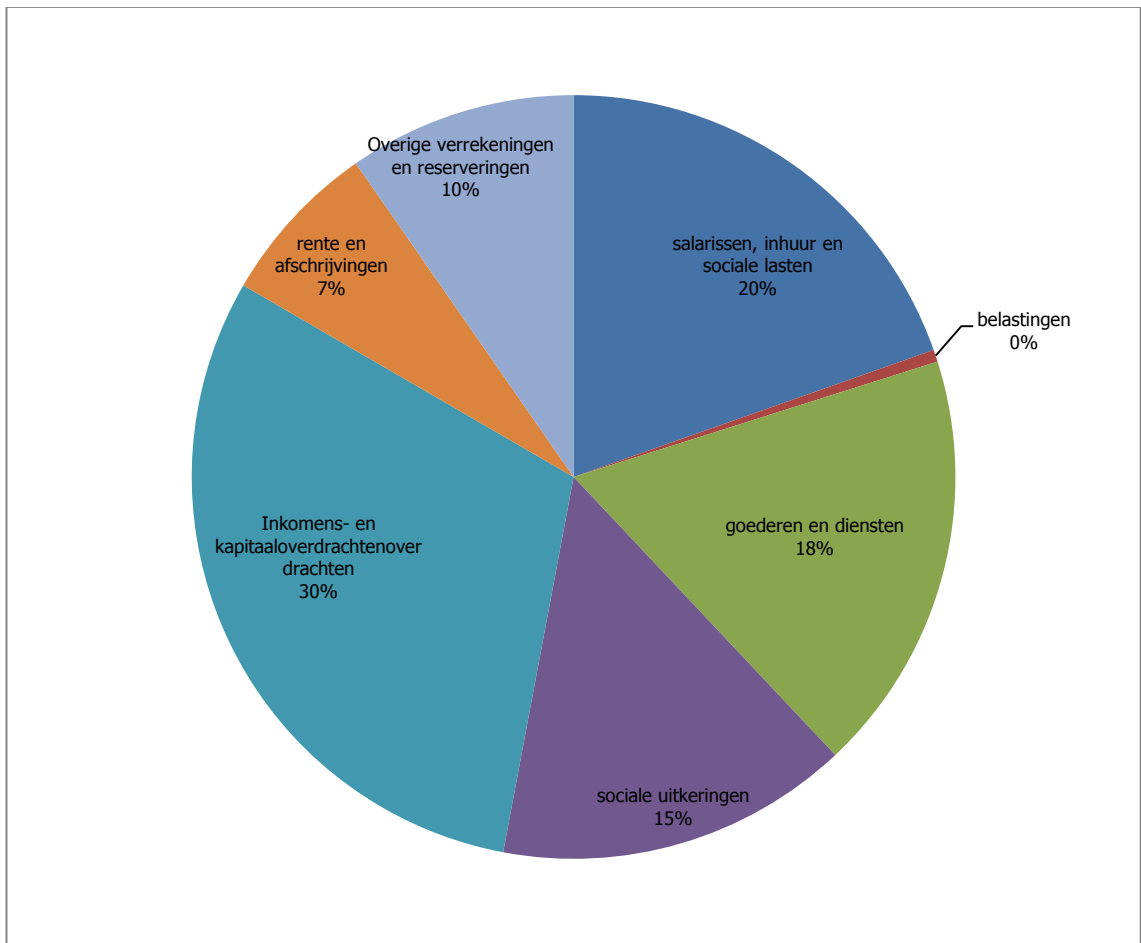
Figuur 4 Lasten per programma

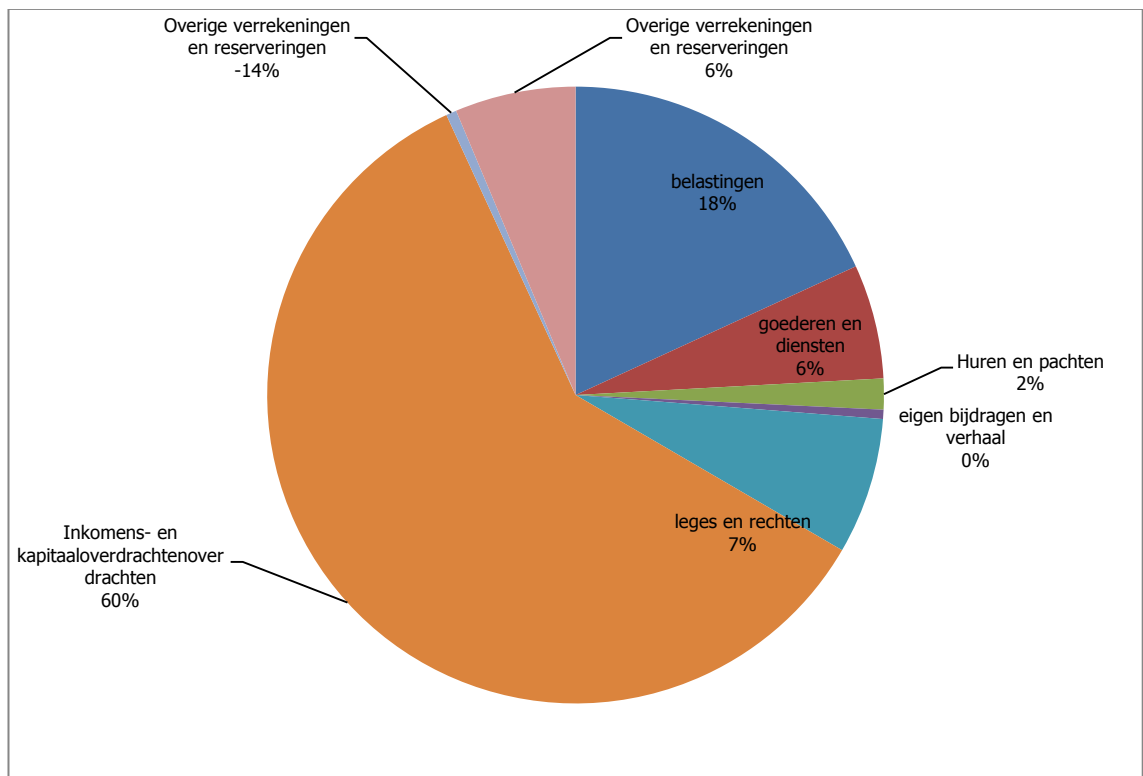
Figuur 5 Baten per programma

Figuur 6 Gemeentelijke lasten in 2017

Figuur 7 Gemeentelijke baten in 2017

Bijlage 9 EMU-saldo

		EMU-saldo (bedragen x € 1.000)	Begroting 2017	Rekening 2017
1		Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-620	1.050
2	+	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	4.698	4.813
3	+	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	573	686
4	- /-	Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-5.932	-7.515
5	+	De in mindering op de onder 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bijdragen van het rijk, de provincies, de Europese Unie en overigen	0	922
6a	+	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)	0	0
6b	+/-	Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	0	0
7	- /-	Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	-2.285	-1.149
8a	+	Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	1.988	3.521
8b	+	Boekwinsten op grondverkoop	0	0
9	- /-	Betalingen ten laste van de voorzieningen	-500	-524
10	- /-	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserve worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten	0	0
11	- /-	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	0	0
		BEREKEND EMU-SALDO (TEKORT = -; OVERSCHOT = +)	-2.078	1.804

Bijlage 10 Taakvelden

De verdeling van de taakvelden over de programma's volgt:

Programma's	Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar		
			Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
01. Bestuurlijke aangelegenheden	0.1	Bestuur	1757.428	0	1757.428	2.040.855	-12.500	2.028.355	195.832	-12.482	1903.349
	0.4	Overhead	1680.076	0	1680.076	1875.331	0	1875.331	1986.350	0	1986.350
	Totaal 01. Bestuurlijke aangelegenheden		3.437.504		3.437.504	3.916.186	-12.500	3.903.686	3.902.182	-12.482	3.889.700
02. Dienstverlening	0.2	Burgerzaken	961.678	-751.536	210.142	967.678	-751.536	216.142	1073.823	-940.389	133.434
	Totaal 02. Dienstverlening		961.678	-751.536	210.142	967.678	-751.536	216.142	1.073.823	-940.389	133.434
03. Openbare veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.616.581	0	2.616.581	2.706.517	0	2.706.517	2.649.191		2.649.191
	1.2	Openbare orde en veiligheid	337.447	-33.100	304.347	337.447	-33.100	304.347	322.689	-39.413	283.275
	8.3	Wonen en bouwen	31.154		31.154	31.154		31,154	31765		31765
	Totaal 03. Openbare veiligheid		2.985.182	-33.100	2.952.082	3.075.118	-33.100	3.042.018	3.003.644	-39.413	2.964.230
04. Economische ontwikkeling en innovatie	3.3	Bedrijventoeket en bedrijfsregelingen	206.380	-32.261	174.119	206.380	-32.261	174.119	214.095	-45.013	169.082
	Totaal 04. Economische ontwikkeling en innovatie		206.380	-32.261	174.119	206.380	-32.261	174.119	214.095	-45.013	169.082
05. Verkeer en bereikbaarheid	2.1	Verkeer en vervoer	657.235	-12.840	644.395	1058.149	-220.840	837.309	924.912	-182.495	742.417
	Totaal 05. Verkeer en bereikbaarheid		657.235	-12.840	644.395	1.058.149	-220.840	837.309	924.912	-182.495	742.417
06. Ruimtelijke ordening	0.10	Mutaties reserves	0		0	0		0		-292.500	-292.500
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1792.158	-1792.158	0	1792.158	-1792.158	0	769.642	-769.642	0
	8.1	Ruimtelijke ordening	751387	0	751387	751387	0	751387	791935	-85.000	706.935
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.911.257	-2.910.106	1.151	2.955.632	-2.910.106	45.526	4.449.102	-4.445.187	3.915
	Totaal 06. Ruimtelijke ordening		5.454.802	-4.702.264	752.538	5.499.177	-4.702.264	796.913	6.010.680	-5.592.329	418.350

Programma's	Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar		
			Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
07. Volkshuisvesting	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	894.041	-285.153	608.888	894.041	-285.153	608.888	988.349	-254.934	733.415
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	71765		71765	71765		71765	72.206		72.206
	8.3	Wonen en bouwen	1024.401	-921285	103.116	1174.401	-921285	253.116	1155.973	-1225.159	-69.187
	Totaal 07. Volkshuisvesting			1.990.207	-1.206.438	783.769	2.140.207	-1.206.438	933.769	2.216.527	-1.480.093
08. Beheer openbare ruimte	2.1	Verkeer en vervoer	3.900.263	-587.015	3.313.248	3.920.263	-587.015	3.333.248	4.007.156	-551819	3.455.337
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.089.666	-8.096	2.081570	2.089.666	-8.096	2.081570	1930.936	-20.776	1910.160
	7.2	Riolering	4.778		4.778	4.778		4.778	4.930		4.930
	Totaal 08. Beheer openbare ruimte			5.994.707	-595.111	5.399.596	6.014.707	-595.111	5.419.596	5.943.021	-572.595
09. Milieu en watertaken	0.10	Mutaties reserves							531378		531378
	12	Openbare orde en veiligheid	223.342		223.342	87.714		87.714	83.692		83.692
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	70.243	-30.000	40.243	70.243	-30.000	40.243	62.230	-30.000	32.230
	7.2	Riolering	5.281.178	-5.281.178	0	5.281.178	-5.281.178	0	4.808.357	-5.339.735	-531378
	7.3	Afval	4.159.897	-4.159.897	0	4.219.356	-4.159.897	59.459	4.194.988	-4.356.838	-161851
	7.4	Milieu-beheer	887.704		887.704	887.704		887.704	1350.197	-192.500	1157.697
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	321954	-511047	-189.093	487.582	-461047	26.535	506.397	-407.083	99.315
	Totaal 09. Milieu en watertaken			10.944.318	-9.982.122	962.196	11.033.777	-9.932.122	1.101.655	11.537.238	-10.326.156
10. Jeugd en educatie	4.1	Openbaar basisonderwijs	143.102	-12.785	130.317	143.102	-12.785	130.317	133.997	-11689	122.308
	4.2	Onderwijshuisvesting	3.943.660	-54.000	3.889.660	3.650.710	-54.000	3.596.710	3.600.056	-52.747	3.547.310
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1080.696	-146.361	934.335	1208.664	-146.361	1062.303	1233.855	-201708	1032.146
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	690.367	-28.883	661484	561.138	-28.883	532.255	1015.377	-50.442	964.935
	6.2	Wijkteams	249.382		249.382	952.433		952.433	906.662		906.662
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	6.227.759		6.227.759	5.910.668		5.910.668	7.085.515		7.085.515
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	52.085		52.085	0		0	774.832		774.832
	7.1	Volksgesondheid	591249		591249	970.630		970.630	943.444		943.444
	Totaal 10. Jeugd en educatie			12.978.300	-242.029	12.736.271	13.397.345	-242.029	13.155.316	15.693.738	-316.586

Programma's	Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar		
			Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
11. Maatschappelijke ondersteuning	0.10	Mutaties reserves				536.625		536.625	536.625		536.625
	0.8	Overige baten en lasten	-328.526		-328.526	57.350		57.350	57.350		57.350
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	0		0	0		0			
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	52.992		52.992	36.393		36.393	31274		31274
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	945.844	-56.646	889.198	646.066	-53.568	592.498	3.087.150	-123.225	2.963.925
	6.2	Wijkteams	0		0	0		0	0		0
	6.4	Begeleide participatie	241373		241373	0		0			
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1548.793	-38.150	1510.643	1.139.890	-40.150	1099.740	1080.290	-26.012	1054.279
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	7.827.868	-1090.500	6.737.368	8.078.689	-690.500	7.388.189	5.810.680	-459.062	5.351.618
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0		0	0		0			
	7.1	Volksgezondheid	620.158	-5.333	614.825	342.188	-5.333	336.805	347.059	-18.155	328.904
Totaal 11. Maatschappelijke ondersteuning			10.908.502	-1.190.629	9.717.873	10.837.151	-789.551	10.047.600	10.950.428	-626.454	10.323.974
12. Werk en inkomen	0.10	Mutaties reserves								-600	-600
	6.3	Inkomensregelingen	10.198.119	-8.261.823	1.936.296	11.258.012	-8.702.086	2.555.926	10.948.287	-8.904.727	2.043.561
	6.4	Begeleide participatie	3.548.548	0	3.548.548	3.227.953	0	3.227.953	3.781.521		3.781.521
	6.5	Arbeidsparticipatie	514.495	-15.000	499.495	514.160	-15.000	499.160	440.136		440.136
	Totaal 12. Werk en inkomen			14.261.162	-8.276.823	5.984.339	15.000.125	-8.717.086	6.283.039	15.169.944	-8.905.327
13. Kunst, cultuur en cultuurhistorische waarden	0.10	Mutaties reserves		0	0		-4.000	-4.000		-4.000	-4.000
	5.2	Sportaccommodaties	597.246	-308.154	289.092	465.246	-308.154	157.092	449.035	-217.129	231.906
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	983.446	-13.520	969.926	1.004.313	-13.520	990.793	1.002.516	-13.273	989.243
	5.5	Cultureel erfgoed	38.787	-980	37.807	38.787	-980	37.807	37.012	-844	36.168
	5.6	Media	1.047.384	0	1.047.384	1.034.162	0	1.034.162	1.033.497		1.033.497
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	172.005	-32.356	139.649	160.597	-32.356	128.241	146.500	-32.810	113.691
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	773.966	-74.450	699.516	741.937	-74.450	667.487	709.217	-70.596	638.621
Totaal 13. Kunst, cultuur en cultuurhistorische waarden			3.612.834	-429.460	3.183.374	3.445.042	-433.460	3.011.582	3.377.777	-338.651	3.039.126
14. Sport en sportaccommodaties	0.10	Mutaties reserves		-122.000	-122.000		-122.000	-122.000	71383	-122.000	-50.617
	5.1	Sportbeleid en activering	699.940	-33.797	666.143	646.371	-33.797	612.574	599.317	-35.342	563.975
	5.2	Sportaccommodaties	2.801.358	-1.248.783	1.552.575	2.791.963	-1.248.783	1.543.180	2.758.267	-1.121.198	1.637.069
	Totaal 14. Sport en sportaccommodaties			3.501.298	-1.404.580	2.096.718	3.438.334	-1.404.580	2.033.754	3.428.967	-1.278.540

Programma's	Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar		
			Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
15. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0.10	Mutaties reserves	788.136	-86.676	701.460	1730.662	-1872.286	-141.624	1730.662	-1872.286	-141.624
	0.4	Overhead	8.807.556	0	8.807.556	9.863.333	0	9.863.333	10.377.366	-52.224	10.225.143
	0.5	Treasury	-2.035.729	-454.823	-2.490.552	-2.485.729	-514.823	-3.000.552	-2.521.220	-504.654	-3.025.873
	0.61	OZB woningen	661.002	-9.308.178	-8.647.176	661.002	-9.308.178	-8.647.176	611.048	-7.647.779	-7.036.730
	0.62	OZB niet-woningen		-1.244.090	-1.244.090		-1.494.090	-1.494.090		-3.318.909	-3.318.909
	0.64	Belastingen overig	15.272	-408.105	-392.833	15.272	-408.105	-392.833	14.957	-420.550	-405.594
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		-44.469.551	-44.469.551	0	-45.616.704	-45.616.704		-45.897.930	-45.897.930
	0.8	Overige baten en lasten	77.699	-148.162	-1403.922	297.866	-1833.813	-1535.947	73.835	-149.1060	-147.225
	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	28.603		28.603	28.603		28.603	27.710		27.710
	3.4	Economische promotie	0	-173.349	-173.349	0	-173.349	-173.349		-171.169	-171.169
Totaal 15. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien			8.342.539	-57.626.393	-49.242.882	10.111.009	-61.221.348	-50.956.498	10.314.359	-61.476.560	-51.162.202
GEREALISEERD RESULTAAT			86.236.648	-86.485.586	-207.966	90.140.385	-90.294.226	0	93.761.334	-92.133.083	1.628.251

Bijlage 11 Verplichte beleidsindicatoren

Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	2017	
1.	0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	5,23
2.	0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	4,46
3.	0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	238,64
4.	0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	0,06
5.	0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	0,11
6.	1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	133,00
7.	1. Veiligheid	Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	0,60
8.	1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	1,10
9.	1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,80
10.	1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	3,30
11.	1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	3,10
12.	2. Verkeer en vervoer	Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	5,00%
13.	2. Verkeer en vervoer	Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	9,00%
14.	3. Economie	Funciemenging	%	49,10
15.	3. Economie	Bruto Gemeentelijk Product	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	geschrapt
16.	3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	181,80
17.	4. Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2,02
18.	4. Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	25,44
19.	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,40%
20.	5. Sport, cultuur en recreatie	Niet sporters	%	38,60%
21.	6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	734,50
22.	6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	0,75%
23.	6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	3,96%
24.	6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	66,60%
25.	6. Sociaal domein	Achterstandsleerlingen	% 4 t/m 12 jarigen	4,86%
26.	6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	0,61%
27.	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	255,00
28.	6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	153,00
29.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	6,80%
30.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,60%
31.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,20%
32.	6. Sociaal domein	Clënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	1.980
33.	7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	196 kg
34.	7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	1,10%
35.	8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	344,00
36.	8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2,10

	Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	2017
	Stedelijke vernieuwing			
37.	8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing	Demografische druk	%	87,70%
38.	8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	735,00
39.	8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	929,00